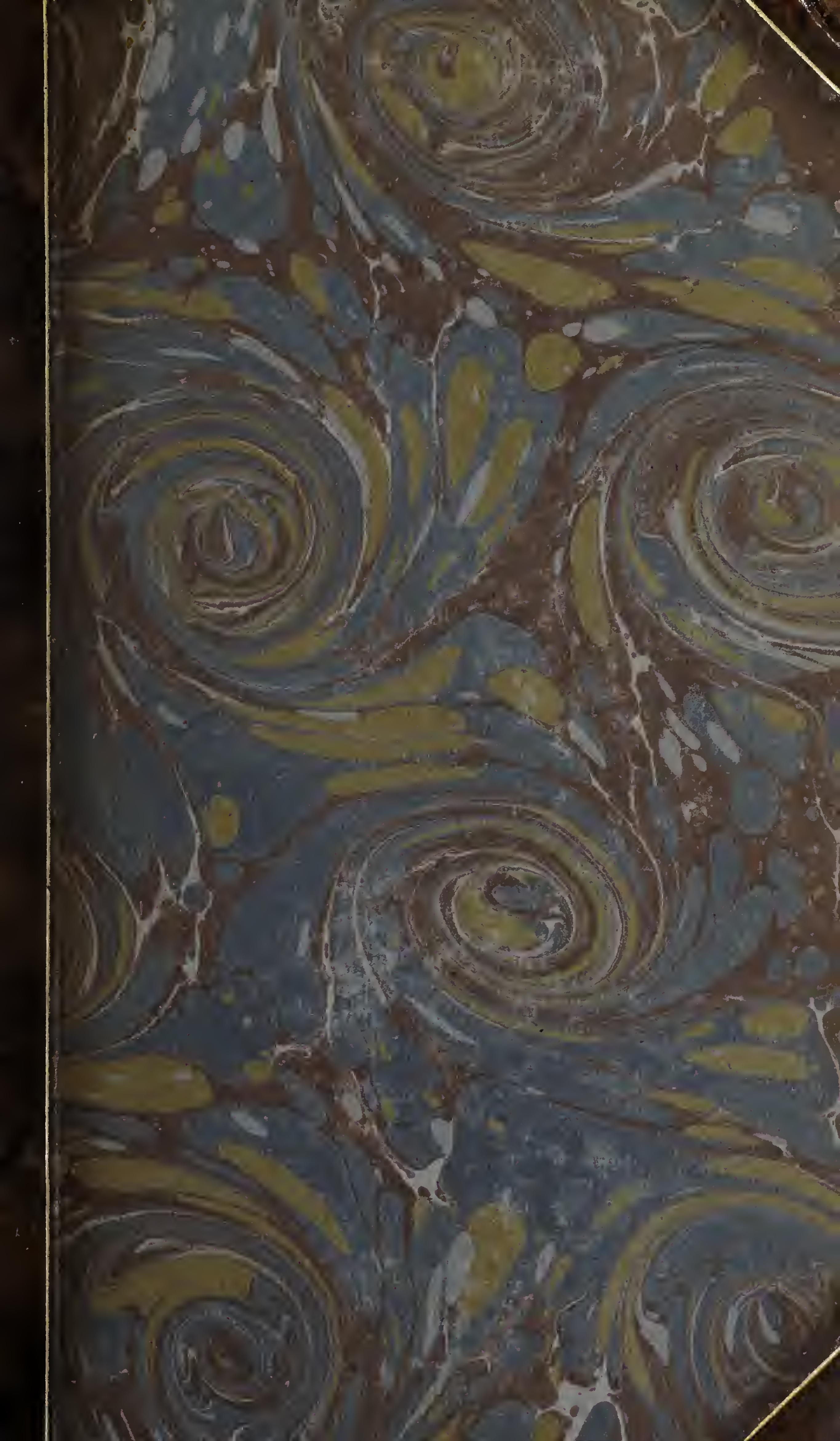

A.BOL.C.E.FRITZE'S
K.HOFBOKHANDEL
STOCKHOLM

MAGASIN

för

Konst, Nyheter och Moder.

Tidningsskrift.

Ej går så snart en måne om,
Som det maner nu senast kom
Med nytt förbytas måste.
En man nu drager qwinno-hår,
En qwinna i främmand' drägt hon går,
Ehwad det månde kosta.

Boëthius.

SJETTE ÅRGÅNGEN.

STOCKHOLM, Tryckt hos *Carl Deleen*.

1829.

N:o I.

Magasin
för Konst, Nyheter och Moder.

Januari Månad 1829.

Pl. 1.

Lord Byron.

O! du, hvars evigt gröna lager
Europas undrans-offer får,
Hvars namn i minnets ljusa dager
Af ärans Gloria kringhvärfdt står;
O Byron! hvilka hårda öden
Så tidigt stäckt din banas lopp *)!
Hvi skall den känslolösa döden
All lifvets storhet sluka opp?

Då, likt et skepp för vinden drifvet,
Med stormen Hellas stridde än,
Af alla magter öfvergifvet,
Förtviflande om räddningen:
Han ensam til dess bistånd ilar;
De trycktas sak hans egen är,
Och öde! dina grymma pilar
I samma stund hans lifstråd skär' **).
O! efter du hans fall beslutit,
Hur hörde du då ej hans bön:
At se sitt blod i striden gjutit,
Och Greklands frihet som dess lön.

Hur många, hvilkas dar försvinna
I ledsnans tomma tidsfördrif,

---

*) Vid 36 års ålder.

**) Han dog i Missolongi den 19 April 1824.

Som åldrens sista gränser hinna,
Försynen skonar deras lif.
Och du, hvars himlaburna snille
Sin tjusning göt i alla bröst,
Som armen dristigt höja ville
Vid mensklighetens qvalda röst,
Din Sol sin middag knappast hunnit,
Förrän den sjunker ner igen;
Men på den jord, der du försvunnit,
Ditt stora rygte sväfvar än.

Nu afund det ej mer förföljer,
På grafven tål hon lagerns krans,
Och tadlets svärta mer ej höljer
Din äras ljusa segerglans.
Ack! hopen ej begripa kunnat
Den känsla dig mot höjden ryckt,
Det ej en dödligs syn blef unnadt
At fatta Gudars djerfva flygt.
Så glödande som Ætnas låga,
Omätlig såsom Solens rund,
Gigantiskt hög som Himlens båga
Och djup som hafvets dolda grund,
Du ej til jordens stämmor hörde;
Högt öfver deras låga krets,
Ditt dunkla ödes vagn dig förde
Til molnomhöljda klippors spets.
Der snillets gåta, verldens under
Din lyras toner länade
Från stormens brak, från åskans dunder
Och forsens vilda brusande.
En mägtig Genius lik, du tycktes
I strid med Elementers larm
Och under trotsigt löje trycktes
En verld af smärtor mot din barm.
Dock smärtan fick sin gräns, dess öden
Förrinna liksom hafvets sand
För vindens flägt — då Engeln Döden
Med omvänd fackla släckt dess brand.

LORD BYRON.

Frid vare Skaldens stoft! — Han glömme
För evigt lefnads-sagans qval,
Och strålbekröúta hjessan gömme
I minnets stjernbeströdda sal

Ja, nu han i dess höga tempel
Lik dagens fackla strålar klar.
Hans snille evighetens stämpel
På sina verk inpräglat har.
På deras blad jag tårar gjuter,
De enda offer jag kan ge;
O! får jag tro du ej förskjuter
Den känsla sjelf du lifvade?

Men Hellas' pånyttfödde söner,
Som han sin sista tanke skänkt!
Den lager edra fäder kröner,
Gån, rycken til er oförkränkt;
Gån enige, at samfält stöda
Det verk af Eder börjadt var,
Och må förtryckarns härar blöda
Som förr i Themistoklers dar!
Se Byrons Ande från det höga
Til eder vänligt blickar ner;
Helt visst med et förklaradt öga
Til korsets fana än han ser.
O! må den til triumpher föras,
Och ifrån Greklands fält en gång,
Blott glada frihets-genljud höras,
Och Byrons namn i segerns sång!

C. A. S.

Det är med största tilfredsställelse och utan at begå en indiscretion, som Redact. nu mera kan lemna den uplysningan, at författaren med signaturen *C. A. S.* är et Fruntimmer, af hvars blygsamma Sångmö våra läsare kunna vänta flera bidrag sådana som *Harald och Anna, Phlegman, Charaden* och *Lord Byron.* Då således den förut så omtyckta Skaldinnan Ch...., hvars lätta versification och lekande snillefoster redan så allmänt varit omtyckta,

äfven benäget lofvat fortfara med sina bidrag, kan Redact. tryggt påstå, at denna Årgång skall i hög grad tilvinna sig alla bildade och rättvisa läsares tilgifvenhet, och framför allt våra läsarinnors odelade bifall, då de med rättvist högmod kunna yfvas öfver denna deras vittra systrars förmåga at ömsom röra eller förnöja, ömsom vara allvarsamma eller skämtsamma, dock alltid vissa at behaga.

Pl. 2.

Gustaf Wasa tiltalar Dale-allmogen vid Mora Kyrka.

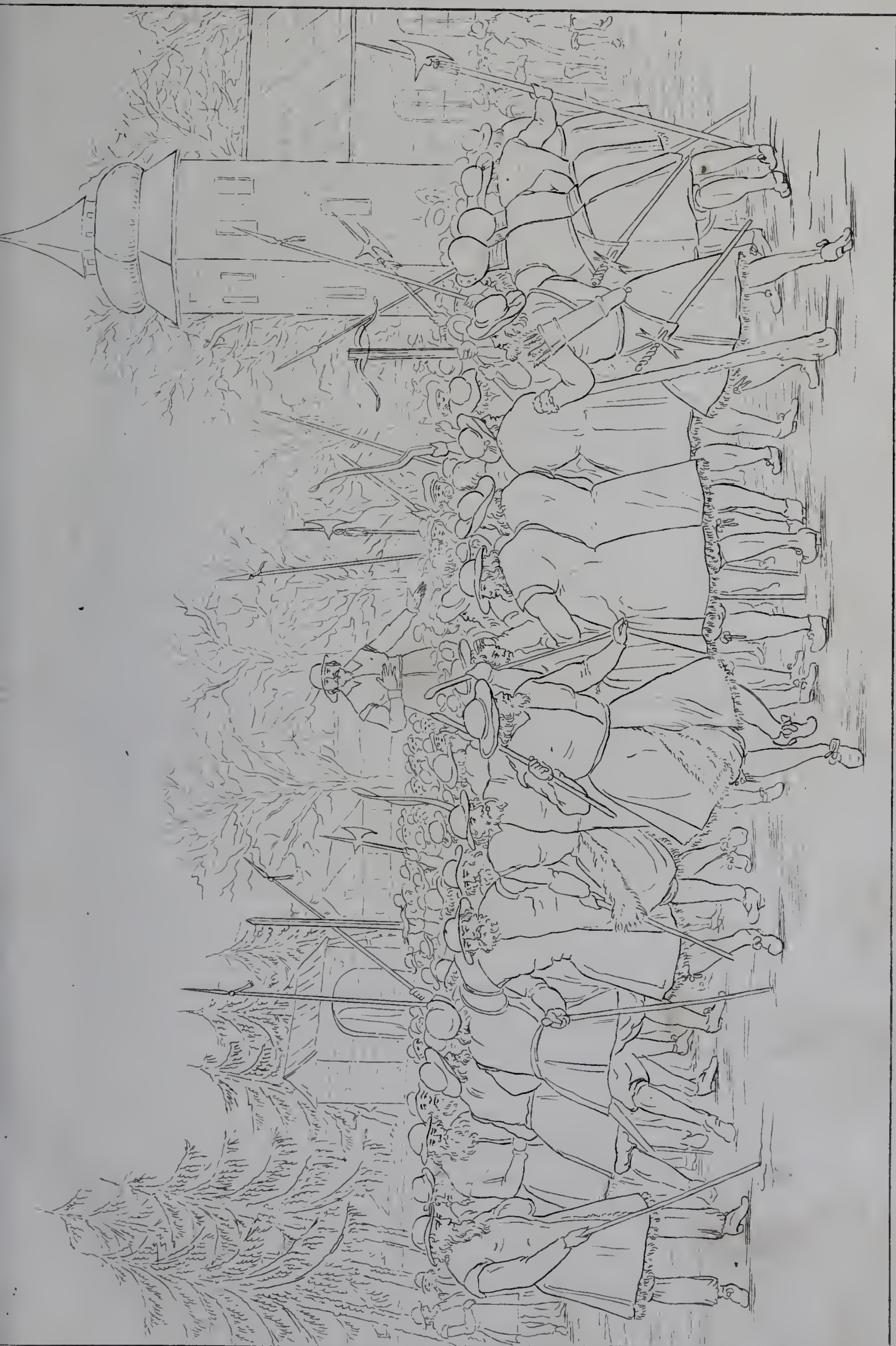
XI.

(Forts. fr. de föreg. Årgångarne).

Vi hafva nu kommit til det märkvärdiga ögonblicket i Gustaf Wasas historie, som grundlade Sveriges frihet, det, då han, efter at hafva utan särdeles framgång yttrat sina tankar för allmogen på kyrkovallen i Rättvik, begaf sig vid Julhögtiden til Mora kyrka och der, stående på en kulle, inför en myckenhet församlade bönder, tiltalade dem sålunda *): »Redlige Dalekarlar! Jag ser »eder rika församling med så stor sinnets förnöjelse, som jag i »hjertat ängslas öfver vårt tilstånd. Med hvad fara jag uppenbarar »mitt namn och omständigheter, veten J, som stundeligen sen

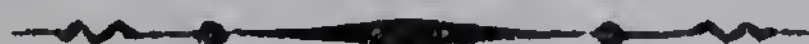
*) Gustaf hade älven här några dagar förut varit nära at gripas af de Danske spejarne, om icke åter den qvinnliga fintligheten räddat honom. I Mora prestgård hade han blifvit emottagen med aktning och välvilja af Kyrkoherden Jacob Pehrson. Men prestmannen fruktade Danskarnas efterspaningar, ansåg sin gäst ej säker i Prestgården och förde honom derföre til en närbelägen by, Utmeland, der han i Tomtgården blef gömd i en källare, til dess han kunde få tilfälle at tala til Morakarlarne. Från prestgården skickades til honom mat, som genom en liten trumma instacks i källarsvalen. Afven här sökte honom Danskarne. Men Tomt-Matts Larssons hustru, som då var sysselsatt med drickesbryggd til Julen, satte oförmärkt et vörtkar öfver källareluckan, så at Danskarne, oaktadt den strängaste efterspaning, likväl måste fara från stället med oförrättade ärender. — Nedgången til källaren var inifrån stugan. Denna källare underhålles ännu, och besöktes af Gustaf III, vid det tilfälle då han den 19 Sept. 1788 vid Mora Kyrka talade til Dal-allmogen, nära intil samma ställe hvarifrån Gustaf Wasa 267 år före honom, fast i olika ändamål, upmanat denna Allmoge.

Pl. 2.

»och hören huru mitt lif eftertraktas. Men edert och mitt beträng»da fäderneslands uphjelpande är mig ömmare, än at jag dermed »skulle anse mig sjelf. Huru länge skola vi vara trälar, vi som äro »födde til frihet? De gamle minnas än, hvad tvång, oro, plågan»de och förföljande Svenske män, af de Danske Konungar måst »lida. De unge böra spörja härom tilbaka, samt lära sig ifrån »barnaåren, at hata och emotstå sådane Regementen. Til desse »Tyranners lystnad, är eder egendom och ringa förråd upoffrade: »hafven J redan förgätit, hurnledes desse med stränge och ochrist»liga pålagor, hafva sugit musten af vårt land; så at J af allt, ej »ägen annat qvar än tome hus, magre åkrar och osäkre lif. Ka»sten tankarna tilbaka til K. Eric af Pommerns tid, och påmin»nen eder den Danske Jöns Ericson, Ståthållaren i Westerås, hu»ruledes J af honom ären vordne handterade. Här äro samma ti»der, samma olyckor. Vårt land flyter snart uti invånarnes blod. »Några hnndrade Svenske män, hafva måst undergå en hånlig »och oskyldig död. Riksens Biskopar och Rådsherrar äro ömkli»gen mördade. Jag har ibland dem mist min Fader och Svåger »(Härvid prässades tårar ur Hjeltens ögon). Alla dessas blod ropa »nu om hämd och fordra eder frimodighet. Dalamän hafva i alla »tider varit oförtrutne för sitt fädernesland. Deraf ären J, uti »våra Krönikor berömde, och de andre Svea Rikes inbyggare, »edre beträngde landsmän, som blifvit vane vid at anse eder för »frihetens beskyddare, hafva nu sine ögon hitstälte. Jag vill följa »eder; hafva egendom, lif och blod för friheten ospard, och Ty»rannen skall således förnimma, det Svenske män, äro så väl be»hjertade som trogne, samt at de kunna styras med lag, men ej »med ok.« — Celsius tillägger derefter: »Hvem skulle ej taga sig sådane föreställningar til hjertat? Bönderne svarade uppå hans tal med skrikande och buller. Dock felades dem ännu det rätta modet. Folket var skiljaktigt. Somlige ropade hämd, lupo efter vapen och ville strax följa honom. Andre föregåfvo sken af försigtighet.«

Herr Holmbergson har varit lifligen intagen af dessa sista ord, och återgifvit denna församlingens olika sinnesstämning, med en träffande sanning, en rikhaltighet, som utan oreda målar det afgörande momentet.

Maskrad-Balen.

(Från fransyskan efter Jouy).

Jag far kanhända på maskraden i afton, sade Lord Foppington åt sin hustru en morgon vid frukosten. — Jag har lust at följa med, svarade hon. — Omöjligt! jag far endast dit af artighet för Sir Charles Greenham, som, ännu blott 18 år gammal och nyss utkommen i verlden, aldrig varit på någon maskrad. Jag för min del, tål inte det nöjet. — Och du försummar det ändå aldrig, svarade Milady med någon hetta. — Det kan väl vara at en eller annan orsak för mig dit, men alltid mot min vilja. Maskraderna ha på någon tid förfallit; sällskapet är der mycke blandadt, och fruntimmer af en viss rang borde aldrig visa sig der. — I det fallet, svarade Lady Foppington temmeligen hvasst, tror jag at en högt upsatt man lika lite bör besöka dem. — Den saken afgör jag sjelf, Milady, svarade Lorden med en kall och högdragen min. — Jag far ändå, svarade hon med en afgörande ton, det är min föresats. — I det fallet, min fru, mister ni min aktning och handlar mot min befallning. — Befallning, Milord? barbariske och tacklöse man! i detsamma förde hon näsduken til sina ögon, som ingen târ fuktade, i förtröstan at denna list skulle lyckas. Min bästa Fanny! — utropade Lord Foppington i det han omfamnade henne med et sken af ömhet som var långt från hans hjerta, — omsorgen för din reputation och din helsa är enda orsaken til mitt sätt at uttrycka mig. Begge skulle kunna lida om du fore på baln. Blif således hemma för min skull. — Med det språket, sade Lady Foppington, får ni mig til hvad ni vill . . . , — Fan besitta, om jag tror ett ord deraf! tänkte hennes man. — Jag skall alltid foga mig efter et vänligt bemötande, fortfor hon; men et tyranniskt magtspråk är mig odrägligt. — Godt, godt, Fanny! — och sedan de ännu en gång omfamnat hvarandra, skiljdes de åt, för at hvar och en på sitt håll efter godtfinnande tilbringa förmiddagen.

Kl. 7 åto de, för första gången på et helt år, middag tilsamman allena. De voro muntra, försäkrade at de aldrig ätit en roligare middag, och berättade hur de tänkte tilbringa aftonen. Lady Foppington ämnade sig på operan. Hennes man hade lofvat fara på en *Conversazione* et ögonblick, och derifrån til en klubb för at hemta den unga Baroneten til Maskraden.

Hur klär du dig? frågade Lady Foppington temmeligen likgnöjdt. — I domino, min söta vän! men hvarför frågar du det? — Åh! bara för at ha något at säga. Hvad rör det mig? — Hon ville likväl veta det; ty hon ämnade sig inte på Operan, men på Maskraden, för at ha ögonen på sin man. Han for inte til en *Conversazione*, förde inte Sir Charles på baln, for inte dit i domino; han begaf sig dit med en viss skönhet, och var klädd såsom hon, i en Spansk kostym.

Lady Foppington gick up i sin mans rum så snart han hade farit ut, och fann der en Spansk Grands-kostym som han ämnade nyttja senare på afton. Hon fäste derpå et märke som endast var

synligt för henne, och blef derigenom säker at inte förfela något enda af Lordens steg, trots alla hans försigtighetsmått. Sedan sysslosatte hon sig med at upgöra sitt eget parti, och skaffade sig sin syster och sin kusin, Öfverste vid Infanteriet, til sällskap. Louise, hennes syster, var klädd som Spanior och bar en guitarr. Öfversten var i domino. Lady Foppington, klädd som Nunna, höll sin syster under armen; Öfversten gick på hennes andra sida.

Inkomne i salen, stötte de genast på Lord Foppington och hans Dulcinea, och hörde följande samtal.

»Ni fruktar då inte at väcka Lady Foppingtons svartsjuka, frågade honom den vackra Spaniorskan, stödande sig på hans arm. — Inte det ringaste, min bästa Maria; jag är för gammal soldat at vara rädd. — Man kan inte neka at Ni herrar männer ä' stora krabater. Men Ni måste fara hem i god tid. — Inte förr än kl. 5. Men, min engel! Ni måste lofva mig, at i morgon eftermiddag möta mig kl. 3 vid *New-Road;* jag skall visa er min lilla koja i *Datchet;* Ni skall låtsa vilja köpa den. — Det skall jag inte underlåta.«

»Man kan inte höra något upbyggligare, sade Lady Foppington til sin syster.«

Louise förklädd, som vi redan nämnt, gick då til den vackra Maria, och frågade henne om hon ville valsa med en landsman.— Hvad menar Ni, min vän, frågade hon Lord Foppington på Spanska, skall jag dansa? — Endast en vals, min bästa vän.

Nunnan vände sig då til honom och sade: at då hon miste sin kavaljer, hoppades hon at han skulle remplacera honom. Lord Foppington, som fann et väsen som behagade honom, samtyckte dertil utan svårighet. En liflig conversation upstod emellan dem, hvarunder Nunnan röjde lika mycket snille som behag. Lord Foppington var förtjust.

Samtyck at ta utaf Er masken, sade han til henne, jag är öfvertygad at den döljer förtjusande behag. Ni har den mest förföriska röst, oaktadt mödan Ni gör Er at förställa den, och jag är säker på at jag hört den förr. — Det skulle då varit utomlands; ty jag har inte varit i England mer än tre dygn. Men Ni måste vara en stor skälm! jag vill svära at Ni är gift: Ni är här med et annat fruntimmer, och knappt har det vändt ryggen til, så gör Ni Er cour åt et annat. — Ingenting af allt det der, svarade han med säker stämma; jag bedyrar at den damen jag gaf armen, är min syster, och at jag är ungkarl. Jag har hittils varit för ostadig för at gifta mig. Men jag måste göra er bekantskap, tillade han med en handkyssning; allt säger mig at et fruntimmer som Ni, är i stånd at fasta den flygtigaste karl. — Vill Ni möta mig i *Hyde-Park* kl. 12 i morgon middag? — Af allt mitt hjerta, intagande okända. — Ge mig då något som jag kan upvisa för at göra mig igenkänd af Er. — Tag denna ringen. — Och Ni håller ord? — Ja, på min heder.

Valsen slutade i samma ögonblick; Lady Foppington tog den föregifna Spaniorens arm, och lemnade sin mans åt Maria.

(Fortsättning i nästa N:o).

Pl. 3.

Historierade Spel-kort.

Det torde vara öfverflödigt at tillägga något til hvad vi förut i flera Årgångar yttrat om den egna fyndighet och fallenhet som erfordras at af den enformiga kortlekens tecken, med minsta tvång, göra hela taflor eller åtminstone en sammanhängande föreställning af en tildragelse. Tecknaren tyckes hafva i närlagda 4 kort på et fördelagtigt och tilfredsställande sätt löst detta problem.

Pl. 4.

Mode-Costymer för Damer, från Paris och Wien.

Fig 1. *Mode-Costym från Paris.* En Baret gjord af et halskläde öfver en stomme af rotting eller korgpil. Et slags Rock *(Redingote)* af Gros de Naples garnerad dels med släta dels i veck lagda remsor. Hvita handskar och svarta skor.

Fig. 2. *Mode-Costym från Wien.* Hatt af Gros de Naples prydd med blommor. Rock (Überrock, *Redingote)*, af Casimir garnerad med sidensars och Gros de Naples samt kantad med snörmakare-arbete. Hvita handskar och svarta skor.

Ordet til Charaden i N:o XII af Femte Årgången är *Manfred*, et Skaldestycke af Lord Byron.

Anmälan.

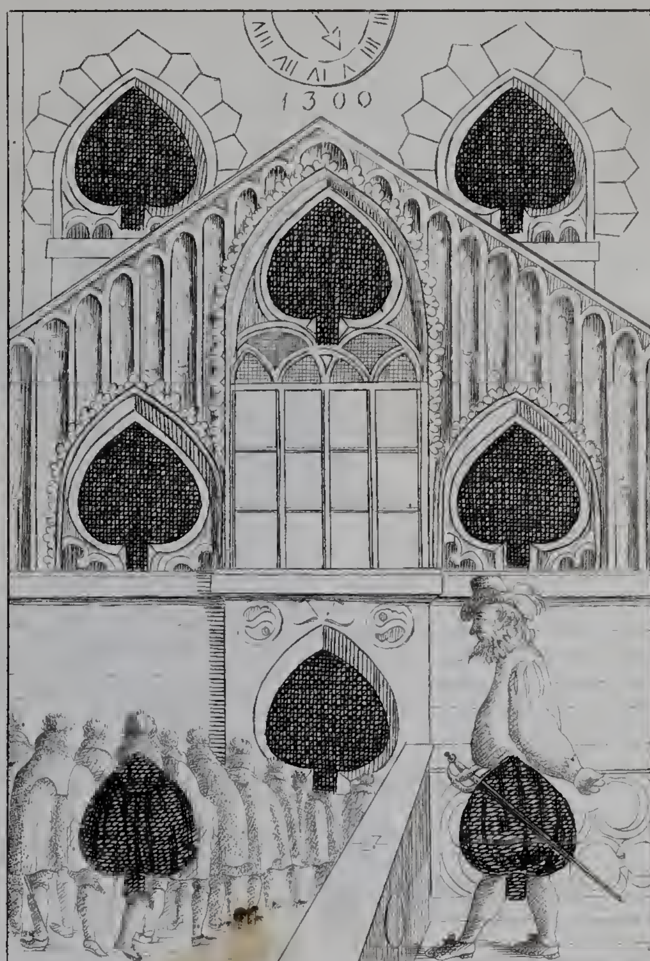
På denna Tidningsskrift för år 1829 Prenumereras i Stockholm på de flesta Boklådor och i Landsorterne på alla Post-Contor, då i sednare fallet Prenumeranten sjelf erlägger En R:dr B:co til den Postförvaltare der Exemplaret månadtligen uttages. Priset är: på Velin-papper 8, och på Holländskt Regal-papper 6 R:dr B:co för Årgången eller 12 Häften.

Rättelser i föregående Årgång.

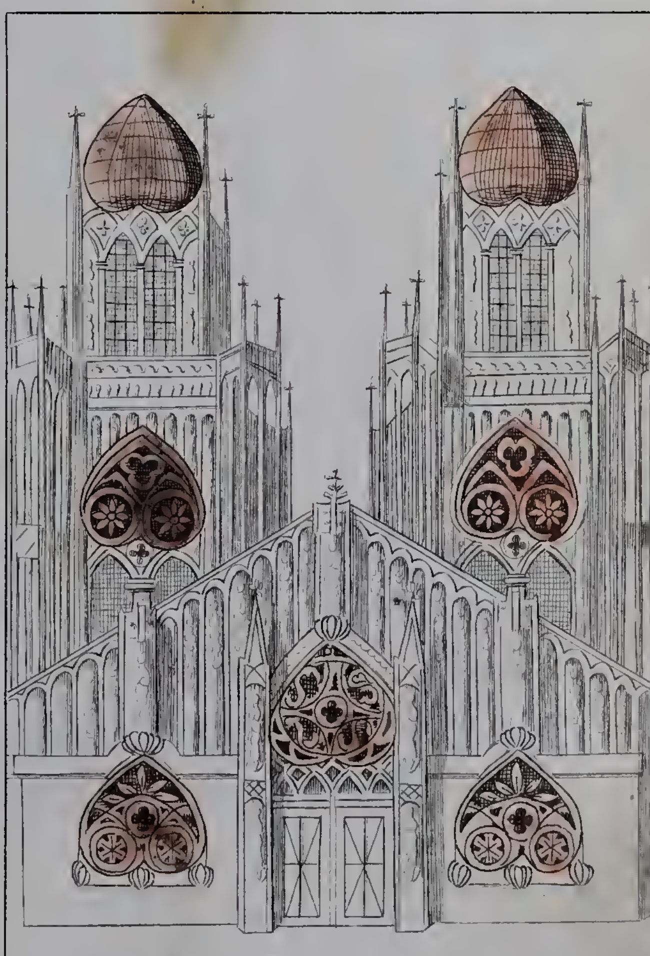
Pag:	84	raden	1	*står* klimat;	*läs:*	climax
—	85	—	19	— mythen;	—	myther
			35	— talande;	—	lutande
—	86	—	11	— Christus-tärna;	—	Christen tärna
			16	— tänkbart menniskor &c.	—	tänkbart *mellan* menniskor af så olika grundäsigt *af* lifvets betydelse
			31	— något;	—	någon
			35	— Hufvudskälen	—	Hufvudskålen

STOCKHOLM,
Tryckt hos Carl Delben, 1829.

1300

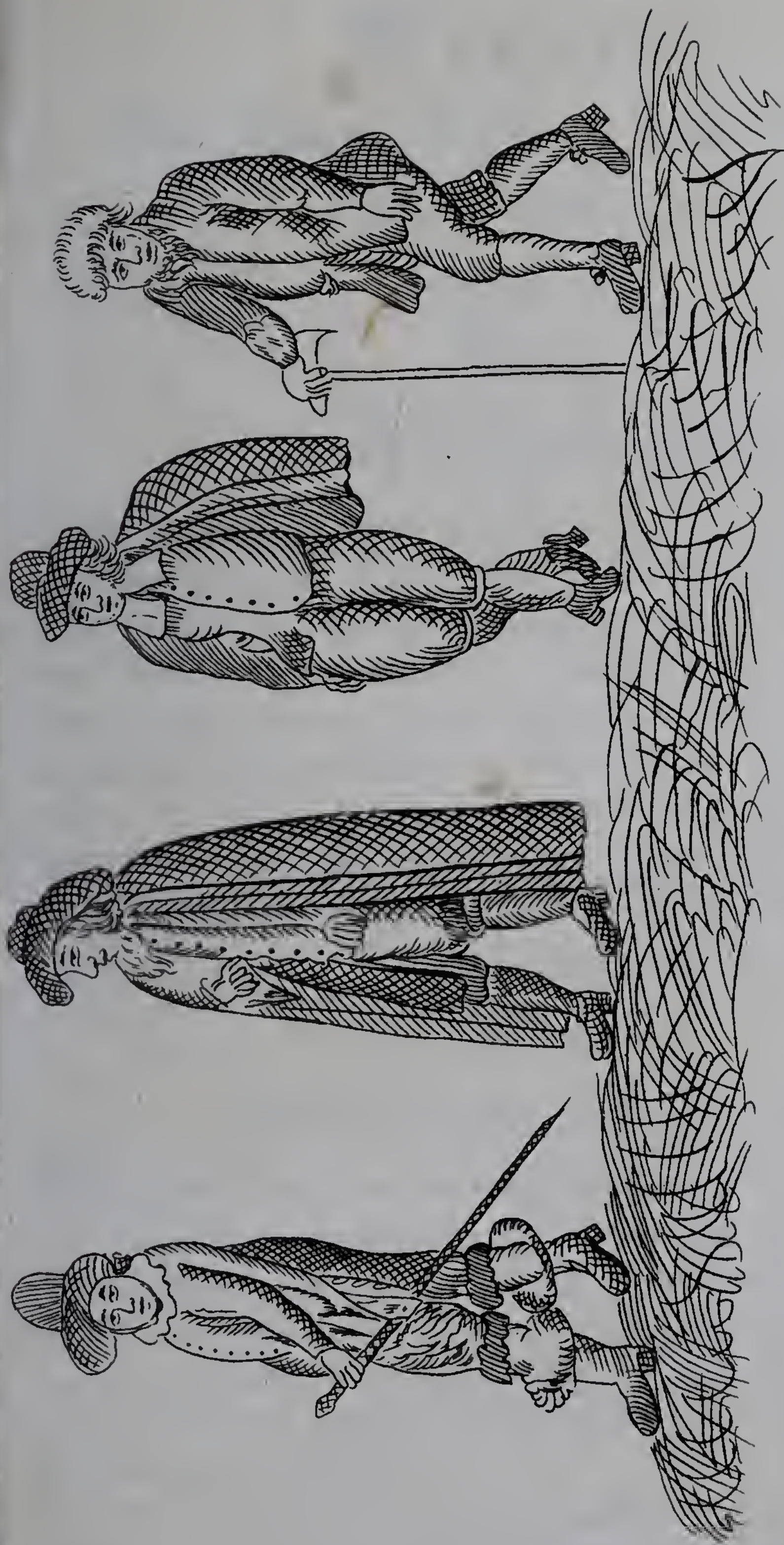

Pl. 4.

N:o II.

Magasin

för Konst, Nyheter och Moder.

Februari Månad 1829.

Pl. 5.

En Rysk Familje-Släda.

I tredje Årgången af detta Arbete hafva vi år 1826 Pl. 11 lemnat en teckning på et Ryskt Vinter-åkdon för tvenne hästar, och nämnt något om det egna i anspannet som är nationelt hos Ryssarne. Denna Pl. föreställer en såkallad Familje Släda, i hvilken trenne personer kunna sitta i bredd med trenne hästars anspann i bredd. Til elegansen hör äfven vid denna, at den medlersta hästen endast bör trafva medan de andra begge galoppera. Et grannt ylle-täcke eller turkisk matta hänger öfver ryggstödet af sätet och flaxar för vädret, hvarigenom det hela får et elegant utseende.

Pl. 6.

De fyra Riks-stånden 1632.

Redactionen har genom vänskapliga förhållanden kommit i besittning af et gammalt Document, försedt med den å Planchen befintliga ritning med dess underskrift, som, om än utan synnerligt värde för Konstälskaren, likväl oneckligen har ett i anseende til tiden då det författades och de personer hvilka samfält arbetat derpå, hvarom en särskilt underrättelse finnes i det ena hörnet af Documentet, så lydande:

»År 1723 ritade Herr Cantzelie-Rådet Wrangel dessa Håredaggsmänn, medan han satt i Cantzelie-Collegio. Herr Cantzelie-Rådet Branner gjorde dårpå strax de på denna sidan stående versar: Men de på andra sidan äro af Professoren Rudbeck gjorde.«

Vi meddela dessa verser i den ordning och på det sätt de finnas på originalet. Brauners:

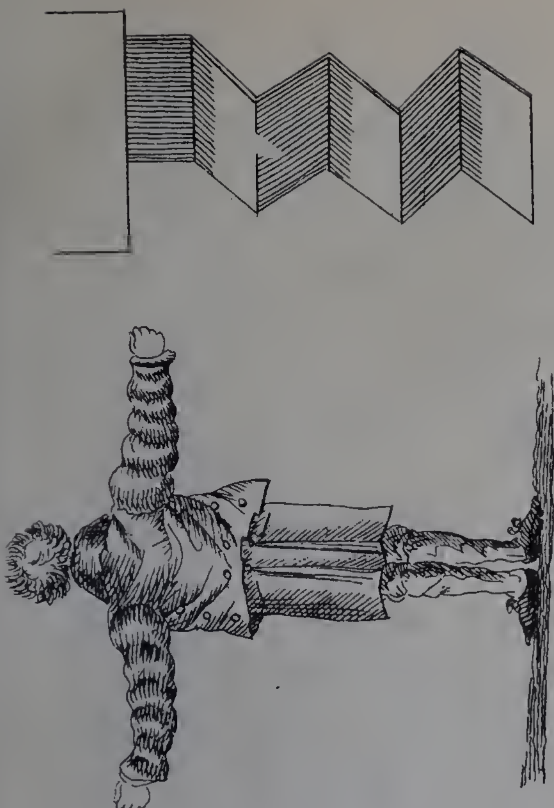
Nobilis, Antistes, Mercator, Rusticus, omnes
Wrangelia picti nunc sumus ecce, manu.
Tam bene nos jungat concordia quam bene junxit
Augusta in carta nos pia dextra viri.

Försvänskat.

En Adelsman, en Präst, en Kiöpman och en Bonde
Gref WRANGELS penzel snäll ihop väl foga månde;
Men GUD som sämjer alt, the fyra sämje så,
At Fyra ej i tre, men väl i ett må gå.

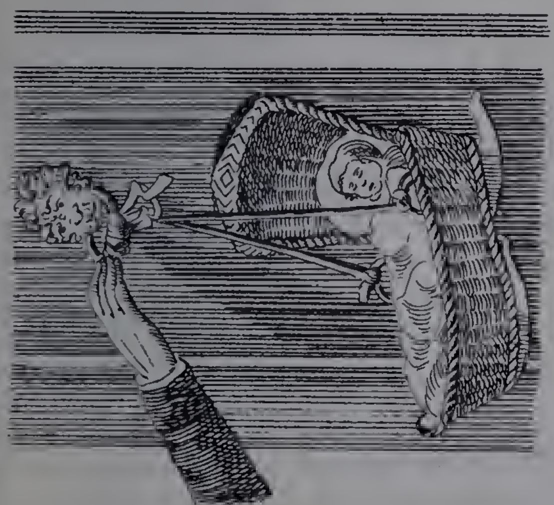
Rudbeckens verser:

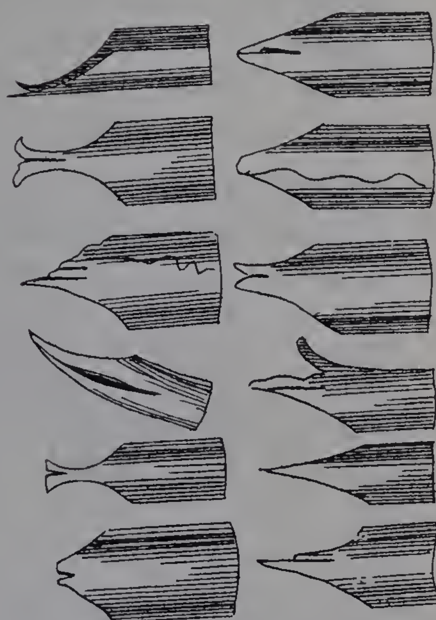
Här tager Adelsman på värjan, ser tillbaka,
Vill att the andre Stånd med sig sin rätt bevaka;
Then honom närmast går med svarta kappan lång
Betänker sig i allt; nog säflig i sin gång.
Then tredje knäpper i sin Byxsäck och väl sätter
En hand i sidan till, liksom af pengar mätter.
Thet Bond ej tåla kan men yfves här också,
Och på Stridshammarn stödd, syns från them vilja gå,
Ty talar han rätt högt: tör här och väl begära
Then förmon som har satt then främsta uti ära.
Så vill thet börjas, när allt öfver ända skall:
Ja! Sten i grönan dahl bör remna för sitt fall.
Men hvadan kommer slikt? kan ingen sådant styra?
Förr, väl ett hufvud lätt, nu svårt nog tjugufyra.
Giör mången icke nu hvad honom synes bäst?
Af Adel, Borgarstånd, en Bonde och en Präst;
Ther Simsons Räfvar doch, fast två och två i bände
Om ett förente sig och för hans Ovän brände
Then goda säden up, och thet på ena natt. —
Stort! bringa Fyra Stånd in under enan hatt.
Men bot för sådant är, god enighet och sämja,
Fly egennyttighet, att allment godt befrämja,
Tin GUD tu dyrka rätt, tin Kong giör ära all
Och öfva kärleks värk: var nögder i titt kall.

7.

6.

5.

Så får tu härlig Frukt utaf then söta Freden
Then Konung Fredric tig förskaffat: Stilla Vreden,
Tag GUD til hjelp i alt: Lef efter Lag och rätt,
Ransaka först; så döm, Titt väld tillbaka sätt.

Pl. 7.

Menskliga Lifvets missöden.

Det gifves i menskliga lifvet vissa motgångar åt hvilka den vise ler, dem den starke föraktar, men, som af den svage, lättkänslige anses för missöden. En Engelsk författare har i tvenne band samlat flera tusen exempel deraf, och genom sitt framställningssätt gjort deras upräknande til en rolig lecture, med en verklig moralisk tendens, för at visa småsinnets ofta obilliga klagan öfver ödets oförrätter, öfver händelser som, blott ögonblickliga, sällan förtjena at läggas på sinnet. — Vi meddela här några exempel ur ofvannämnde verk: *The miseries of human life.*

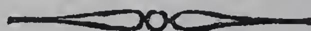
1. På sin vandring til en middag, klädd i en ny okrympt frack, blir man öfverfallen af ett stört-regn, et vindkast vänder in och ut på hela Paraplyn, bryter fiskbenen, rifver taftet till trasor och skaftet går utaf.
2. Hemkommande sent på natten, kanske efter en olycklig speltur, famlar man i mörkret efter portklappen, och känner at något hänger fastbundet vid densamma, hvilket vid nogare undersökande är — et hittebarn.
3. När man efter en långsam, tärande sjukdom åter tagit på sig sina vanliga kläder, och i det man utsträcker sina armar till omfamnande af en vän, finner sig sjelf likna — et hampspöke, och i sjelfva verket nästan är blott en klädhängare.
4. När fotsteget af en vagn på höga resorer är så construeradt, at man vid uppstigandet måste falla baklänges, eller vid utstigandet halka utföre och stöta en ömtålig del af kroppen.
5. När man i stället för at krossa en nöt, som slinter undan nötknäpparn, klämmer sitt eget finger, som således i ordets hela bemärkelse sitter imellan.

6. Man vill skrifva några rader, man har brådtom, hvar minut är dyrbar, budet väntar, klockan slår; men af et dussin pennor omkring sig sådana som dessa, är det icke möjligt, oaktadt alla försök, att få et läsligt ord på papperet och — man är utan pennknif: Eller under samma omständigheter, äger man blott

7. en enda penna, som knäckt och illa tilltygad icke vill ligga emellan fingerna, och med hvilken man efter mycket vändande, skall anse sig för lycklig at kunna skrifva med baksidan.

O, hvilka menskliga lifvets missöden!

och hur ofta likväl kunna icke dylika obetydligheter förstämma menniskan och föranleda til handlingar och utbrott, hvilkas primitiva anledning endast förtjent att skratta åt.

De två Vänner.

Öfversättning.

De sanna Vänner äro få;
En enda är rätt svårt at finna. —
Nej! du bedrar dig bästa *Minna*,
Jag är så lycklig och har två.

Helt ensam jag ej mera träder
På lifvets törnbeströdda stig;
Ty, så i fult som vackert väder
De följa öfverallt med mig.

Den ena lånar mig et stöd,
Et värn', och mig så troget leder;
Det fins ej, jag försäkrar Eder,
Mer säker vän i lust och nöd.

Den andra lånar mig et skydd
Då höstens vilda stormar rasa,
Och ensam bär dess våta fasa
Fastän han sjelf är sidenprydd.

Men, frågar du, hvad ger du då
Åt dessa båda trogna Vänner?
Platt ingenting, jag det bekänner;
De bli belåtna nog ändå.

Hvad finner du då deruti
Så underligt? — Du måste veta
Hvad mina båda Vänner heta:
Det är min *Käpp* och *Parapluie.*

Ch . . .

Maskrad-Balen.

(Slut från föreg. N:o.)

Hvad Ni har valsat länge, sade Lorden åt Maria. Vet Ni at jag var rätt illa til mods? jag afundade Er dansör; Ni valsade verkligen *con amore,* och jag var nästan svartsjuk. — Och jag, svarade Maria, jag var alldeles utom mig. Jag har inte förlorat Er ur ögonsigtet; jag har sett Er kyssa Nunnans hand med ömhet; jag är öfvertygad at hon gifvit Er et rendez-vous. — Nej, vid Jofur! Ni vet hur högt jag älskar Er, och då hjertat en gång kommit med i spelet, är inte ombyte möjligt. Dessutom har jag kastat ögonen på henne under masken; det är et ganska vanligt ansigte, ingenting märkvärdigt, jag försäkrar . . . . en liten upnäst!

Klockan var nära fyra; Lady Foppington ansåg tiden inne at fara hem. Hon tog afsked af Öfversten, och for med sin syster. Hemkommen klädde hon om sig, upgjorde sin roll med Lovisa, som behöll sin kostym; och då hennes trogne man kom, fann han henne ensam, oklädd, vid sin harpa.

»Just en lämplig timme at ännu finna dig oppe! ropade Lorden då han fick se henne. — Jag hade så rysliga drömmar, svarade hon, at jag steg up och sat' mig vid harpan för at skingra min oro. Jag drömde at Ni var mig otrogen, at vi skulle skiljas, och den tanken skar mig i hjertat. — Älskvärda Fanny, sade han under det han omfamnade henne, inte för hela verlden! hvar skulle jag finna Din like? — Åh! öfverallt. Hvad vet jag? Törhända på Maskraden. Jag är inte märkvärdig; Ni vet at jag är upnäst.—Du, Fanny; Nej, på min heder! Du har den vackraste Grekiska näsa jag sett i min lefnad! — Ni är glömsk, Milord; ty jag mins at Ni fordom gjorde mycke väsen af den der lilla upnäsan. Men jag har haft orätt at tro Er; karlarne ä' så bedräglige! — Jag, Fanny, är

det inte. Men det är sent, vi måste gå til sängs. — Et ögonblick, Milord. Berätta mig något om Maskraden. Hvad såg Ni der? — Ingen af våra bekanta, mitt hjerta! — Inte? — Inte en enda. Det var den tråkigaste samling jag nånsin sett. Der fans inte ett enda vackert fruntimmer. — Hvad! inte ett enda som Ni kunde säga ett och annat artigt ord? — Nej. Baroneten och jag ha inte skiljts åt på hela natten. — Ni har inte gjort någon er cour? inte upgjort ett enda rendez-vous? — Nej, visst inte! hvad menar Du? — Nå, nå, Fredrik, fortfor hon med en skämtsam ton, säg sanningen; jag skall inte bli ond. — Jag har, på min heder, ingenting at säga. — Men hvar är er ring, Milord? — Min ring, uprepade han förlägen, jag måste ha tappat den .... eller också har man stulit den ifrån mig .... Låt se, har jag min näsduk? .... min dosa?« Då han tog henne ur fickan, föll hon på golfvet, och då han skulle ta up den, fick han se en karl under bordet.

»Trolösa hustru! utropade han, se der hvarför Ni så lätt slog Maskraden ur hågen! Se der hvarför jag finner Er uppe så här dags! hvarför Ni sagt Er fara på Operan der Ni säkert inte varit! — Allt det der är sant, Milord; men vill Ni också säga mig hvarför Ni, för at fara på baln, klädt Er som Grand d'Espagne i ställe för i domino? hvarför Ni föredragit en föregifven Spaniorska för er olyckliga hustru? hvarför, då föremålet för er första caprice et ögonblick lemnat Er, Ni sökt at förföra et annat fruntimmer i nunnedrägt? — Bra, min fru, rätt bra! Men fastän Ni kunnat spionera ut mig på baln, så tro inte derför at jag ämnar visa mig liknöjd för ert upförande. I morgon skall man lära känna Er; i morgon .... och Ni, min herre, tänker Ni låta se Er eller hur? ropade han til Kavaljern som ännu låg under bordet. Om tre timmar väntar jag Er bakom *Paddingtons* murar. Packa Er emedlertid genast härifrån, så framt Ni inte hellre vill bli utkastad genom fönstret. — Här är jag Mylord, svarade Lovisa, i det hon reste sig up och tog af sig hatten. Känner Ni igen mig? — Vid alla helgon, en utlagd snara, en sammangaddning! Jag erkänner mig brottslig .... men inte til den grad som Du skulle kunna tro. Medge, Fanny, at Du var på Maskraden. Hur var Du kostymerad? — Inte som Spaniorska, Mylord. Men kan Ni försäkra mig at inte der et rendez-vous blifvit upgjordt af Er? — Jag svär vid allt ... — Håll, Mylord! svarade hon i det hon lade handen på hans mun.

Har Ni inte ett nära *New-Road?* — Visst inte. — För at sedan bege Er til *Datchat?* — Nej, säger jag. Hvad föranleder Er at tänka på *Datchat?* — Och Ni skall inte möta Nunnan i *Hyde-Park?* — Nej, tusen gånger nej! — Nå, nå Mylord! och med detsamma visade hon honom ringen. — Död och förbannelse! utropade han med förödmjukad röst, det här är för starkt! — Ni är för gammal soldat, för at vara rädd. — Fanny! utropade Lord Foppington, missbruka inte Din seger! jag är totalt slagen; men ändå inte så som jag i mina egna ögon förtjenar. — Marias skola trösta Er.«

Här kom systern emellan som medlerska, och en försoning blef följden. Löften för det tilkommande utverkade pardon för det förflutna. Lord Foppington bröt alla förhållanden til Maria, och i ställe för at med henne bege sig til *Datchat*, reste han med sin hustru til *Bath*, der han tilbragte en månad lika angenämt som sjelfva smekmånaden.

Man påstår at små tvister älskande emellan ofta uplifva kärleken. Sammaledes är försoning, understundom, en väg som leder til förökad tilgifvenhet; men det är en farlig väg, och som man ej med för mycken tilförlit bör beträda. Må inte alla männer föreställa sig at finna en Lady Foppington; det gifs så många som skulle hämnas på helt annat sätt! Ringen, *Rendez-vous't*, den, af den föregifne Kavaljern, väckta svartsjukan gjorde tilsammanstagne lexan förträfflig, och inte utan sin nytta. Lady Foppington förvarade ringen til minne af sin seger; hennes man handlade ändå bättre: han höll sitt löfte.

Mode-Nyheter från Paris.

Damernas Bal-Costym, isynnerhet unga Damers af den Högre Societeten, är ganska enkel, den består i en klädning af *crêpe crêpé* med et slätt bredt veck som går nästan up åt knäet; lifvet är *à l'Edith*, (såkalladt efter hjeltinnan i en ny Theaterpjes af detta namn; dess utseende är likt lifvet på Pl. 8) korta ärmar med en liten blondremsa nederst til kantning. Halsband: et svart sammetsband med et hjerta och et kors, kalladt *à la Jeannette;* men likväl mera allmänt

användes stora, hvita perlor, hvilka gå 3, 4 til 5 hvarf omkring hals och bröst och hvaraf det nedersta räcker ned til gördeln; en enda törnros i håret och en til bröst-bukett.

Damernas Kappor äro försedde med en stor hängande krage som räcker ned til armbågarne; de kallas *à la Duchesse* och äro röda, blå eller gröna af et slags ylletyg som på rätsidan liknar Reps och på afvigsidan Kläde.

En ny Modefärg för sidentyger kallas *Eminence*. Damernas Palatiner, eller såkallade *Boas*, äro nu myeket tjockare och yfvigare än förledet år, och i allmänhet af brunt pelsverk.

Herrarnes pantalonger til skor och strumpor i större sällskap, äro af tvenne slag: antingen Engelska, då de böra vara trånga vid knäna och vida nedåt vadan och smalbenet samt ganska långa, eller tätt åtsittande och igenknäppta vid fotknölen. Rockärmarne rynkas icke nu up vid axeln, utan böra vara helt släta. Vestarne, af sammet, allmännast grisdelin. Kappor bäras sällan vid andra tillfällen än vid hemgåendet från Spektaklet och Soiréer; ty på promenaderne nyttjas en Surtout *(Redingote)* af ljust, gulbrunt kläde; stundom nyttjas en tjock Surtout ofvanpå en finare, och elegantare.

Pl. 8.

Mode-Costymer för Damer och Herrar.

Fig. 1. *Damens Costym*. Hårklädsel och Coëfyr af Herr Croizats upfinning. Tyllklädning med en garnering af löfverk af florsband. Härtil nyttjas en Underklädning med en garnering af tyll och sidensars. Hvita handskar och skor.

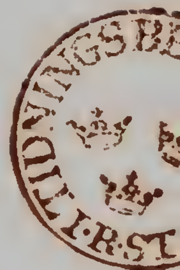
Fig. 2. *Herrn's Costym*. Svart Kastors-Hatt. Vest af sidentyg med ivirkadt guld. Brun Klädes-Frack med silkesknappar af samma färg som Fracken. Svarta Casimirs-Pantalonger och hvita rutiga silkes-strumpor.

STOCKHOLM,
Tryckt hos Carl Deleen, 1829.

N:o III.
Magasin
för Konst, Nyheter och Moder.
Mars Månad 1829.

Pl. 9.

Aschebergska Minnesvården i Halland.

Hallands Läns Hushålls-Sällskap beslöt år 1820 at en Minnesvård skulle förfärdigas och upresas å Slagfältet mellan Fyllebro och Kistinge by, en half mil från Halmstad, til tacksamt minne af den ärefulla seger Konung Carl XI och Fältmarskalken Grefve Rutger von Ascheberg den 17:de (29:de g. st.) Augusti 1676 vann öfver Danska hären, anförd af Duncam, samt kostnaden genom Subscription i Landet insamlas.

Sedan ritningen genom Öfver-Intendents-Embetet blifvit författad, och af Kongl. Maj:t i Nåder gillad samt inskriften af Kongl. Vitterhets- Historie- och Antiquitets-Akademien upgifven, företogs arbetet af Stenhuggaren Holmgren. Upresningen verkställdes af Majoren och Riddaren Weinberg, och aftäckningen skedde den 29 Aug. 1828.

Monumentet, af opolerad granit 9 alnar högt, är upfördt på en kulle å Slagfältet Kistinge hed, omkring 50 famnar från stora landsvägen. Inskriften på pjedestalen är följande:

CARL XI.
BITRÄDD AF RUTGER v. ASCHEBERG
VANN HÄR
SIN FÖRSTA SEGER
DEN XVII AUGUSTI MDCLXXVI.

INVÅNARE AF HALLAND
RESTE MINNESVÅRDEN
UNDER
CARL XIV JOHANS
X REGERINGSÅR.

Kullen är omhägnad af en tre alnars bred graf med försänkt stenmur i cirkelrund form, och planterad med en björkhäck.

Et stycke ifrån detta monument på Slagfältet vid Kistinge hörn var en $2\frac{1}{2}$ aln hög gråsten uprest, der Danske Öfversten Lützow, sedan i slaget båda benen blifvit honom undanskjutna och han, nekande at gifva sig, ännu fägtande der blifvit nedhuggen. Å denna sten har nu äfven följande inskrift blifvit anbringad:

Stympad men Kämpande
Föll här
Den tappre Lützow
i Fältslaget
den 17 Augusti 1676.

Följande korta historiska uplysning torde, i anledning af ofvannämnde, icke vara olämplig. — Konung Christian V i Danmark förklarade år 1675 Sverige, som var i fejd med nästan hela Tyskland, Holland och Spanien, krig, dels för at begagna sig af conjuncturen, dels för at hämnas Hertigens af Holstein sjelfständighetstiltag. Konung Christian landsteg den 30 Juni 1676 emellan Barsebäck och Rå i Skåne med 16,000 man. Konung Carl XI hade dragit sig ifrån Malmö til Christianstad med 3,000 man, för at inhemta förstärkning, och den 16 Aug. stod han vid Knäröd med 6,000 man. Danske Generalen Duncam hade blifvit detacherad til Halland och belägrade Halmstad med 4,000 man. Uppå Fältmarskalken, sedan Kongl. Rådet Grefve Rutger von Ascheborgs råd fortsatte Konungen om natten sin marche til Laholm, då Duncam uphäfde belägringen af Halmstad, men hann ej öfver Lagga å, utan träffade Svenska Armén i full slagordning d. 17 Aug. Danskarne blefvo totalt slagne och förlorade 1,000 man i döde. Duncam med nästan hela återstoden af sin corps blef fången, samt 14 Fanor och Standar, 11 Metall-kanoner, 3 Mörsare och allt bagage eröfrades, hvarigenom hela Halland blef befriadt från fienden.

Theodor Körners Graf. *)

Hvems är Lyran, hvems det Svärd som blänker
Lagerkrönta der på griftens sten?
Der i tårar Rygtet vingen sänker
Och der Äran gjuter kring sitt sken?
Ack! vid all den glans hon fåfängt sprider,
Öpnas ej dess älsklings öga mer;
Hvilande från Fosterlandets strider
I den skugga ekens krona ger.

Konungsliga träd! Medborgarns dygder
Löntes fordom med din friska krans,
Än som förr i Romas stilla bygder,
Ekens blad åt Hjeltens ära vans.
Vid din fot sitt ädla blod han gjutit,
Då han föll för Kung och Fosterland,
Och med sorg i troget skygd du slutit
Vården honom reste minnets hand.

Hjelte-Yngling! född til Tysklands ära,
O! hvi rycktes du ifrån den ban,
Der du gick at dubbla lagar skära,
Än som stridens Örn, än sångens Svan?
Hvilket öde följer genom tiden
Dygdens glans? — Som Passifloras **) kort;
Blott en dag! — Dess blomning är förliden,
Bladen fallna, stängeln vissnad bort!

Hvilken dimma seklets himmel höljer!
Knappt en stjerna skimrat i dess natt,
Förr'n i nya moln den evigt döljer
Glansen utaf sina strålars skatt.
Mensklighetens helga altar faller
Med de pelare dess grundval stödt,
Våldet ensamt, hotande befaller
Från ruinen der dess kämpar blödt.

Fåfängt jorden sina ädle gråter,
Ödet blidkas ej af tårars tal,
Från dess famn det hastigt kallar åter
Hvarje son som tröstat hennes qval:

*) Uti Första Årgången af detta Verk, hafva vi Pl. 66 pag. 130 lemnat en teckning af Carl Theodor Körners Grafvård, til hvilken vi hänvisa i anseende til den dervid bifogade förklaring.

**) Passions-blomman.

För dess syn et ögonblick de lyse
I det ljus som ärans gloria gaf,
Blott at saknas — då hon snart får lysa
Intet mer af dem — än deras graf.

Är en flygtig stund åt dygden gifven,
Men en sekelslängd åt last och brott?
Hvilken lag blef då för menskan skrifven?
Blef allt skönt förgänglighetens lott?
Gråtande vid lifvets mörka gåta
Söker jag förgäfves lösa den;
Må blott ödets Gud den suck förlåta,
Som med klagan flyr mot himmelen.

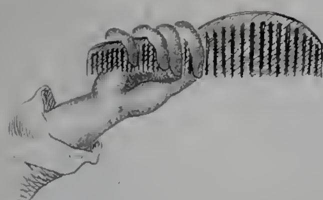
Vapnens ljud och sångens mer ej klingar;
Körner! hastigt sjunken är din hand,
Lyran mer ej några toner bringar,
Svärdet höjs ej mer för Fosterland.
Dock, hvi klagar jag uppå ditt öde?
Det var kort, men ljust, liksom din själ;
Det är ljuft at hvila bland de döde,
Då man dör för Fosterlandets väl.

Yngling! ja, din korta lefnadsbana
Var mer rik än gubbens hundra år;
Du har lefvat nog at åt dig dana
Rygtets ära som på tiden rår;
Nog at gagna dina Fosterländer,
Nog at tjusa hvarje känsligt bröst
Med den sång, som öfver fjerran stränder
Förde tjusningen utaf din röst.

Nog at älskas! under lifvets öden,
Skön som Dikten och som Sorgen sann,
Trogen vänskap följde dig i döden,
Då du den i stridens tummel vann.
Ingen veklig smärtans tår den gjuter,
(Svag är saknaden som klagar blott)
Nej med ditt, sitt lif den äfven sluter,
Delande förtjust din sista lott.

Och din Syster! — se'n med stilla smärta
Hon på duken fästat dina drag,
Sjunker hon i grafven til ditt hjerta
Från sin ålders lekande behag.
Vid din sida nu den hulda hvilar,
Lik en bleknad ros vid Hjeltens krans;
Ej mer stormen uti bladen ilar,
Ögat söker fåfängt deras glans.

1

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

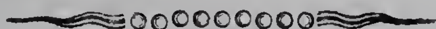
12.

Dock den lefver! — minnets hand skall berga
Deras fägring utur grafvens bo:
Gån, Germaniens ynglingar! at svärja
Vid dess fot åt Fosterlandet tro.
Hör en stämma utur Griften tyda
Frihetens och mensklighetens dygd;
Saknen J förmåga at den lyda,
O! så flyn från Vården, flyn med blygd!

Skulle feghet ock en dag förneka,
Körner! efterdömet som du gaf,
Och den yra flärden tanklöst leka
Kring din helga, lagerkrönta Graf!
Aldrig dock ditt minnes glans förbleknar,
Klart det strålar, likt en stjernas sken,
I de sånger der din själ sig teknar,
Hög som himlen och som ljuset ren.

C. A. S.

Pl. 10.

Konsten at sjelf kläda sig i håret.

Under denna titel har nyligen utkommit en bok i Paris, och ehuru vi icke kunna med samma vidlöftighet som författaren, på 230 sidor afhandla detta ämne, torde det dock för våra läsarinnor (ty boken: *Art de se coiffer soi-même, par M:r Villaret,* är isynnerhet Damerne tilegnad) vara intressant at få någon närmare kännedom om densamma, hvarföre vi här meddela Planchen derur jemte en kort förklaring, til begagnande för dem som af böjelse eller nödvändighet sjelfva vilja eller måste kläda sitt hår.

N:o 1. Detta slags kam, hvars ena hälft är med en hvälfd rygg, anser Hr Villaret för den bästa. Tänderne böra aldrig vara hvassa. Kammen bör hållas ledigt och håret kammas utan hårdhet och våldsam medfart.

2. — Man kan icke vara nog varsam och lätthändt, isynnerhet vid et långt bakhårs kammande och redande, och bäst är at alltid lägga venstra handen intil hufvudet, liksom för at hålla håret fast vid rötterne.

3. — Innan håret i pannan och vid tinningarne lägges i papiljot-

ter, bör man med en borste rengöra det från dam och orenlighet. Allt efter som man vill ha en mer eller mindre yfvig eller krusig hårklädsel, tar man mer eller mindre hår i en papiljott; i förra fallet lägges det i små rundelar, i sednare i större, til storleken af ½skillings-stycke; men alltid vecklas det cirkelrundt och icke ovalt.

4. — Det är i allmänhet aldrig bra at bränna håret när det är flottigt eller vått, emedan det derigenom i längden förlorar sin färg eller rodnar. Klumptången bör endast bränna på papperet, och man akte sig at dermed vidröra den delen af håret som ej är betäckt med papper. När man efter bränningen borttager papiljott-papperet, bör det upvecklas och papiljotten icke oupvecklad bortryckas, emedan man derigenom alltid skadar hårrötterna.

5. — Sedan bakhåret med kam eller borste blifvit slätadt, omfattas det med venstra handen och lyftes up i vädret, der högra handen, ofvanför den venstra, möter, och förer det upåt hjessan, då den venstra handen borttages för at med flatan stryka håret upföre och släta de hårstrån som tilåfventyrs icke alla medföljt.

6. — Sedan bakhåret på detta sätt blifvit behandladt, fäster man det med en krokkam, för at begagna det öfriga eller ändarne i sammanhang med håret på hjessan och vid tinningarne, allt efter modets nycker.

7. — För at göra en hårklädsel med tvenne hårbubblor, *nœud d'Apollon,* delas håret i tvenne lika stora delar;

8. — dessa friseras. Har man litet eller tunt hår, måste det hårdare friseras, hvarigenom bubblorna få stadga at kunna bära sig.

9. — För at göra en hårklädsel med 4 bubblor, delas håret äfven i tvenne delar, i fall man har långt hår, då man af hvarje del gör tvenne bubblor, den ena ofvanpå eller bredvid den andra, så at tvenne komma åt hvardera sidan; hårspetsarne gömmas in i bubblorna, hvarigenom de få et slags understöd eller styrka. Den som har kort hår, måste til denna klädsel dela håret i fyra delar. Hårbubblorna fästas antingen med enkla eller så kallade marong-nålar.

10. — Det gifves så många olika sätt at i håret fästa blommor, band och panacher, at derom inga bestämda föreskrifter kunna gifvas. En större eller mindre figur, ansigtets skapnad, stundom dess naturliga färg m. m. bestämma hvad som är användbarast och hvad som bäst kläder. — Redactionen torde, hvad dessa angår, få hänvisa til de månatligen meddelade Mode-Costymer som gifva den bästa ledning i den vägen. —

11. — Här är endast frågan om det slags Turbaner som af några tygstycken, en Shawlett eller en Långshawl skola göras på stället sedan håret är klädt. — När man vill göra en Turban af en Långshawl, tar man et 6:qvarters långt band, mäter hufvudets vidd tätt öfver öronen, omkring nacken och pannan, samt knyter ihop det öfver högra örat, (likväl gömd under lockarne) lå-

Jag älskar dig!

Romance med Musik af Plantade.

Pl. 11.

Amoroso.

Jag äl_-skar Dig! och törs det ej för_kla_ra, O Du hvars namn ej yppas får at mig: ack om min blick för_mådde uppenba_ra det som min röst ej yt_tra djerfts till Dig.

tandes den öfriga bandändan til vidare behof hänga bredvid; sedan lägger man Shawlens ena ända i några behagliga veck, knyter om dem en silkestråd, vid pass 4 til 5 tum ifrån ändan, och fäster den, vid det omkring hufvudet knutna bandet, öfver venstra örat, så at denna veckade shawlbit kommer at hänga ned åt axeln, liknande en toffs. (Stundom nyttjas också endast en verklig toffs i ställe för denna shawlsända). Nu tar man shawlen och lindar ifrån venster til höger rundt omkring hufvudet och nacken til venster och åter til höger, der den hopknytes med en silkesända och fästes vid bandet omkring hufvudet. Det ännu öfriga af shawlen lindas liksom i spiral, fästes i hopsatta olika stora, mot ändan mindre, bubblor omkring och på den öfverblifna bandändan som blef hängande vid högra örat, så at den kommer at likna en guirlande, hvilken slutligen lägges på snedden (diagonaliter) från höger til venster, der den fästes, och om något af shawlen ännu är öfver, kommer det at sitta bakåt i nacken. Vid en såkallad Israelitisk Turban (*Turban à la juive*) fästes shawlsändan under hakan, eller ock nyttjas et särskilt hakband dertil.

12. — Et annat slags Turban gjord på annat sätt af en fyrkantig shawl eller något tygstycke. För öfrigt begagnas til Turbaners ytterligare prydnader panacher, marabout-fjädrar, paradisfåglar, perlor, juveler m. m. allt efter hvar och ens behag och stundom i enstämmighet med den Costym man för öfrigt begagnar för dagen.

Pl. 11.

Jag älskar Dig.

Romance med Musik af Plantade.

Öfversättning från Fransyskan.

Jag älskar Dig! och törs det ej förklara,
O Du hvars namn ej yppas får af mig.
Ack, om min blick förmådde uppenbara,
Det som min röst ej ytra djerfs til Dig.

Mig känslans rus til bättre verldar höjer,
När oförtänkt min hand rörs af din hand:
Mitt hjerta slår, och kindens purpur röjer
Den, i min själ, utaf Dig tända brand.

Om, Tjuserska! Du hviskar för mitt öra,
En gynnsam sång, med rörd och bruten röst:
Då tror jag mig Seraphers samljud höra,
Och stormen öks uti mitt qvalda bröst.

Är det för mig som dina läppar andas
Så smäktande? Ack! är det för mitt väl,
Som utaf Dig så ojemförligt blandas,
De milda ljud som tränga til min själ?

Du torde mig til evig tystnad mana;
Hur svårt det är at lyda Dig deri!
Men, blott Du vill min tystnads mening ana,
Skall ej ett ord mer af mig yttradt bli.

— *st* —

Mode-Nyheter från Paris.

Ehuru helt hvita eller blå hattar äro i bruk, får man dock ganska allmänt se tvåfärgade, såsom: rosarödt innuder svart, hvitt under violett, ponceau under grönt, gult under brunt. När en hatt icke är prydd med en hängande blomster- eller pilqvist (*Saule*) eller med tvenne Esprits, så användes i det stället ofta en mängd hvita, ganska långa panacher. — På bart hår nyttjas bubblor eller öglor (*coques*) af et slags florsband som kallas hårfärgadt, emedan de böra nuancera med hårets färg, mer eller mindre mörkt, allt efter personens. Dessa florsband äro med ivirkadt guld eller silfver.

På baler har man fått se hårklädsel, uti hvilka blommande Humla med ponceau-panacher var blandad om hvartannat så at det hela bildade en krona. På andras hår sågos guirlander af törnroser eller vindrufvo-klasar, äfven någon gång rosenröd Geranium. — Et nytt slags tyg kallas *Gourgouran broché*; det användes til klädningar för icke dansande Damer, äfvensom til vestar åt Herrarne, isynnerhet til yttre vestar ofvanpå en sammets-vest.

Såsom en ögonblicklig besynnerlighet (*bizarrerie*) omtalas köttfärgade fruntimmers-strumpor, på hvilka finnas små fåglar broderade med navarinblått, eller också små fjärilar målade med färger.

Herrarne nyttja svarta kappor med röd fällkrage af pluche och helt och hållet fodrade med rödt *Staff*. Hängkragen å dessa kappor går et stycke nedom armbågen. —

Pl. 12.

Mode-Costymer för Damer, från Paris.

Fig. 1. Bart hår prydt med en paradisfågel. Krusflors-klädning. En Kappa som kallas: *Manteau Pallas*. Hvita Handskar och Skor.

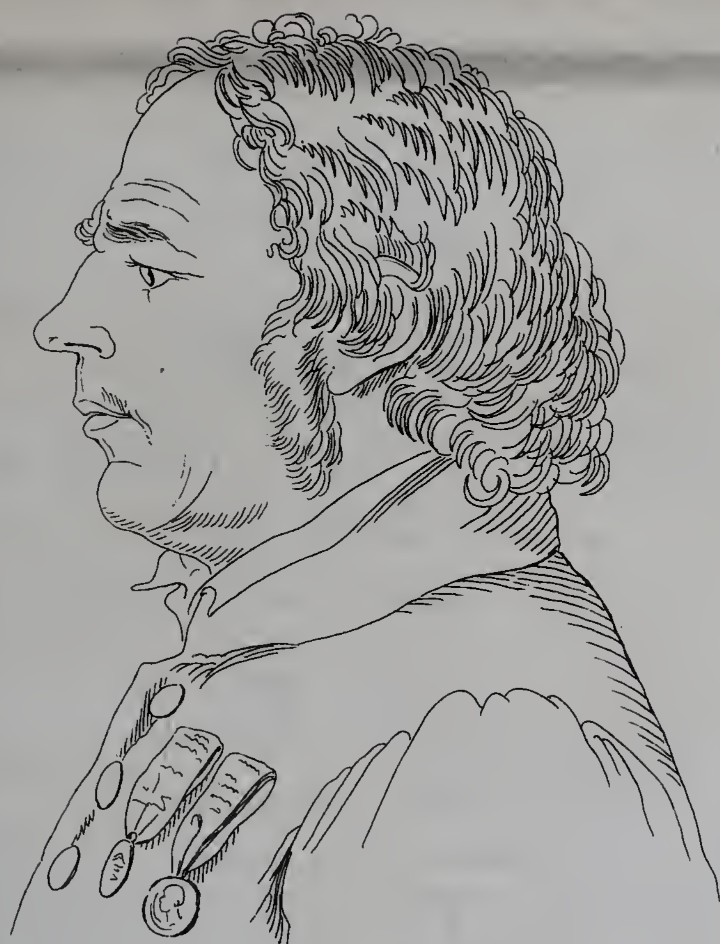
Fig. 2. Svart Sammetshatt prydd med panacher och upfäst med guldkedjor. Krusflorsklädning (af det slaget som kallas: *crèpe aréophane*) med et svart sammetslif. Hvita Handskar och svarta Skor.

STOCKHOLM,
Tryckt hos Carl Deleen, 1829.

1
2

a.

b.

N:o IV.

Magasin

för Konst, Nyheter och Moder.

April Månad 1829.

Pl. 13. A.

Nils Månsson ifrån Skåne.

Insändt.

Ehuru under bibehållande af anonymen, önskar jag at medföl- » jande teckning med den åtföljande korta förklaringen, måtte få » et rum i Tidskriften, Magasin för Konst Nyheter och Moder. » Det lärer icke vägras af den ansvarige Redactören, af en upplyst » man, af den som icke gjort sig känd hvarken för orättvisa eller » partiskhet, af en som beundrar *Aristides* i sin rättrådighet. *)

» Den sanna vältaligheten kommer från hjertat och går til » hjertan; det är den som i alla tider skall bibehålla sitt företräde » framför all annan. — Riksdagsmannen från Skåne *Nils Månsson* » *från Skumparp* har i sitt tal om Tryckfriheten, den 26 Febr., » derpå gifvit det mest öfvertygande bevis; ty föga fans någon af » hans åhörare, som icke var innerligen rörd och i de flestas ögon » sågos tårar. Hans anförande improviserades, det uttalades med » en värma, med en enkelhet som hänför och öfvertygar. Han har » härigenom tilvunnit sig en gärd af aktning, et erkännande af en » öfverlägsen talaregåfva, som föranlät en egen utmärkelse af olika » och enskilta medborgare af alla klasser. Det bör således vara » intressant at lära känna den redlige, uplyste Odalmannens anlets-

---

*) Redact. som *aldrig* nekat at införa insända artiklar, enär de hafva nyhetens behag och framför allt *icke innehålla personliga förolämpanden*, tror sig endast af dessa skäl vara skyldig villfara insändarens begäran, men undanber sig alla allusioner, emedan en Redactörs enskilta tanka eller förhållanden icke stå i sammanhang med de artiklar han inför i sin Tidskrift, så vida han icke utger sin Tidskrift just för at påbörda andra sina tankar.

» drag, och jag bifogar härhos en conturteckning deraf. *) ——
» En anmärkning må mig likväl tillåtas. Då Jon Bengtsons i Strö-
» by porträtt, denna Bondeståndets Representant vid Riksdagarne
» 1756—78—86, hvars märkvärdighet utgjordes af et tvetydigt ryg-
» te, och hvars karakter til den grad misstänktes, at han slutligen
» blef mördad i sin säng af en dess granne, har fått et rum i den
» rika samlingen af Kungliga och andra märkvärdiga personers, på
» Gripsholm; månne *Nils Månssons* icke förtjenar at en dag fin-
» nas der? «

b. *Handteckning af Bellangé.*

Sanning, natur och en correct teckning utmärka denna Fransmans arbeten, och närlagda profstycke deraf besannar det. — Den krigsvande, erfarne krigaren, som fägnas och roas af gossens håg at exercera, som längtar at snart förbyta sin käpp i et gevär, äro sannerligen mästerligen föreställda; och icke mindre lyckligt träffad är den lilla flickan, som uppmärksam och nöjd lyss och ser på hur lille bror bär sig åt.

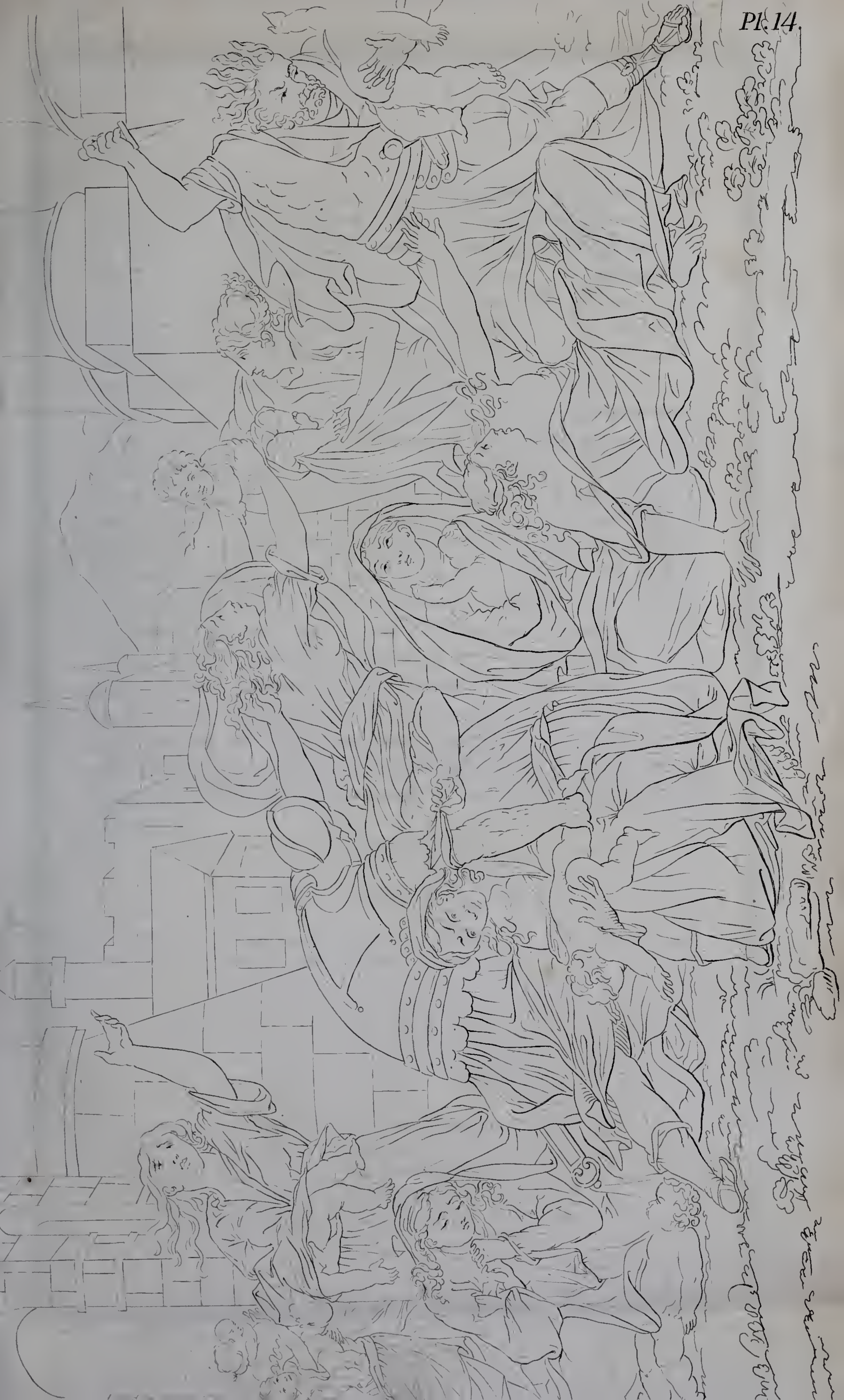
Pl. 14.

Det Bethlehemitiska Barnamordet.

. . . . När Herodes nu såg, at han var besviken af the Vise män, blef han ganska vred; och sände ut, och lät slå ihjäl all svenbarn i Bethlehem, och i alla thes grensor, the som tvegge år och ther förnedan voro, efter then tiden, som han hade granneliga bespoit af the vise män. — — Matthei 2 Capit. 16 v.

Historie-Målaren Hr Jacob Liljedahl, hvilken tilförene haft den godheten at meddela Redactionen några teckningar af sina compositioner, är författare til närlagda, hvartil ämnet är taget ur ofvananförda 16 vers af Matthei Evangelium, och som endast utgör *hälften* af hela hans composition.

*) Samma conturteckning finnes särskilt tryckt, til salu för 12 sk. b:co, i Hr Probsts Boklåda i Stockholm, hvadan den insända endast är kalkerad på den förstnämnda.
Redactionen.

Pl. 14.

I en Conturteckning der den til föreställande händelsen medför en viss oreda, en förvirring i det hela, och föremålen icke skiljas och lyftas af skuggor och dagrar, är det hufvudsakligen tankan som bör bedömmas, och i vårt omdöme är denna composition full af lyckliga tankar. Vi skola i korthet upräkna de väl valda olika situationer deraf: Den på knä liggande qvinnan, som med hopknäppta händer ännu ber för sitt redan döda barn; den gråtande med det döda barnet på armen och uplyft hand mot Himlen; den förtviflade modren, som söker frälsa sitt barn ur Krigsknektens händer som redan fattat i barnets högra fot, under det hon söker undanrycka honom sitt rof; den upskrämda modren som, af Krigsknekten redan fattad i håret, lemnar sitt barn åt en annan qvinna, säker at hos henne finna menskliget, hon är eller skall sjelf en gång blifva mor! den bedjande modren, som, af naturen mera veklig men lika öm, endast trycker barnet til sitt bröst och hoppas bevara dess lif vid den barm inom hvilken det fått sin tillvarelse; den omkullkastade qvinnan, som af Krigsknektens knä hindras at resa sig up för at frälsa sitt barn från den dolk som redan är upplyftad at gifva dödsstynget. Mera aflägset ser man genom et porthvalf flyende mödrar med barnen på armarne; de hoppas ännu!— Allt synes oss väl tänkt och har en ryslig sanning, vid hvilken mensklighet fäller tårar, och rättskänslan häpnar vid tankan: at despoter alltid finna satelliter färdige at utföra och fullgöra deras befallningar.

Det svåra Profvet.

Loths hustru var för sin nyfikenhet
Af Gud, kanske nog strängt, behandlad,
Ty, stackars fru! hon blef som hvar man vet
Til saltstod i en hast förvandlad.
Tänk om Han straffade ännu på samma sätt
Det föreveit som man i alla dar fått röna,
Hur menar Ni väl då det ginge med de sköna?
At gissa det är ej så lätt;
Nog torde någon tro man då fick långa rader
Af stoder och af colonnader;
För min del tror jag ej den smädaren har rätt.
Se här, et litet skämt jag vill berätta Eder,
Kanske at det ändå til någon slutsats leder.

Médor församlade en dag
Hos sig et gladt och talrikt lag;
Man åt, man drack, man skämtade förtroligt
Och hvad som någon gång i sällskap syns otroligt:
Så värd som gäster hade roligt.
Man nämnde samtalsvis at hvarje menska har
Sin svaghet, sin passion; at ingen ofelbar
Finns i den menskliga naturen:
»Fullkomligheten blef af ingen dödlig buren
Ned til vår ömkliga planet;«
Så ordade *Médor;* »åt äregirighet,
»Åt rikdom, kärlek, hämnd, man egnar sina krafter;
»Åt nöjet och åt drufvans safter,
»Och klädsel, åkdon, hästar, spel,
»Allting som öfverdrifs, blir dårskap eller fel.
»Jag medger gerna för min del,
»At jag har min passion, och den består i jagten.
»När jag får genomströfva trakten
»Med mina trogna hundars tropp,
»Och ostörd följa harens lopp,
»Då känner jag ej regn, ej trötthet eller möda,
»Och umbär gerna hus och föda.
»Ja, mina vänner, som jag sagt,
»*Min* starkaste passion är jagt.
»Min hustru deremot en annan svaghet äger
»Som är *nyfikenhet.* Hvad menar du, *Rosine,*
»Har jag ej rätt i det jag säger?« —
Frun, med en halft förlägen mine
Försvarade sig nu, och ville ej bekänna
At hennes svaghet just var denna. —
»Nå väl!« utropade *Médor,*
»Jag sätter dig på prof; et vad jag väl kan våga,
»Och om jag tappar det, en Turkisk Shawl du får;
»Förlorar du, som jag väl spår,
»En Rapphönshund som vinst åt mig jag föreslår.« —
»Må gjordt! men hvarom är då fråga
»Och hvad består ditt vad uti?«
Rosine med glädtig visshet sporde. —
»Det är et lappri blott, min bästa vän, du torde
»Ej finna ens det minsta svårt deri.
»Du vet ju at jag ofta jagar,
»Jag reser bort på två, tre dagar,
»Men hvart? se der en hemlighet, min vän.
»Jag lemnar dig två bref, hvaraf du bör förvara
»Det ena hos dig sjelf tils jag är här igen,

» Det andra hemtadt blir; jag får ej uppenbara
» Af hvem; nog af at den person
» Är noga känd af mig, och lemnar denna ringen.
» At brefven öppnas utaf ingen,
» Det faller af sig sjelft vid denna commission;
» För öfrigt forska ej om min expedition.
» Om, när jag kommer åter sedan,
» Du upfyllt detta allt, min vän,
» Och tar emot mig väl, då jag syns här igen,
» Så har du vunnit vadet redan. — «

Helt tidigt andra morgonen
Médor tog afsked af sin maka
Gaf brefven, och for af i hast.
Rosine beslöt så fullt och fast
At på sig sjelf rätt noga vaka,
At dämpa sin nyfikenhet
Och bruka all försigtighet.
Hon tänkte redan uppå Shawlen
Och föreställde sig med hemligt välbehag
Hur grann hon skulle bli med den på nästa balen,
» Ty vadet, « sade hon, » det vinner säkert jag.
» Hvad jag skall skratta då, *Médor*, åt ditt förslag!
» Jag tycker re'n jag ser hur flat han står i salen
» Midt ibland sina vänners lag.
» Hvad han skall lurad bli! nej, jag är ej så galen! «
Hon sysselsatte sig, och det gick verkligen
I början ganska bra. » Ack! om jag visste bara
» Hvar den *Médor* ändå kan vara? «
Så tänkte hon mot aftonen.
Är det väl möjligt, at i hela två, tre dagar,
» Han endast går omkring och jagar?
» Det kan jag icke tro likväl,
» Och dertil har jag goda skäl.
» Beständigt har han hemligheter!
» Hvem kan det brefvet vara til?
» Jag undrar hvad den karlen vill,
» Hur han ser ut och hvad han heter? «
Nu tog hon brefven båda två
Och granskar dem på alla sider,
Men hur hon vänder, hur hon vrider,
Och tittar in, så kan hon ej ändå
Upsnappa något ord i det utaf de tvenne,
Hvars utanskrift var ställd till henne;
Det var thy värr så skickligt sammanlagdt
At det ej stod i hennes magt.

Det andra deremot tycks mera tacksamt svara
Mot hennes möda; ty så snart hon böjde bara
På sammanvikningen deraf
Så läste hon det strax — Hvad upptäckt detta gaf!
Af fasa är dess hela själ betagen
Så snart hon läst hvad brefvet innebär
Dess innehåll var ord för ord så här:

» Mot slutet utaf morgondagen
» Församlar du vårt band; med truppen sammandragen
» Du möter mig på vanlig plats.
» Vi måste föra ut vår gamla föresats,
» At plundra något Slott; det är ju bandets tanka
» At våga någon bragd der större vinst kan vanka.
» Jag finner nog också det intet lönar stort
» At vaka, smyga, gå och passa
» På resande, som ha rätt ofta dålig cassa.
» Vårt stora företag kan hastigt vara gjordt.
» Då du församlat hela kretsen
» Säg dem, at som Captén, jag sjelf vill gå i spetsen,
» Och har tre dagars ledighet.
» Det pröfvar, skall du tro, *Rosine's* nyfikenhet.
» Hon tror jag är på jagt, som jag beständigt säger;
» Det goda barnet icke äger
» Den minsta aning om hvem hon har fått til man.
» Må hon för evigt bli okunnig om den saken!
» Låt se du nu är flink och vaken
» Och mig precist tilhanda går
» I allt hvad jag befallt — *Médor* « —
Nu föll *Rosine* i gråt. — Hvad sorg för hennes hjerta!
Man kan ej undra på dess vrede och dess smärta.
» Hur grymt bedrog han mig med denna öppna blick!
» Åt en Bandit är jag då maka!
» Jag ryser för mig sjelf, och för det ögonblick
» Då han skall komma hit tilbaka! — «
Nu bultades på dörr'n; det var en okänd karl,
Så mörklagd, stor och grof och reslig som en hjelte,
Han yfviga mustacher bar
Och två pistoler i sitt bälte.
Han viste ringen från Médor;
(Hvad detta hennes hjerta sårar!)
Och af *Rosine* biljetten får.
Med hemlig rysning, tysta tårar
Hon gaf den, och med bortvänd syn,
Och den utskickade försvann vid skogens bryn.

Om aftonen på tredje dagen,
Médor kom hem, som det var sagdt,
Helt obekymrad från sin jagt
Och väntade at bli som vanligt emottagen.
Han hade med sig til souper
De samma vänner samlade,
Som hört det vad-man gjort och skulle vittnen vara.
Rosine syns icke til. Hur skall man det förklara?
Man frågar efter Frun; hon låter genast svara:
At hon är ganska sjuk och vill ej någon se,
Och åt sin man hon en biljett lät ge.
Den innehöll blott dessa orden:
» Det fins ej glädje mer, ej ro för mig på jorden!
» Jag känner hvem du är — och jag beklagar dig.
» Tro ej at man förblindar mig,
» Och ändra framför allt din fasansfulla lefnad,
» Derom besvär jag dig. Farväl! jag har ej trefnad,
» Ej lugn hos dig; jag skyndar bort,
» Och går i kloster innan kort. — «

Pl. 15.

» Jag vunnit vadet, mina vänner! »
Utropade *Médor.* » Ni hela saken känner
» Kom låt oss skynda til *Rosine!*
» Hon tror mig en Bandit; jag måste lugna henne
» För sin nyfikenhet är hon, man det bekänne,
» Nu straffad nästan hårdt. » Med glad och skämtsam mine
Gick han in til sin fru och följdes utaf alla.
» Nå väl! Rosine, jag sade dig förut
» At vadet skulle få för mig et gynnsamt slut;
» Allt är en fabel blott, som genast skall förfalla
» Om du tar fram mitt andra bref
» Som jag den sista afton skref. »
Nu lästes brefvet som förklarade alltsamman;
Det hela plan tilkännagaf
Och spådde utgången deraf.
Allt blef nu vändt i skratt och gamman.
Rosine blef glad igen, men litet flat ändå,
Som ingen själ kan undra på.
Gå miste om en Shawl och uppenbart förklara
At man haft orätt, lär också
För ingen af mitt kön just rätt behagligt vara.
Rosine gaf åt sin man en vacker Rapphönshund,
Men påstod dock i sista stund
At mången Filosof med sina vishetspund
Ej kunnat motstå denna snara.
Hon sade til och med, så långt gick näsvisheten,
At karlarne ha fått utaf nyfikenheten
En lika stor portion som vi
Hvad tror min läsare? månn' hon har rätt deri?

Ch . . .

Pl. 15.

En modern Bordstudsare i Göthisk stil.

Bland Ameublement i Göthisk stil, hvaraf vi tid efter annnan meddelat åtskilligt, böra vi icke underlåta at nämna, det man nu i Paris äfven förfärdigar ytterst eleganta och smakfulla Bordstudsare i en sann vacker Göthisk stil. Vi lemna i närlagda teckning en copia af en af dem som, nyligen hitkomne, finnas til salu hos Herr *Fabrikören Engelbrechten,* och ehuru teckningen blott ofullkomligt återger sjelfva arbetets elegans, är den dock tilfyllestgörande til en åsigt af det hela. — I sammanhang härmed införa vi en öfversättning från Fransyskan under namn af:

Hvad är Klockan?

Aldrig slår klockan, utan at en Fransman frågar dervid: *hvad är klockan?* Hans lättsinnighet och glada bekymmerslöshet tecknas fullkomligt i denna fråga. *Engländaren* uttröttad af tidens längd och ledsnad, dödar sig sjelf, Fransmannen dödar tiden, och är altid förundrad när klockans slag förkunnar at hon är så mycket.

Hvad är klockan? frågar gossen i sin skola och flickan i sin pension, och tyckes derigenom bevisa at vi snarare äro födda för nöjet och hvilan än för moralen och studierna.

Hvad är klockan? frågar den unge spelaren en qvart innan han måste begifva sig til sin förman, och för at begagna denna tid vågar han nu det yttersta — han tappar allt hvad han ägde öfrigt — *Hvad är klockan?* var således det sista ord som den rike ynglingen talade innan han befann sig aldeles ruinerad.

Hvad är klockan? frågar fru M . . . sin Kammarjungfru; redan hundra gånger har hon frågat det sedan hon steg up: man kan taga för afgjordt at hon väntar sin unga Cousin. Embetsmannens och Skrifvarens fru, kan alltid om hon vill, bespara sin man svartsjukans plågor; hon behöfver ju blott en qvart innan han återkommer från sitt Embetsrum, fråga: *Hvad är klockan?* och dessa trenne magiska ord skola genast bortjaga *den*, hvars närvaro kunde störa den husliga friden.

Hvad är klockan? är ofta en bekännelse af vår sysslolöshet, men i den väntande älskarinnans mun, är det en förebråelse.

Ch . . .

Pl. 16.

Sorg-Costym för Damer.

Den högst bedröfliga tildragelsen af H. K. H. Prinsessan *Sophia Albertinas* dödliga frånfälle, har gifvit Redact. anledning at i så måtto förändra den från Paris ankomne Mode-Costym, at alla brokiga prydnader blifvit färglagda med svart, hvarigenom Costymerna tyckas blifva ganska användbara til begagnande af den mindre sorgdrägt, som, ehuru endast anbefalld vid Hofvet, likväl är anlagd i hufvudstaden af allmänheten som nu begråter den dyrkade och vördade ättlingen af Wasa-huset. — Emedlertid införes här beskrifningen på Costymerne sådan den var.

Fig. 1. Bart hår prydt med blommor efter Hr Ferdinand Hamelins upfinning. Klädning af krusflor med en sammetsagtigt tryckt bård (*imprimé en velouté*). På axlarna äro aiguilletter af band, kallad: *aiguillette de page*. Nettelduks-långshawl med ivirkade guldränder. Hvita handskar och skor.

Fig. 2. Hårklädsel *à la Naïade* af Hr Narcisses upfinning, prydd med vattenliljor och vassrör. Krusflors-klädning med en garnering af vassrörs-blad gjord af sidensars. Puffiga ärmar som upråtthållas af et derunder anbragt gallerverk (*bouffans mécaniques*). Palatine eller så kallad Boa af svandun. Hvita handskar och skor. —

Rättelser:

Uti 3:dje Häftet pag. 19 raden 12 står Romas *stilla* läs Romas *stolta*
— 19 — 20 » lagar » *lagrar*
— 20 — 26 » tjusa » *röra*

STOCKHOLM,
Tryckt hos Carl Deleen, 1829.

1.
2.

Fabvier.

N:o V.

Magasin
för Konst, Nyheter och Moder.

Maj Månad 1829.

Pl. 17.

Öfverste Fabvier.

Bland de män som tagit en verksam del i Grekernas befrielse-krig och gjort sig förtjente så väl af deras erkänsla som allmänhetens upmärksamhet, är onekligen den i Tidningarne så ofta omnämnde Franske Öfversten Fabvier. I saknad af en utförligare biografi öfver honom, kunne vi denna gången endast lemna några obetydliga detaljer deraf, såsom: at han fordom varit Adjutant hos Marskalk Marmont; utmärkt sig genom sin tapperhet under krigen i Spanien och Ryssland. Efter allmänna freden 1815, och sedan Grekerne afskuddat sig Turkarnes ok, gick han til Grekland, der han organiserade en regulier trupp, hvars befälhafvare han blef, och med hvilken han 1826 fägtade berömligt i Attika nära Athén, der han äfven blef sårad. För det närvarande är han på Morea, sedan Franska trupperne satte sig i besittning deraf, och skall nu fått det updrag at i större skala organisera Grekernas krigsmagt.

Uti en artikel från Nauplion af den 30 Dec. 1828 läser man: Denne käcke krigare har gifvit bevis på en utmärkt tilgifvenhet för Grekiska saken, och kan ännu göra stora tjenster. Fabvier har stora egenskaper, mycken talang, men också mycken egenkärlek; Grekerne skulle dock vara otacksamme, om de icke enhälligt erkände, at Fabvier med sin ihärdighet, sin drift, sin oegennytta och sin sjelfförsakelse, i följd hvaraf han likt den simplaste soldat fördrager alla fatiger och umbäranden, i sig förenar alla väsendtliga egenskaper at organisera och vid krigs-disciplin väna Grekerna. —

Pl. 18.

Dale-allmogen svär Gustaf Wasa som Rikshöfvidsman huldhet och tro.

XII.

(Forts. fr. Pl. 2 Häftet I.)

Gustafs kraftfulla tal på kyrkobacken vid Mora kyrka hade väl icke genast något afgörande resultat, men ehuru Dalkarlarne icke bestämdt förklarat sig för honom, hade de likväl för honom fattat mycken tilgifvenhet. En Dansk, *Rasmus Jute,* som var bosatt i Dalarne, var den förste som förklarade sig högt för honom; han drog beväpnad til Länsmansgården och slog ihjel Nils Vestgöthe, som var utskickad för at taga Gustaf Erikson lefvande eller död. Vid samma tid blef en annan Dansk tropp af 100 man ryttare öfverfallen och af Dalkarlarne slagen; Danskarne hade tagit sin tilflykt til prestgården der de endast räddade sina lif genom böner och försäkringar at icke tilfoga Gustaf något ondt. Denne åter, då han icke kunnat förmå Dalkarlarne til något enhälligt och kraftfullt beslut, och sedan han ännu några dagar legat dold under en bro vid Morkarleby, begaf sig i början af år 1521 til Vesterdalarne mot Norska gränsen.

Ibland dem som sökte en fristad i Dalarne för Christierns tyranni, anlände vid samma tid en gammal, stridbar och förståndig man *Lars Olofson* *), som öfvertygade dem at Gustaf var den enda man i fäderneslandet, til hvilken de kunde förtro sig, och som hade förstånd at föra dem ur en så stor, samt öfver deras hufvuden sväfvande fara. Dalkarlarne beslöto nu enhälligt at gripa til vapen. De utsände genast några snälla skidlöpare at upsöka Gustaf, och träffade honom 2 mil från Transtrands Capell i Lima socken, nära intil Norska gränsen. De förkunnade honom Dalallmogens beslut och framförde dess samfälta önskan, at han skulle komma tilbaka och blifva deras höfvidsman. Gustaf vände med dem strax tilbaka, fann i Mora allmogen församlad, som mottog honom med glädje och svor honom som Rikshöfvidsman huldhet och trohet.

---

*) Hans son, Erke-Biskopen M. Andreas Laurentii, adlades och antog namnet *Björnram*

Vi införa här Kongl. Akademiens för de fria Konsters yttrande vid sista allmänna sammankomsten, den 16 Febr., öfver Hr Holmbergsons teckningar ur Gustaf Wasas historie; i allmänhet såsom den bästa commentar.

» Til Kongl. Akademien hade ifrån Skåne blifvit insändt et » häfte med 5 st. Original-compositioner af Akademiens fordne Elev » Johan Holmbergson, alla ritade med penna, och föreställande » scener ur Konung Gustaf I:s historie. Akademien, som erinrade » sig, at Holmbergson för två år sedan, då han här njöt under- » visning, erhållit upmuntran för dylika historiska arbeten, såg » nu med nöje de framsteg han gjort, äfven sedan han lemnat lä- » roverket, och beslöt, at hennes tilfredsställelse skulle uti Dag- » boken antecknas. «

Til Tystnaden.

Du, som sällan Skaldens offer fick,
Men dock troget i ditt sköte gömmer
För kritikens tand och kännarns blick
Hvad hans blyga Sånggudinna drömmer;
Eftertankans dotter, Lugnets mor,
Helga Tystnad, du dem båda leder,
Vid din hand, der du et nattligt flor
Kring ditt tempels stilla förgård breder.

Evigt stängd, dess portars fasta bom
Fåfängan och skrytet ingång nekar,
Dåren räds din dystra helgedom
Och förskrämda flykta nöjets lekar;
Men åt den förföljda sanningen
I sin famn en fristad hon bereder;
Vid dess sida vakar forskningen,
Som naturens dunkla gåtor reder.

Dit den oberömda Dygden går
Lugn at på ditt altar lägga neder
Hvarje frö som hon i tysthet sår
Til sitt slägtes båtnad och dess heder;

Hvarje tår hon vid dess plågor göt,
Hvarje upphöjd tanke, som förklarad,
Lik en blixt ur hennes öga bröt,
Vill hon se i tystna'ns famn förvarad.

Och du äfven, ljufva Svärmeri!
Sök et skygd vid Tystna'ns altar-trappa,
Der från gäckeriets löjen fri,
Ingen ser dess ömma hjerta klappa;
Och dess syster, Lidandet, hur det
Undan menniskors och dagens möte,
Hastar sina sorgbetyngda fjät
At få gråta, Tystnad, i ditt sköte!

I ditt hägn min lefnad äfven tag,
Lär mig ödets domslut aldrig klandra;
Lugn i glädjens, stum på sorgens dag,
Må min gömda ban jag stilla vandra;
Och om sakna'n hinner detta bröst
Och en suck derur vill våldsamt tränga,
Låt dess klagan, tålig, utan röst
Evigt sig inom ditt Tempel stänga.

Til dess fristad vill jag ofta gå,
At uti den dunkla pelargången,
Sagta lyrans ömma strängar slå,
Til den ensliga och blyga sången;
Tils dess lyran evigt tystnar af,
Och med den, mitt hjertas pulsslag alla,
Då ikring min obesökta graf
Låt din skugga, Tystnad, fredligt falla!

C. A. S.

Pl. 19.

Det högtförnäma ägta paret.

Handteckning af Hr. L. W. K——g.

Af samma skickliga hand som vi i de förra Årgångarne lemnat så utmärkt lyckade teckningar öfver Fru Lenngrens Skalde-försök,

meddela vi här åter en, som til sin förklaring icke behöfver annat än sjelfva poemets införande i sin helhet, ehuru tecknaren isynnerhet haft för ögonmärke de tvenne sista raderna i andra stancen, dem vi derföre utmärkt med andra stilar.

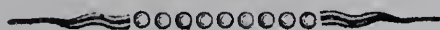
Tiden gör oboteliga skador,
Oförsynt dess magt på alting rår;
Glest och grånadt är Grefvinnans hår;
Ingen mins när Grefven hade vador,
Chapeau bas han uppå pinnar går.

Begges skuldra til förvandling lutar,
Men hur kappraktt är ej deras mod!
Utom dräggen af en Greflig blod,
» Se två Mumier uti granna klutar,
» Fordna tiders murkna återstod. «

Hör Hans Nåd med stora namn på tungan
Utaf Fädrens stolta ättelängd,
Geisten väldig; rösten qväfd och stängd,
Under synbart äfventyr för lungan,
Sorla jemt om deras bragders mängd.

Se dess makas hvarje blick befalla
Slafvisk vördnad för dess rang och börd,
Skral och skröplig, än af flärden förd,
Fordom uti robe de cour och gala
I et Hof förtorkad och försnörd.

Se, min vän, men ömka och beklaga
Höga dårens usla ålderdom:
Sista tanden skallrar i hans gom;
Han ej lifvets ledsnad kan fördraga
Och förskräcks för vanskligheten dom.

Daniel O'Rourke.

Irländsk Saga.

Öfversättning.

En och annan har väl hört talas om Daniel O'Rourkes förunderliga äfventyr; men få veta at alla de faror som hotade hans lif, til stor del härledde sig derifrån, at han en gång somnade tätt bred-

vid tornet Phooka. Jag kände honom så väl som jag känner mig sjelf. Han boddde nedanför backen vid Hungry, til höger om vägen til Bantry. Det var den 25 Juni 1813 (han var då redan ålderstigen, samt hade röd näsa och grått hår), som han, en den vackraste afton, berättade mig följande, medan han rökte sin pipa under en gammal poppel. Jag ämnade då besöka grottorna på ön Dursey, och hade passerat morgonen vid Glengariff.

»Man har ofta bedt mig förtälja mina öden, sade han, också är det inte första gången som jag berättar dem; men det gläder en alltid at påminna sig faran när den är väl öfverstånden. —— Unga herrn, i huset der jag tjenade, var nyss hemkommen från en resa til Frankrike och Spanien, som de unga ädlingarne alltid brukade göra, innan man hörde talas om Buonaparte och hans lustiga kamrater. Min husbonde hade gifvit en middag åt högre och lägre, åt fattiga och rika. Den tidens adelsmän voro, med all aktning för herrn, verklige adelsmän. De kunde väl då och då svära lite öfver en, och, til och med, utdela en och annan släng; men i det hela förlorade man ingenting dervid, ty de voro rättskaffens män, deras hus stod öppet för kommande och gående, och hur talrikt sällskapet än var, var det likväl alltid välkommet. Aldrig hörde man talas om utmätningar för obetalta arrenden, också voro få egendomars förvaltning anförtrodda åt kamererare och hvad allt det der heter; nej, långt derifrån! det gafs knappt någon paktare som inte flera gånger om året rönte prof af sin herres godhet; nu är det helt annorlunda! men det är inte värdt at tala om det, utan jag vill hellre fortsätta min berättelse.

Vi hade allting i öfverflöd: vi åto, vi drucko, vi dansade; ni skulle ha sett! unga herrn svängde om med Peggy Barry; det var då det vackraste par i verlden, de ä' nu långt härifrån begge två! det går så til .... men, kort och godt, mot afton var jag, Gud vet hur det kom til, temligen väl plågad, och i en hast befann jag mig et stycke från slottet, utan at jag visste af det. Jag begrep sedan händelsen, och begaf mig til Molly Cronohan's, för at rådgöra med henne om en förhexad ko. Medan jag gick den steniga vägen fram til Ballyashenogh, och koxade på stjernorna, under många korstecken, ty det var Vårfrudagen, halkade jag och föll i sjön. Jag skrek och trodde at det var ute med mig. Emed-

lertid började jag simma, och det af alla krafter, för at rädda mitt fattiga lif; slutligen kom jag i land efter mycket arbete, och befann mig på en obebodd ö.

Jag gick af och an, utan at veta hvart, tils jag slutligen stod midt i et stort kärr. Mån' lyste klart som dagen eller som er älskarinnas ögon; förlåt mig liknelsen! jag vände mig åt söder och norr, åt öster och väster; än såg jag bara ljunghedar än bara vass, och öfverallt bara ljunghedar och vass. Jag kunde inte begripa hur jag hade kommit dit, och ryste vid den tanken at jag otvifvelagtigt skulle omkomma i detta kärr. Jag satte mig på en sten som, til min lycka, stod tätt bredvid mig, och under det jag grubblade på hvad jag skulle ta mig för, begynte jag sjunga Allagonen, då himlen i en hast mörknade; jag såg up och såg någonting, hvars skapnad jag med möda kunde urskilja, som bus bas kom nersättande ofvanifrån, ställde sig. på sina med klor beväpnade fötter, och såg mig några minuter stint i ansigtet. Det kan inte vara annat än en örn, tänkte jag, och det var det också, en den vackraste som nånsin funnits i hela trakten kring Kerry. Medan han så der glodde på mig, sa' han: Daniel O'Rourke, hur mår du? — Tackar ödmjukast, bra, min gunsti herre; hur mår herrn sjelf? svarade jag, fast det förundrade mig höra en örn tala som en annan christen menniska. — Hvad gör du här, Dan? sa' han. — Ingenting, sa' jag, och min lifligaste önskan är at jag vore väl hemma igen. — Vill du komma ifrån den här ön? sa' han. — Ja, det vill jag visst, svarade jag. Då berättade jag honom huru jag, sedan jag druckit en tår för mycke, hade fallit i sjön, simmat til ön, kommit i kärret och inte visste hur jag skulle komma derifrån. — Dan, sa' han, efter et ögonblicks besinning: du har gjort illa uti at supa dig full på sjelfva Vårfrudagen; men efter du för öfrigt är en beskedlig karl, som flitigt går i kyrkan, som aldrig kastar stenar efter mig eller de mina, och inte skriker och stojar då du ser oss slå ner, så är jag til din tjenst; sätt dig up på min rygg; håll dig väl fast; jag skall föra dig ur kärret. — Jag tror, sa' jag, at Hans Nåd gör narr af mig, ty hvem har väl nånsin hört talas om at sitta til häst på en örn? — På en gentlemans paroll, sa' han, under det han lade högra foten på magen, kan icke du det göra; jag har brådtom, tag således ditt parti: antag mitt tilbud eller ligg och dö i det här kärret . . . . Dessutom ser jag at stenen på hvilken du sitter, sjunker allt hvad den hinner. — Så var det också, den satte sig med hvar minut. Jag hade intet val, och jag påminte mig at räddhågan ofta är farligare än sjelfva faran. Jag sa' fördenskull: jag tackar herrn för sin godhet och begagnar det ynnestfulla tilbudet. Jag satte mig då up på örns rygg, fattade honom, af alla krafter, kring halsen, och han svingade sig up i luften som en lärka. Jag anade inte det streck han ämnade spela mig. Han flög och flög, Gud vet hur högt han flög med mig! I den förmodan at han händelsevis inte kände genaste vägen hem til mig, sa' jag med den behagligaste ton i verlden, ty jag var helt och hållet i hans våld: med all möjlig aktning för Hans Nåd, och med oinskränkt förtröstan til dess vishet, vore vi nu midt öfver min

koja om flygten hade tagits lite mindre högt; och om ni der hade nedsatt mig, hade min tacksägelse nu endast återstått.

Dan, sa' han, tror du at jag är galen? titta ner, ser du inte två karlar med bössor? det vore, på min heder, bra besynnerligt om jag skulle låta skjuta ihjel mig, för det jag beskedligt dragit en fyllkaja ur et kärr, hvarifrån den annars inte kunnat komma. — Jag svor öfver honom, men utan at öpna mun'; ty hvartil hade det tjent? Emedlertid flög han allt högre och högre. Slutligen förnyade jag min anhållan at han skulle landsätta mig; men förgäfves! — Hvart i hela vida verlden ämnar herrn sig då? sa' jag. — Håll mun', sa' han, sköt du dina affärer och lägg dig inte i andras. — Det här, svarade jag, tycker jag, min sann! också til en del rör mina. — Tig, sa' han; och jag sa' inte et ord mer.

(Forts. e. a. g.)

Pl. 20.

Mode-Costymer från Wien och Paris för Damer och Herrar.

Fig. 1. *Mode-Costym från Wien.* En Mössa för större sällskap *(bonnet paré)* af blonder prydd med band och blommor. Klädning af Reps med en hög garnering af tyll ornerad med sidensars och blonder. Hvita handskar och skor.

Fig. 2. *Mode-Costym från Paris.* Hatten är af det slaget som kan hopvikas och kallas *Chapeau-claque.* Vest af piqué, mycket öppen. Brun Frack med svart sammetskrage, och sidenfoder. Casimirs-pantalonger. Hvita handskar och lackerade skor med tvera tåändar.

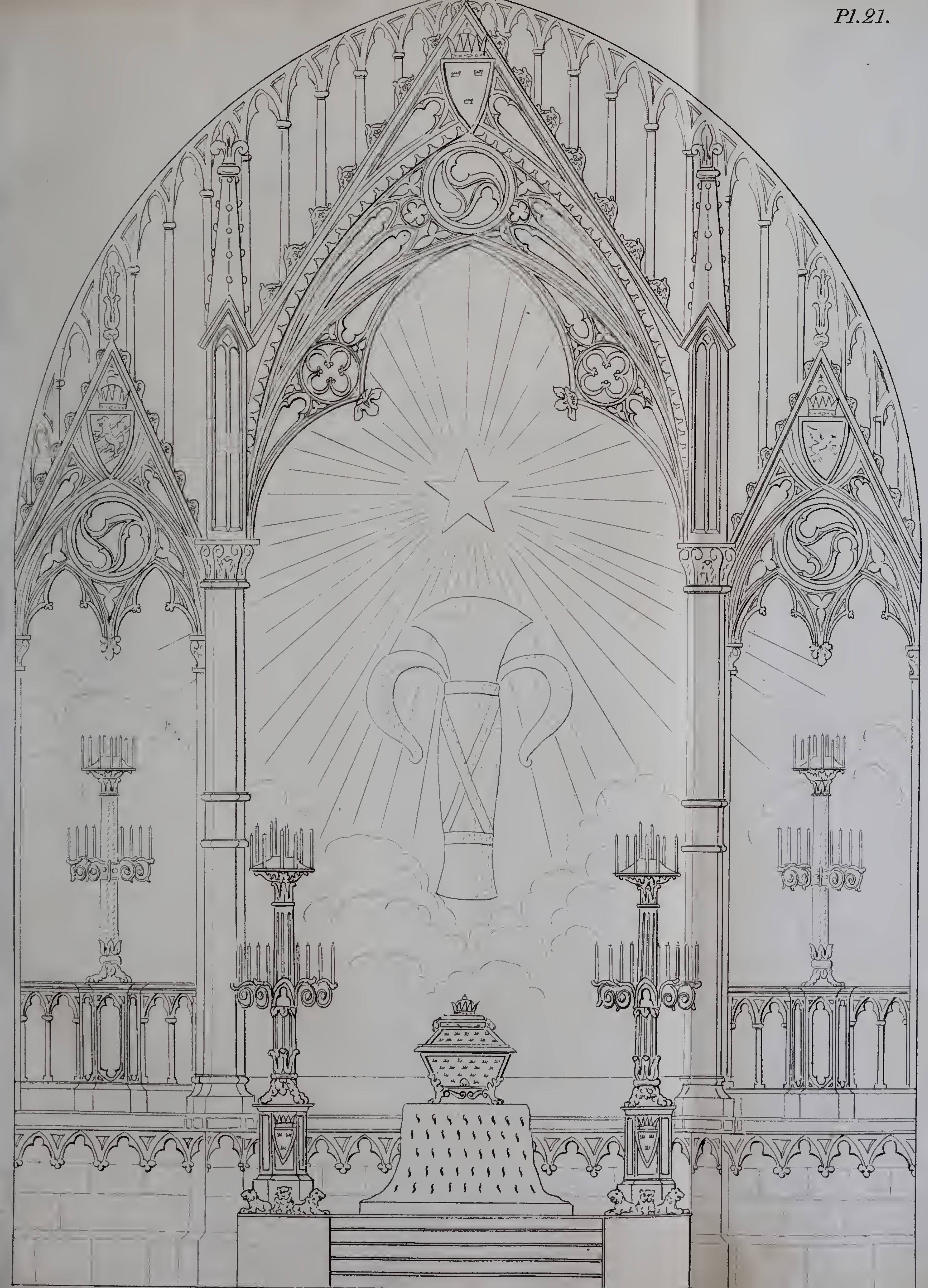
Redactionen hoppas at i nästa månads Häfte få meddela en teckning af Decorationen i Riddarholms Kyrkan vid H. K. H. Prinsessan Sophia Albertinas begrafning, hvaraf en större lithografisk Planche snart kommer at utgifvas.

Rättelse:

I förra Häftet pag. 27 raden 31 står: Det förevett som man i alla dar fått röna
läs: Det förvett som man alla dar fått röna.

STOCKHOLM,
Tryckt hos Carl Deleen, 1829.

1
2

N:o VI.

Magasin
för Konst, Nyheter och Moder.

Juni Månad 1829.

Pl. 21.

Decoration i Riddarholms Kyrka vid H. K. H. Prinsessan Sophia Albertinas *begrafning.*

Med enhällig röst har Allmänheten och Konstdomaren gjort rättvisa åt Hof-Architekten Herr *A. Nyströms* konstsinne, smak och talang, i anledning af den af honom projecterade och verkställda Decoration för tilfället i Riddarholms Kyrkan vid H. K. H. Prinsessan Sophia Albertinas begrafning den 27 April d. å.; och ehuru närlagda conturteckning i en liten scala, endast ganska ofullkomligt återger det hela och imposanta af den sköna compositionen, torde den dock vara välkommen för den delen af Svenska Allmänheten, som icke varit i tilfälle at sjelf öfvertyga sig at stil och smak i förening med värdighet och elegans, varit de hufvudföremål som Konstnärens snille haft til ögonmärke. — Som flera Tidningar redan lemnat detaljerade beskrifningar öfver ämnet, torde vi få hänvisa til dem, såsom Stockholms Tidning N:o 32 och Heimdall N:o 19, och inskränka oss hufvudsakligen til förklaringen af denna teckning, som egentligen blott utgjorde fonden af det hela; ehuru, vi uprepa det å nyo, endast ofullkomligt i en conturteckning, hvars ändamål egentligen icke är annat, än at visa idéen huru Artisten upfattat sitt ämne, och gifva en öfversigt af det helas anordning.

Sjelfva kyrkans chor var afdelt i et särskilt kapell, hvars sidoväggar voro prydda med ornamenter i Göthisk stil och i öfverensstämmelse med fond-decorationen. I midten af detta kapell stod likkistan på sin catafalk, uplyst af fyra stora candelabrar, hvilket här på teckningen äfven är anmärkt, så at man föreställe sig denna

del deraf framom sjelfva fonden. I fördjupningen af kapellet syntes trenne öppna göthiska arkader, hvilka med sina ornamenter och utskärningar, bildade et slags rum åt den ljusa fond-taflan. I den medlersta af dessa arkader visade sig i et varmt sken en brillant uplyst, strålande Wase, hvarur upsteg en lysande stjerna. (De voro gjorda af sammansatta slipade kristallglas, bakifrån starkt uplysta). Detta utgjorde decorationens hufvud-motif. Begge sido-arkaderne voro äfven starkt uplyste genom candelabrar i guld och kristall.

Pl. 22.

Facsimile af et Carl IX:des Kunga-bref och utdrag af et handbref ifrån Ebba Brahe.

Herr Landshöfdingen Friherre och Ridd. Fredrik Ridderstolpe har benäget meddelat Redact. dessa begge original ur dess rika Bibliotek på Tidö (se femte Årgången Pl. 19 sid. 38), och vi tvifla icke, at de skola vara af stort intresse för våra läsare. Kunga-brefvet finnes verkligen ordagrant i 1608 års Registratur i Riks-Archivet, och ehuru contexten kanske icke är egenhändigt skrifven af Konung Carl IX, är dock underskriften ganska säkert af egen hand, hvilket tecknet m p *(manu propria)* än ytterligare intygar.

» Wij Karl den nijonde medh Gudz nåde, Sweriges, Göthes,
» Wänden, Finners Carelers Lappers i Norlanden, The Caianers
» och Esters i Lifland Konungh, Göre wetterligitt, att uppå thet
» att thenna Breffwisare och Bookförere ifrå Rostock, Marcus Sig-
» fridsson må haffua deste bättre lägenheett och wilkor till att vp-
» kiöpa och fhöra hitt in i Rijket ifrå Tyskland, allahanda slagz
» Bööker som vthi Academier, och elliest för Gudz försambling,
» Gudhi till ähro, kunne wara tienlige och brukelige. Therföre
» så haffue wij nådigest bewilget att han må så mykitt Godz Toll
» och wexellfry vtfhöra Som han Kan Köpa och inbinda samma
» bööker före, Och begiffua sigh medh dem hitt ihn, der wår Skat-
» mestare, Cammerädh, Cammerere MynteSchriffuare och Tollnär
» måge wetta sigh efterrätta. Giffuit i Stockholm den 19 Augusti
» Anno 1608.

CaroLus m p.

Wij Karl den Niionde medh Gudz nåde, Sweriges, Göthes, Wenders, Finners, Carelers, Lappers i Nordlanden, The Caianers och Esters i Liffland Konung etc. Göre witterligit, att uppå thet att thenna Breffwisare och Bookförer ifrå Rostock, Marcus Sigfridzson må haffwa desto bättre lägenheet och williga, will att wij [illegible] och föra hit in i Rijket ifrå Tyskland alla handa slagz Böker som uthi Academier och elliest för Gudz församblingh, Gudh till ähro, kunne warda tienlige och brukelige. Therföre så haffwe wij nådigest bewilget att han må [illegible] Gudz Toll och wexellfrij uthföra som han kan köpa och inbinda samma böker före och begiffwa sigh medh dem [illegible] ifrå, [illegible] ware Ståthållare, Cammerrådh, Cammerer, [illegible] och Tollnare måge wetta sigh efftterrätta. Datum i Stockholm den 19 Augusti Anno 1608

Carolus

[illegible]

Ebba braa

Redactionen kan icke uplysa til hvem eller vid hvad tid Ebba Brahes bref är skrifvet, men vågar tryggt försäkra at så väl contexten som underskriften äro af den namnkunniga, vackra Ebba Brahes egen hand. En egenhet torde äfven få anmärkas, den, at hon alltid skref: *Braa* och icke *Brahe* *).

» — — — aldra käraste Broder, vi bedja ock allesammans här,
» min kära Broder, på det allrakärligaste han ville komma hit til
» oss, eljest frugtar jag det vill gå allt för långsamt til med denna
» bedröfliga jordefärds beställningen. Gud hjelpe min kära Broder
» väl och snart hit til oss med helsan och glädje; Honom befaller
» jag min allerkäraste Herr Broder troligen och kärligen
Min kära Broders tilgifna Syster så länge jag lefver
Ebba Braa. «

Pl. 23.

Olika förhållanden inom hus.

Af *Bellangés* teckningar (se denna Årgångens 13:de Pl.) lemna vi här åter tvenne, som i hög grad utmärka sig genom sanning och natur. De föreställa olika förhållanden inom det husliga lifvet, hvilka gifva oss anledning at litet nogare detaljera dem.

Den beskedliga gamle Herrn, som gått ifrån sin egen ofulländade toilett för at hjelpa hustrun, är ifrigt sysselsatt at göra frun til viljes, och man läser tydligen i hans mine, åtbörd och ställning, et innerligt begär at göra så godt han förstår och det bästa han förmår. Frun tyckes likväl göra några anmärkningar om rätta sättet. — Vid denna scen kommer det egentligen derpå an, om Frun har sagt: *vill du vara god, min beskedliga gubbe lilla, och hjelpa at snöra mig!* eller *kom hit och snör mig!!*

På den andra teckningen är förhållandet tvert om. Herrn i huset tycks höra til det slaget, som vill at alla skola passa up honom, som sjelf icke har reda på något som hör til hans klädsel, och begär at hustru, svägerskor och barn skola hafva allt i ordning och förekomma hans önskningar och tankar. Alla äro i rö-

*) För mera tydlighets skull äro alla abreviationer helt och hållit utförda.

relse när han skall vara helgdagsklädd, och han vore nödsakad försumma den angelägnaste sammankomst, om icke hustrun knyter halsduken på honom. — Här är nu den frågan, om Herrn har sagt: *min lilla beskedliga gumma, var god och hjelp mig med min halsduk!* eller: *hvart springer ni nu alla? hvar är min hustru som låter mig stå här, och vet at jag skall nödvändigt gå ut på klockslaget? skall jag gå ut utan halsduk?!*

Sigrid och Suno *).

Kring Europa skallar
Re'n krigets vilda dån.
Den Helga Fadren kallar
Til strid hvar Kyrkans son!
Från Södern och från Norden
Med glafvar och med spjut
Bort til den helga jorden
Drog hvarje kämpe ut.

Men fast, som bergens hällar,
I högan snöklädd Nord,
Stod Suno. Sina fjällar
På älskad fosterjord
Han vill ej återskåda
Förr'n Palestinas land,
Befriadt från all våda,
Är ryckt ur Turkens hand.

Ung Suno först af alla
I Nordens gamla land,
Då Religion hörts kalla,
Tog svärdet i sin hand.
Från hemmets kära nejder,
Från fager, huldrik mö,
Han drog i helga fejder
At segra eller dö.

Och tårögd, fager Tärna,
I höga loftet satt,
Och såg på Frejas stjerna,
Så mången månskens natt.
Och bad en bön så sagta,
Med crucifix i hand:
» Må alla Helgon vakta,
» Min vän, i fjerran land.«

Och åren gå och komma,
Men ack! den helga graf
Åt kämparne de fromma
Ännu ej Himlen gaf!
Re'n mången ynglings hjerta
Med vemod höjde sig,
Och längtade med smärta
Mot hemmets kända stig.

» Men kommer han ej åter,
» En gång til våra fjell,
» Så bittert då jag gråter
» I ensam klostercell.
» Til dess at jordens villa
» Och stoftets alla band
» Uplösas lugnt och stilla
» Af dödens milda hand.«

---

*) Den obekanta Författarinnan yttrar sig: — — — » mindre lydande sin egen böjelse än sina vänners upmaningar, har hon fattat det beslut at under anonymens slöja underställa dessa verser Redact. granskande omdöme. At hoppas de skulle finna en plats i Magasin för Konst, Nyheter och Moder, vore at hoppas för mycket, och så förblindad är hon ej; hon vill endast härigenom öfvertyga sig, at det beröm som hittildags blifvit skänkt åt hennes små försök, varit en godhet och et öfverseende hos hennes vänner. &c. &c. &c. « Redactionen, långt ifrån at anse sina omdömen vara orakelspråk, har dock icke tvekat et ögonblick, at vördsamt anhålla hos Författarinnan, at få bli räknad ibland hennes vänner, och förenar sig med dem i den upmaning, at dylika försök icke måtte lemnas åt glömskan, hvadan Red. torde få smickra sig at framdeles erhålla flera bidrag. —

Så talte hon, och tåren
På bleka kinden rann,
Och trögt försvunno åren,
Men trogen kärlek brann.
Snart sommarn tredje gången
Naturn i blommor klär,
Och ljufligt skallar sången
Ifrån bevingad här.

Då redes til i borgen
Så stort et gästabud,
Och vika måste sorgen
För bröllopssångers ljud!
Så skön som dagens stjerna,
Så glad som nyfödd vår,
Stod bruden. Sigrid gerna
Knöt kransen i dess hår.

Dock, ur dess öga rinner
Rätt mången tår så varm;
I lågor kinden brinner,
Högt svallar hennes barm.
För trång blir henne salen,
För trång den vida borg:
Hon skyndar ner i dalen
At stilla få sin sorg.

Och sorgligt ljuder sången:
» Här jag min Sunos hand
» Har tryckt för sista gången,
» Då til det helga land
» Han drog. Här vill jag dröja,
» Til dess en gång igen
» I fjerran jag kan röja
» En skymt utaf min vän. «

Nu Sigrids stämma tystnar,
Så högt dess hjerta slår!
Hon ut i natten lyssnar,
Men intet svar hon får.
Ur dalen stiger dimma,
Skarpt blåser nordanvind,
Och kulen midnattstimma
Förbleknar tärnans kind.

» Tyst, tyst, nu hör jag stegen!
» Min Sunos steg det är!
» Han skyndar framåt vägen:
» Hans brud ju ren är der! «
O ve, o ve! ditt öra
Af smärtan dåradt var!
Blott stormen kan du höra,
Som vild kring skogen far!

» Tyst, tyst, vid Månans stråle,
» Min älskling nu jag ser!
» Han på en yster fåle
» Från bergen jagar ner! «
O ve, o ve, ditt öga
Dig villar, blott en dröm!
Från klipporna de höga
Det störtar blott en ström!

» Ack se, se hur han ilar!
» Snart, snart, är Suno här!
» Snart i hans famn jag hvilar,
» Hvad jag då lycklig är!
O ve, o ve, den arma
På kullen klättrar opp,
Sin älskling at omarma.
Bedraget blef dess hopp!

Ur fjerran susa orden,
Liksom en andesång
De hviska: » Uti jorden
» Din vän re'n vintren lång
» Har hvilat. Se vid randen
» Af skyn, i himmelsk glans
» Han vinkar dig; i handen
» Han bär din bröllopskrans. «

Förbi var Sigrids smärta.
» Det är min Sunos röst,
» Som ropar mig; mitt hjerta,
» Hos honom får du tröst! «
Ej mer på jorden dröjer
Nu Sigrids sorgsna fjät,
En afskedssuck hon höjer:
» Far, Syster, o! farväl! «

Emedlertid i borgen
Satt Sigrids gamle far,
Djupt nedtryckt utaf sorgen:
Försvunnen Sigrid var.
Snart hörs i skogen skalla
Så ängsligt hornens sång,
De fåfängt Sigrid kalla
Den hela natten lång.

Man först vid dagens ljusning
På kullen liket såg.
En underbar förtjusning
Än på dess anlet låg.
I grafven så den fromma
Man gömde under bön;
Och minnets blåa blomma
Hon växte der så skön!

Elmina.

Daniel O'Rourke.

(Slut från föregående N:o.)

Efter en så lång flygt befunno vi oss, gissa hvar? . . . några steg från sjelfva mån.' Hur jag var til mods är lätt at begripa. . . . Ifrån den sidan som vände sig åt oss, utgick en liten krökt machin alldeles lik en lia; berättarn upritade då med sin käpp, under et ögonblicks tystnad, en sådan på marken. — Dan, sa' örnen, jag är trött af resan; jag trodde inte at det var så långt. — Är det mitt fel, min gunsti' herre, svarade jag, har jag bedt herrn flyga så högt, har jag inte tvertom en hel timma bedt och suppliцerat om motsatsen? — Det är inte värdt at vidare tala om den saken, jag är mycke trött: således får du lof at stiga af, och sätta dig på mån' medan jag hvilar mig. — Sätta mig på mån', svarade jag, på den der runda tingesten, som sitter der framme! hvad är det för tal! jag faller ju ofelbart ner, och det blir inte en hel bit qvar af mig. . . . Jag ser at ni är en gemen förrädare. — Alldeles inte, svarade han; fatta med skicklighet tag i den der lian som sitter på mån': när du satt dig, skall den hindra dig at falla. — Det gör jag inte, svarade jag fromt. — Nå! sa' han, med den lugnaste min i verlden, gör som du vill, min lilla gubbe; men så mycke du vet, skickar jag dig, med et enda slag af min ena vinge, ner til jorden, der bitarna af din stympade kropp ska figurera som en daggdroppe på et kålhufvud.

— Si så! tänkte jag, nu är jag vackert fast; och sen jag på god irländska, för det han inte skulle förstå mig, hade gifvit honom den och den, steg jag, med klappande hjerta, af hans rygg, fattade i ändan af lian, satte mig på mån', som, jag försäkrar! var et ganska svalt hvilställe. När han väl hade fått mig dit, vände han sig til mig och sa: Adjö! Dan, jag hoppas du är belåten? Du stal bort mitt bo förlidet år (och det var, min själ! sant; men hur han fått hum om det, det kan jag icke begripa): til tack derför: lycka til hos mån'; sitt der som en tupp och kyl hälarne af dig. — Skulle det vara ditt allvar, din fula best? skrek jag alldeles utom mig. Vill du lemna mig qvar här? Är det den tjensten du ville göra mig? Fan anamma dig med din krokiga nos, dig och hela din slägt! . . . Det var som at tala til murn: han slog ut sina vingar med et gapskratt, och flög sin kos som en blixt. Jag skrek allt hvad jag förmådde at han skulle stanna; men om jag til och med hade skrikit halsen af mig, så hade han inte brytt sig om mig för det. Han for således sin väg, och jag har inte sett honom sen. Jag önskar at fan måtte ta'n! Ni begriper väl at min ställning föreföll mig högst obehaglig: jag jemrade mig som en förlorad menniska, då en dörr sprang up midt på mån' med et gnällande som gaf anledning til den förmodan at den inte varit öppnad, långt mindre smord, på längre tid. Men hvem tror ni väl kom ut genom den dörrn? Jo, sjelfva gubben i mån': jag kände igen honom på håret.

— Go' dag, Daniel O'Rourke! sa' han; hur mår du? — Tackar ödmjukast, bra; hur mår herrn sjelf? — Hvad har föranlett dig at komma hit? frågade han se'n. Då berättade jag honom hur husbonds goda vin hade slagit i hufvet på mig, hur jag hade blif-

vit kastad på en obebodd ö, hur jag hade råkat i et kärr, slutligen hur den gemena örn' hade gifvit sitt löfte at skaffa mig derutur, och i ställe för at föra mig til mitt hem, hade fört mig up til mån'.

— Dan, sa gubben, i det han tog en pris snus: här får du inte bli qvar. — Jag försäkrar herrn, svarade jag, at det alldeles inte är med min vilja som jag är här. Men hur skall jag komma hän? —Det angår mig inte, sa' han, nog af, du får inte bli qvar, och du är så god och genast lagar dig härifrån. — Jag gör ju ingen menniska för när, svarade jag, under det jag af alla krafter höll mig fast i lian för at inte falla. — Lika mycke, du får lof at bege dig af, sa' han. — Törs jag fråga herrn, svarade jag, om familjen är så talrik at en stackars resande, som farit vilse, inte kan bli herbergerad? Jag är säker at ni inte ofta besväras af sådana besök som mitt, ty vägen faller sig något lång. — Jag är ensam, svarade han; men du måste i alla fall härifrån, och det bästa vore at du släppte lian. — Fan besitta jag det gör! och mer ni befaller, mindre har jag lust at lyda. — Det vore bättre, fortfor han. . . . Då mätte jag honom med ögonen och yttrade helt oförskräckt: hör på mitt sista ord, kamrat! jag rör mig inte ur fläcken; gör nu hvad ni behagar. — Nå! si det ska vi bli två om, sa' han, gick in och slog så häftigt igen dörrn efter sig, at jag trodde mån' skulle tumla, jag vet inte hvart, och vi med den.

Jag beredde mig på et handgemäng med gubben då han kom ut igen med en yxa; utan at säga et ord, gaf han två hugg åt skaftet på lian, och krak! var det i tu! — Adjö, Dan, sa' den otäcka gubben då han såg mig rulla som en boll med den biten jag höll i näfven; tack skall du ha för visiten; lycklig resa! Jag kunde inte svara för hastigheten hvarmed jag, som et torrt löf, jagades genom luften. — Herren vare mig nådig! ropade jag stundtals, under en fross-attack af bara rädsla vid åtanken på slutet af resan. Men hastigt hörde jag et besynnerligt gny, såg mig omkring och fick se en hop vildgäss bredvid mig. Den äldsta gåskarln, som anförde tåget, nalkades mig och sa': är det du, Daniel? — Jag sjelf, svarade jag utan at frågan förundrade mig; ty jag var så van vid äfventyr af den sorten. Dessutom hade jag sett honom i kärren vid Ballyashenogh. — Hur mår du? frågade han. — Tackar ödmjukast, bra, svarade jag med andan i halsen i anseende til hastigheten hvarmed vi färdades; hur mår hans nåd sjelf? — Jag tror at det i det här ögonblicket går fortare för dig än du vill? — Som herrn ser, svarade jag. — Hvart ämnar du dig med sådan brådska? frågade gåsen. — Jag berättade honom då hur jag hade druckit en tår för mycke, hur jag hade kommit på en obebodd ö der jag råkat midt i et kärr, hur en gemen örn slutligen hade fört mig up til mån', och hur gubben i mån' hade kört mig derifrån. — Dan, sa' han, sträck ut hand', låt mig fatta tag i den med ena foten, så skall jag rädda dig. — Jag ansåg väl hans löfte mindre pålitligt, men som jag inte hade något bättre, följde jag hans råd; vi flög tilsamman, och de andra gässen efter, lätta som lärkor.

Vi flög' tils vi befunno oss midt öfver ocean. Jag kände allt för väl igen honom, ty på höger hand såg jag Cap Cleux midt ibland vågorna. — Ack! Milord, sa' jag åt gåsen, ty jag trodde det lämpligast at visa min ledsven mycken vördnad; för Guds skull!

flyg då mot jorden. — Omöjligt, svarade han; ty ser du, vi ska til Arabien. — Til Arabien! ropade jag; det ligger långt bort, tror jag? Ack! hans nåd, hvad skall jag der? Ni borde varkunna er öfver mig! — Tig, ditt dumhufve! Arabien är et ganska vackert land, och som är så likt West-Carbery som det ena egget är likt det andra: der är endast något sandigt.

Medan vi sålunda språkade med hvarandra, såg jag et skepp som seglade med otrolig hastighet. — Vill herrn vara så god och släppa mig ner på det der skeppet, sa' jag. — Vi ä inte midt öfver det, svarade han. — Jo, sa' jag. — Nej, sa' han; om jag släppte dig, så föll du burdus i hafvet. — Alldeles inte, svarade jag, ty jag ser väl jag at skeppet är rakt under oss; släpp mig således! — Nå! alltför gerna, efter du är slugare än jag. — Och med dessa ord, spände han ut foten. Han hade, min själ! rätt, ty jag föll pladask i sjön; jag dykte til botten och trodde min sista stund kommen, då en valfisk, väckt ur sin nattsömn, kom emot mig, såg mig stint i ansigtet, och utan at säga ett ord, reste sig på stjerten och sprutade saltvatten öfver mig, til hvar enda kota i min kropp var genomblött. I detsamma hörde jag någon tala mig til med en röst som inte var mig obekant; »Si så! stig up din fyllhund!« Då vaknade jag, och såg Judy, Gud fröjde själen! som öste några skopor vatten öfver mig; ty fast det var en bra qvinna, tålte hon inte se mig full, och dessutom var hon lite fallen för gräl. »Stig up! sa' hon åter igen; har du inte kunnat hitta på något lämpligare ställe at sofva ruset af dig på än de gamla murarna af slottet Carigaphookos? Jag är säker at du inte sofvit för roligt, och at du varit störd af några syner.« Och det var också sant, ty jag hade ännu hufvet fullt af örnar, gäss och valfiskar, släpande mig i luften, hängande mig på mån' och störtande mig i hafsbottnen; och det är visst: at jag väl kunnat supa mig full tie gånger utan at se'n lägga mig på samma ställe *).

— *st* —

*) Denna saga har gifvit ämne til et poem i tie sånger, som författaren, Gosnel of Cork, låtit införa i *Blackwoods Magazine*.

Pl. 24.

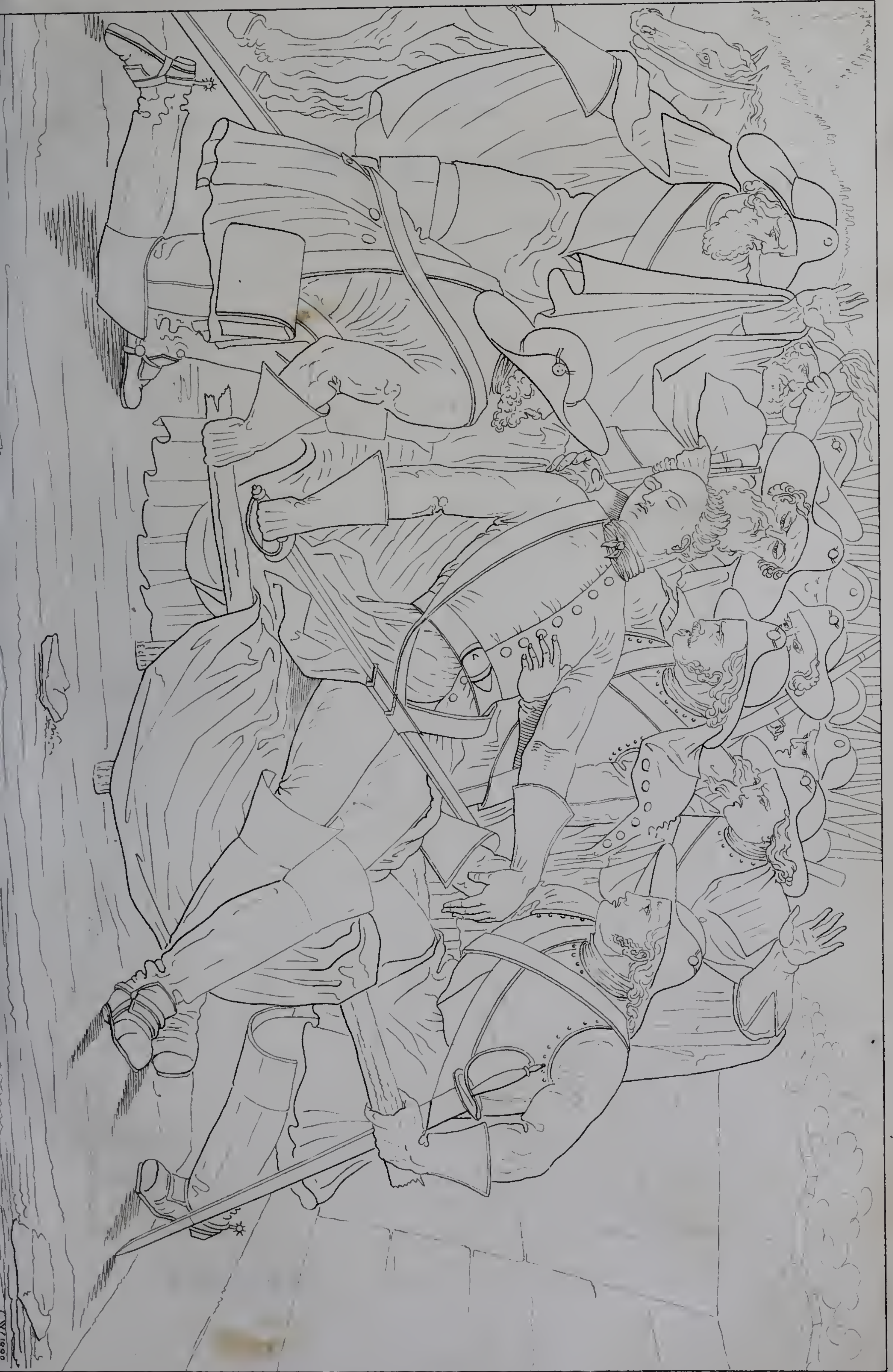
Mode-Costymer för Damer från Paris.

Fig. 1 (sedd ifrån tvenne sidor). Hårklädsel i större sällskap eller såkallad *grande parure*, prydd med juveler och culörta stenar, af Hr Nardins upfinning. Tyllklädning garnerad med sidensars-rullar och blommor. Lifvet kallas *à la grecque*. Hvita handskar och skor. —

Fig. 2. Hårklädseln är af Hr Croizats upfinning. För öfrigt bär denna Dame en klädning af måladt krusflor. Hvita handskar och skor. —

STOCKHOLM,
Tryckt hos Carl Deleen, 1829.

1
2
1

N:o VII.

Magasin
för Konst, Nyheter och Moder.

Juli Månad 1829.

Pl. 25.

Carl XII:s död.

Handteckning af Herr Carl Wahlbom.

Vi hafva redan tilförene yttrat (Tredje Årgången Pl. 26 sid. 50.): at det tyckes åligga Jurnalisten, som har nyhet til föremål, at kungöra och omtala de framsteg et upväxande slägte gör inom konstens område, och at lemna den utbildade Konstnärens arbeten åt sitt redan stadgade rygte. Det är utgående från denna princip, som vi vid detta årets exposition i de fria konsters Akademi, i synnerhet fästat oss vid en ung mans teckningar, hvilka äro högst lofvande, vi mena N:s 140 til och med 144 i Katalogen, af Hr ***Carl Wahlbom,*** Cadett vid Kongl. Krigs-Akademien. Då likväl dessa i anseende til formatet icke voro passande för vår Tidsskrift, har Redactionen haft nöjet emottaga en annan i mindre format af samma hand, föreställande: Carl XII, (sedan han blifvit skjuten i löpgrafven vid Fredrikshalls belägring den 30 November 1718; i det ögonblick då han, liggande på en bår, bortbäres af de honom omgifvande, bestörte krigare); en teckning, hvilken likasom de ofvan angifne bevisar, at Herr Wahlbom är äfven så skicklig at componera som at teckna sina compositioner. För at likväl göra fullkomlig rättvisa åt det sednare, måste Red. erkänna at planchen icke uphunnit originalets förtjenst i contur-streckens säkerhet och det nitida deraf; men den torde dock gifva et tiräckligt begrepp om tecknarens ovanliga, naturliga fallenhet för composition och teckning; ty Herr Wahlbom är endast naturens elev. Med så lyckliga anlag, et så skarpt öga för formernas correcthet och under handledning af en i den högre compositionen invigd Artist,. äger man skäl til de största förhoppningar, hvarom alla de försök Red.

haft tilfälle se, gifva otvifvelagtigaste bevis. — Den väl valda grupperingen, expressionen i physionomierne, ställningarnas ledighet, formernas correcthet och teckningens elegans — egenskaper som alla äro förenade i detta stycke — behöfva således icke några vidare commentarier.

Pl. 26.

Shakspeares boning i Stratford.

Den namnkunnige dramatiske författaren William Shakspeare var född den 23 April 1564, i Stratford vid Avon, en köping eller marknadsplats i Warwickshire, som har två gator och 2000 invånare, och närlagda teckning föreställer huset i hvilket han föddes och der han tilbragte de sista åren af sin lefnad, samt dog den 23 April 1616. Hans fader var en förmögen man som dref en betydlig ullhandel, och William var äldste sonen af 10 barn. Ifrån sitt 16:de år deltog han i fadrens handelsrörelse och vid 18 års ålder gifte han sig. En Satir som han skref för at hämnas på Sir Thomas Lucy, hvilken anklagat honom derföre at han stulit vildt i Sir Thomas' park, nödgade Shakspeare at flykta til London, der behofvet tvang honom at blifva skådespelare, hvaruti han icke vann någon synnerlig namnkunnighet; men så mycket större var den han förvärfvade sig som dramatisk skald och författare. De theaterpjeser af honom man mest värderar äro: Othello, Qvinnorna i Windsor, Hamlet, Macbeth, Julius Cæsar, Henrik IV, Richard III:s död, Köpmannen i Venedig, Romeo och Juliette, samt Konung Lear. —

Shakspeare är begrafven i Stratford, der man på hans graf satt följande distichon:

Judicio Pylium, genio Socratem, arte Maronem,
Terra tegit, populus mæret, Olympus habet.

(Jorden betäcker, folket sörjer, Himlen äger den, som liknade Nestor i vishet, Socrates i snille och Virgilius i konst.)

Agnes.

Af myrten beskuggadt, sig reser et slott
I Murcias blomstrande dalar;
I murarna ufvar sitt näste ha fått,
Och tystnad och ödslighet herrska nu blott
I fordom så festliga salar.

När midnattens timme från tornklockan slår,
En vålnad i dalen ses ila;
Det blod, som än droppar ur öppnade sår,
Sig blandar med ögats halfstelnade tår
Och fåfängt hon beder om hvila.

Mot Klostret, der nere, den klagande hamn
Så sorgligt sin blick städse vänder,
Hon bedjande sträcker sin iskalla famn
Och framhviskar Tancreds, det älskade namn,
Och suckar mot himmelen sänder.

Ack! fordom lik rosen i blommande glans
Bland tärnor hon tjusande lyste;
Så skön ej en mö uti Gallien fans,
För henne dess Riddare drogo sin lans
At tolka de lågor de hyste.

Med namn för bedrifter och Adeligt vett,
Til henne dock fåfängt de komma;
Sitt hjerta åt Tancred hon redan har gett,
Den fagraste yngling, som Languedoc sett,
Det Frankiska Ridderskaps blomma.

Til krigiska bragder stod Riddarens håg,
Hans mod ej på faran kan bida;
Til Spanien, mot Mohrer uti härnads tåg
Han skyndar. — Vid Tajos blodfärgade våg,
Af lagrar sin krans vill han vrida:

» Ack kanske jag aldrig dig återser mer!
» O glöm ej din Älskades smärta! «
Med tårar til afsked, så Agnes hon ber,
Och fladdrande slöjan til skärp honom ger,
Och fäster den ömt på hans hjerta.

Sin eviga tro han så dyrt henne svär
Och rörd til sitt bröst henne trycker —
Men nu skalla ropen från krigarnes här —
En kyss af dess läppar han ännu begär,
Och se'n ur dess armar sig rycker.

Så skild från sin älskling, förtviflad hon skyr
De nöjen dess leksystrar bjuda;
Til skogarnas mörker sin vandring hon styr
När aftonsol slocknar, när morgonsol gryr,
Tancred! blott ditt namn der hörs ljuda.

Snart rosen förvissnar på liljehvit hy,
I tårar sig blicken fördränker;
Från verldenes buller och qväljande gny,
Til Heliga Jungfruns kapell ses hon fly,
För bilden sig bedjande sänker.

Ack Heliga Jungfru! hör bönernas ljud,
Må för Tancreds dagar du vaka,
Och snart uti segrarens lagrade skrud
Til famnen utaf sin ömt längtande Brud
Så trogen han vända tilbaka!

Men ack! den gudomliga hör ej dess bön,
Dess suck hän med vädren försvinner.
Då krigarne vända från farornas rön
Tilbaka til kärlekens ljufvare lön,
Hon ensamt Tancred icke finner.

Nu mer ej hon beder — sin qvalfyllda barm
I pansar hon bäfvande döljer,
Med svärd hon beväpnar sin spensliga arm,
Och så hän til stridens förfärliga larm
I spåren den älskade följer.

Men kriget har tystnat — dess blodiga brand
Ej mera förödande lågar;
Hon irrar likt skuggan på Acherons strand,
Och efter sin älskling i fredliga land
Hon fåfängt och klagande frågar.

Så uppå sin vandring hon kom til et Slott
I Murcias blomstrande dalar;
Der höghet och rikdom sitt hemvist ha fått,
Och gästernas sånger nu genljuda blott
Af glädje i festliga salar.

Den tjusande Ines, som herrskar der, går
Sin bröllops-högtid til at fira;
Ren facklorna brinna och glädjen der rår,
Och altaret uplyst och guldsmyckadt står,
Och tärnorna brudkransen vira.

Ej såg man så stolt och intagande par
Från Galliens, de lyckliga länder,
Brudgummen en Ädling, en Riddare var,
Sin Brud med sin tapperhet räddat han har
Ur Mohrers rofgiriga händer.

I Pilgrimsdrägt insvept, här Agnes begär
Et skygd emot vädren, som rasa,
Man för hennes böner medlidande bär,
I bröllops-gemaket hon inlåten är —
Men Himmel! hvem målar dess fasa?

Den älskling hon söker, hon ändtligen ser,
Ser honom med Ines förenas;
Sin harm, sin förtviflan ej döljer hon mer,
Pilgrims-kåpan faller från ansigtet ner,
Tancred vid dess anblick förstenas.

»Du falske! « hon ropar med skälfvande röst,
»Så var det, du höll dina eder!
»Då städs med din trolösa bild i mitt bröst,
»Jag söker ditt fjät, utan lugn, utan tröst,
»Du denna til altaret leder!«

»Räds ej at med vanmägtig klagan, mitt tal
»Skall högtidens glädje fördröja;
»Nej, njut fritt den sällhet, dig bjuder til val;
»Den glömdas, förskjutnas och hopplösas qval
»Ditt öga ej länge skall röja!«

»O du, som jag älskat! du lif af min själ!
»Du kunde din Agnes försaka!
»Jag fosterbygd, ungdom och vänner och väl
»Dig offrat — tag nu ock mitt sista farväl,
»Tag eden, du svor mig, tilbaka!«

Hon talar, och dödsblek, af ångest förtärd,
Et undangömdt stål hon framrycker:
»Du sviker mig ej, o du trofasta svärd!
»Kom sluta min lefnads så törniga färd!«
Och så i sin barm hon det trycker.

Förgäfves är hjelpen! dess lifstråd är stäckt,
Dess öga för dagen sig sluter;
Lik liljan i förtid af stormarna bräckt
Hon dignar förbleknad — sin isande flägt
På kinden döds-engelen gjuter.

Ej mera man glad uti högtidsskrud går
At bröllopets sällhets-fest fira;
Se facklorna slockna och häpnaden rår,
Och altaret blodigt och hotande står,
Och Tärnor cypress-kransen vira.

Den grymme, som kärlek och trohet förrådt,
För sent nu sin mened beklagar;
I kloster han går at begråta sitt brott,
Af stränga botöfningar fylles hans lott
Och slutas hans ängsliga dagar.

Och Ines för alltid flyr bort från sitt slott
Och Murcias blomstrande dalar.
Sen ufvar sitt näste i murarna fått,
Och tystnad och ödslighet herrska nu blott
I fordom så festliga salar.

Men skuggan, som dyster i dalen än går
När midnattens timme hörs ljuda,
Är Agnes — dess ögas halfstelnade tår
Ej svalkar den glödheta kärlekens sår:
Sitt qval hon ej tystnad kan bjuda.

Och Klostret, mot hvilket hon sträcker sin famn
Tancred! gömt ditt stoft i sitt sköte,
Der irrar hon ännu at sucka hans namn
Och bedjande kalla hans flygtiga hamn
Sin längtande kärlek til möte.

Men Himmel! du stängs för den klagandes röst,
Skall evigt så fridlös hon ila?
O! svalka en gång dess försmägtande bröst
Med återföreningens himmelska tröst,
Och skänk den olyckliga hvila!

C. A. S.

Pl. 27.

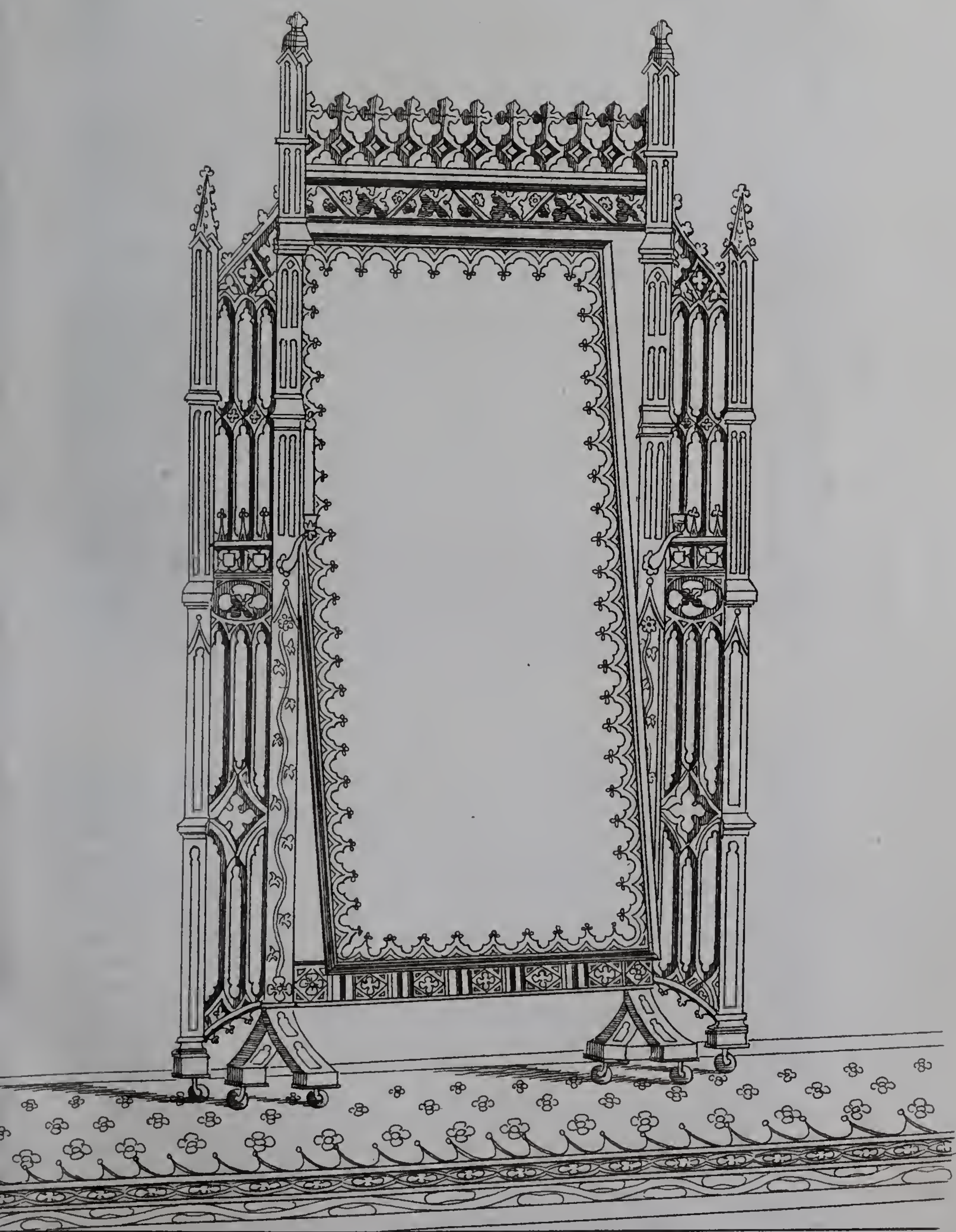
En Fruntimmers-Spegel eller såkallad Psyche i Göthisk stil.

Den straffade Otroheten. Öfversättning.

»Nej! detta går för långt,« utropade den häftige Adolf, efter en stunds dyster tankfullhet, »jag kan ej bära detta! Den bedrägliga » förtjenar et straff som upgår mot hennes trolöshet, och den för» olämpade Kärleken bör ej fördröja sin hämnd; jag hastar til den » brottsliga! « . . . . . Så talade han och höll i sina darrande händer den upfångade biljetten, som förvissade honom om den behagsjuka *Leonidas* otrohet. Denna vackra styl som förut ej tecknade annat än Adolfs ljufva namn, de ömmaste eder om beständighet, och de varmaste försäkringar om kärlek, upväckte ännu mera ynglingens raseri. Et stort, et oerhördt beslut fattar hans inbillningskraft, han tager sina båda pistoler, och inom et ögonblick står han inför den flygtiga *Leonida.*

Hon hade nyss aftagit den lysande turban som prydt hennes sköna panna, de långa ljusa flätorna, de rika lockarne nedföllo behagligt på hennes blottade axlar; hon hade vårdslöst kastat sig på den smakfulla soffans mjuka dynor, och liknade med sitt oskuldsfulla utseende, den fromma, änglalika Magdalena. En genomskinlig slöja åtföljde hennes förtjusande växt, och hennes sköna runda armar voro prydda med dyrbara antika armband. . . . . Då *Adolf* såg detta mönster af behag, var han nära at bli rörd . . . . men dessa samma behag återförde genast i hans minne en förhatlig Rival och med honom planen at hämnas. » Trolösa! « ropade han och visade *Leonida* den olyckliga biljetten, »se här beviset på ditt » brott! se här verktygen för min hämnd, « fortfor han, och rigtade båda pistolerne mot henne; » denna bordstudsare, som visat » timmen til ditt möte med en föraktlig Rival, skall äfven utvisa » timmen för ditt straff. Betrakta denna visare! så snart han pe» kar på det tolfte numret, uphör ditt lif! «

Vid detta tal isas bloden i den flygtiga *Leonidas* ådror, och lifvet är redan nära at öfvergifva hennes qväfda bröst. Hennes förvirrade blick irrar vildt omkring på alla föremål som omgifva henne, och öfverallt suckar endast straffet och döden! hennes dödsångest är redan börjad, och det återstår henne endast af lifvet, en känsla af förtviflan och qval; hvar och en af den olycksbådande pendelns knäpp genljuder i hennes hjerta, och tyckes antyda henne at innan kort skall den aldrig mera återkomma för henne. *Leonida* dör tusen gånger under det hon afbidar dödsstunden.

Hvad gör väl Adolf under denna förskräckliga halftimme? med mulen panna, ögat fästadt på sitt offer, och pistolerne rigtade, synes han orörlig för medlidandet, och iakttager en hemsk tystnad. Den gyldne Amor som pryder bordstudsarens öfra del, lyfter sagta sina glänsande vingar; med ena handen skjuter han varsamt undan bindeln som betäcker hans ögon, med den andra tar han skälmagtigt fram en pil ur sitt nätta koger, och slår dermed tolf slag mot klockan, fordom signalen til nöjets hemlighetsfulla stund. Ack! huru ofta har ej denna timme kallat *Leonida* och *Adolf* til en förtjusande glömska af hela verlden, och förenat dem i Kärlekens himmel! Förskräckliga ombyte! Fasansfulla contrast! denna skymning, som förr gynnade deras ömhet, skäll nu dölja et grufligt brott! ännu i går var midnattstimmen deras sälla mötesstund, nu är den dödens rysliga timme! Klockans slag genljuder i *Leonidas* själ, hela hennes varelse darrar af ångest, hennes knän svigta, hon nedfaller bedjande för sin förskräckliga mördare, hennes blick anropar hans medlidande, hennes mun utsäger med slocknande stämma et ångestfullt: »Förlåt mig!« och hon böjer sig förödmjukad ned för den förolämpade älskarens fötter . . . . . men hastigt ombytes scenen, et öfverljudt skratt skallar från den elaka *Adolfs* läppar; med glädtighet uplyfter han den bedjande, och säger leende til henne: » det är nog; det kan verkligen vara nog för » at straffa en behagsjuk flicka; jag är hämnad. Jag ville bedraga » dig med hotelsen at döda dig, likasom du bedragit mig, då du » lofvade mig at vara trogen: vi äro qvitt. Må minnet af denna » lexa lära dig at vara beständig mot din nya älskare; jag kan ej » längre ha den äran. « Med et ironiskt skrattande afsked fullkomnade nu Adolf den hämnd, han sedan ej underlät at göra kunnig för alla sina bekanta, och hvarmed han nyligen ganska mycket roade et gladt aftonsällskap hvaruti jag äfven befann mig.

 Ch . . .

Före och Efter. *Från Fransyskan.*

En ung man, hvars bröllop förestod, betingade en tafla föreställande *Hymen.* »Jag vill, sade den förtjuste älskaren til Artisten, i hans person se alla uptänkliga behag förenade. Kom ihåg at Hymen bör vara skönare än Adonis, och lågan i hans fackla lifligare än sjelfva kärlekens. Kort och godt, utveckla hela rikedomen af er bildande förmåga; jag betalar taflan i den mån jag finner den lyckad.« Målaren, bekant med den unga mannens frikostighet, underlät ingenting för at vinna hans bifall, och inställde sig med arbetet dagen före bröllopet. Den lycklige, mindre nöjd dermed, sade: »Denna figur saknar en viss liflighet i blicken, et visst behag; med ett ord: ni har alldeles förfelat mitt begrepp om Hymen. Ni har gifvit honom en alldaglig skönhet; vedergällningen skall ni också få derefter.

Målaren, lika fintlig som skicklig Konstnär, fann sig i ögonblicket. »Ni äger skäl, svarade han, at vara missnöjd; taflan har ännu icke hunnit torka, och dessutom är min färgblandning sådan, at mina stycken sakna tillbörlig effect de första dagarne. Jag skall om några månader åter infinna mig med detta; jag är öfvertygad

at Ni då skall se det med andra ögon. Farväl, min herre, jag behöfver inte pengar.«

Den unge mannen gifte sig, och målaren hördes ej utaf på några månader; slutligen infann han sig med taflan. Den nygifte utbrast då han fick se den: »Ni lofvade at tiden skulle försköna ert arbete, och ni har hållit ord; hvilken åtskillnad! jag känner icke igen det; jag beundrar den styrka och den klarhet som edra färger vunnit, och er talang ännu mera. Likväl . . . . . finner jag detta ansigte något för lifligt; ty Hymens blick bör vara mindre strålande än Kärlekens; Hymens eld är en redbar eld. Dessutom har figuren en något för glad, en något för otvungen ställning, och ni har gifvit honom et slags skämtsam expression, som icke karakteriserar Hymen . . . . med ett ord: det är icke han. —«

»Jag förstår, svarade Målaren, hvad jag förutsett har inträffat. Hymen är nu vackrare i min tafla än i er föreställning; för tre månader sedan var förhållandet tvertom. Mitt arbete har icke undergått någon förändring; men, Ni var då älskare, nu är Ni gift.«

»Låt oss icke vidare tala om den saken, inföll mannen. Er tafla öfvergår min föreställning; belöningen bör äfven öfvergå er. Denna börs håller dubbelt mot hvad Ni kunnat vänta. Tag den, och lemna mig taflan.« — »Nej, svarade målaren, Ni får den inte; jag skall göra en annan, et målarekonstens mästerverk, passande både för älskare och män.« — Artisten målade också en, hvari han med så mycken konst betjenade sig af vissa optikens och perspectivens reglor, at Hymens bild förtjuste alla dem som sågo den på afstånd; men på nära håll förhöll det sig helt annorlunda. Han placerade den, på et slags uphöjning, vid slutet af et vackert galeri; och för at beträda denna uphöjning, nödgades man ta et ganska vådligt steg. Hitom detta steg låg den behagliga synpunkten; men så snart steget var gjordt, var äfven hela behaget försvunnet.

— *st* —

Pl. 28.

Mode-Costymer för Damer jemte Fruntimmers-hattar.

Fig. 1. Brud-klädsel. Bart hår prydt med blommor och tvenne hängande florsändar, fordom kallade cornetter; (jemnför förra månadens costym). Klädning af Engelskt trå-spetstyg. Hvita handskar och skor.

Fig. 2. Krusflorshatt prydd med tyllremsor och syrener, sedd ifrån tvenne sidor.

Fig. 3. Blå krusflorshatt prydd med blommor och en bred tyllremsa eller spets.

Fig. 4. Hatt eller såkallad Capote af Gros de Naples klädd med rutiga florsband.

Rättelser: I förra Häftet pag. 46 raden 19 står: *fromt,* läs: *fermt*
— 47 — 50 » Cleux » Clear
— 48 — 26 » Carigaphookor » Carigaphool

STOCKHOLM,
Tryckt hos Carl Deleen, 1829.

3
1
2
4

N:o VIII.

Magasin

för Konst, Nyheter och Moder.

Augusti Månad 1829.

Pl. 29.

Marketenterskan.

Denna teckning af Bellangé är icke mindre karakteristik än de föregående vi lemnat af samma mästare, och vi tvifla icke at den skall behaga våra läsare genom den sanning med hvilken Konstnären föreställt en i och för sig sjelf föga intressant scène, men som just derigenom bevisar, at de minsta, de trivialaste tildragelser i hvardagslifvet kunna bli föremål för en skicklig tecknare, och at alla ämnen äga intresse för konsten, när de på detta sätt utföras. Man kan härvid använda det gamla fransyska ordspråket: *Tous les genres sont bons, hors le genre ennuyeux.*

Ehuru Originalerne til denna teckning äro fransyska och Artisten haft til ögonmärke et par gamla veteraner af Napoleons krigs-skola, hafva de dock så mycken likhet med andra Nationers militärer nu för tiden, och äfven med våra Gardes-Grenadierer, at man tror sig igenkänna dem och at scenen är tagen på Ladugårdsgärdet, hvarigenom denna Planche tyckes få et dubbelt intresse, och liksom sammansmälta med det stora, allmänneliga, som så nyligen der på stället varit föremål för hvar och ens beundran, at se sin lagerkrönta Konung, ännu med Ynglingens eld och kraftfullhet deltaga i de krigsrörelser, som under Hans Sons befäl utfördes med ordning och planmässigt lärorika.

Pl. 30.

Menniskans anlete.

Man har påstått, och kanske icke utan anledning, at menniskan ofta har likhet eller, som man säger, vålnad af djuren, och Lava-

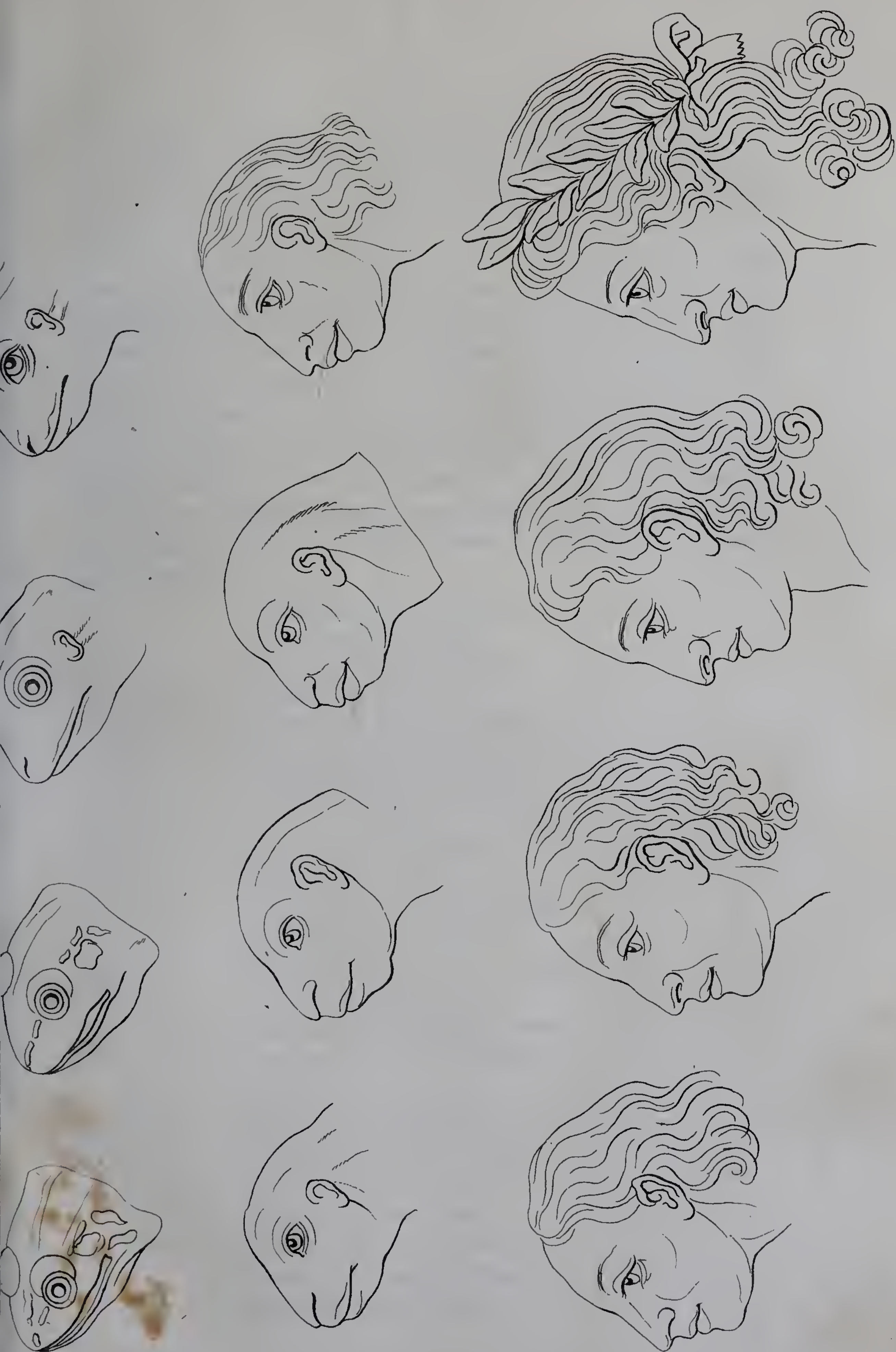
ter vill i sin Physionomik bevisa at Grodan är typen, d. v. s. innehåller urdragen af menniskans physionomi. Han har i sitt verk lemnat en Planche, hvarigenom han vill göra åskådligt, huru dessa grodans drag eller linier småningom utvecklat sig och slutligen bildat mennisko-ansigtet. Vi meddela blott en del af dessa gradationer, hvarigenom han ifrån en groda kommit til et regelbundet mennisko-ansigte.

Vi be likväl våra vackra läsarinnor om ursäkt för den oförsigtigheten at hafva kommit fram med dylika absurditeter; men vi äro sjelfve fulleligen öfvertygade, at de lika med oss inse det förvrängda i denna framställning, ja til den grad förvrängd och missledande til allmänhetens förvillande, at Lavater, om han skrifvit sådant i vår tid och i vårt land, hade han icke kunnat undgå at komma under Jury'n och blifvit dömd til brott emot Tryckfrihets-Förordningens 3 §. 12 moment. Å en annan sida hafva vi likväl trott det vara nyttigt, för at visa huru långt man kan gå i orimlighet, för at vilja bevisa en sats, den hvarje spegel kan vederlägga, som säkrast skall öfvertyga våra Läsarinnor, at deras förtjusande, sköna drag, icke primitift tilhört en Groda (Tåssa,) men ovedersägligen Gudomligheten sjelf, hvilket de dessutom nogsamt känna ur 1 Mose Boks 1 Cap. 26 vers: »Och Gud sade: Låt Oss göra Menniskan til et beläte thet Oss likt är &c. &c.«

Hvad vi emedlertid kunna säga til Lavaters ursäkt, är at han i sina framlagda exempel endast hållit sig til mannens physionomi, och derigenom antydt, at förhållandet med qvinnans *säkerligen* är annorlunda. Som nu en fransk Artist nyligen mera vidsträckt upfattat och användt denna hufvud-idé, och trott sig finna alla djurens drag kunna tillämpas på menniskan, samt i anledning deraf utgifvit en samling under namn af: *Les métamorphoses du jour*, hvaraf vi i nästa häfte skola lemna exempel, hafva vi nu såsom inledning velat först meddela denna Planche.

Selma.

Författaren af dessa verser är icke mera bland de lefvande. En förtidig död ryckte honom för et år sedan ifrån vetenskaperna, til en verklig förlust för Natural-historien, inom hvars område han

redan hade stadgat sin rygtbarhet, hvilket flera afhandlingar och års-berättelser i Vetenskaps-Akademiens Handlingar tilräckligt intyga. Men det torde vara mindre kändt, at han med detta sällsynta forskningsbegär i Naturens rike och en outtröttlig arbetsdrift i sitt hufvudyrke, förenade en icke vanlig skicklighet i musiken och compositionen, (hvaraf vi äfven lemnat prof i Konst- och Nyhets-Magasinets 43 Planche af 4:de Årgången 1822) och derjemte var lycklig skald. Med den blygsamhet och anspråkslöshet som utgjorde et hufvuddrag i hans karakter, skulle naturligtvis äfven följa en återhållsamhet at vilja meddela dessa foster åt andra, hvarföre också ganska få deraf finnas qvar efter honom; han ansåg dem sjelf blott som oskyldiga försök til sin egen recreation; och då en tilfällighet lemnat nedanstående i våra händer, tro vi oss skyldige, at ännu i grafven villfara honom, då vi icke namngifva Författaren.

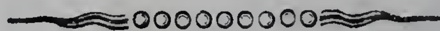
Myrtenkrans och krona redan
Selmas äldsta syster bär;
Dans och glädje råda sedan,
Gladast lilla Selma är. —
Men en dag så full af smärta,
Bruden allmänt afsked tar,
Trycker Selma til sitt hjerta
Och från slägt och vänner far.

Nu til svar på någon fråga
Man åt lilla Selma sagt:
At den skälm, med pil och båga
Efter hjertan håller jagt,
Kallas *Kärlek;* — och hon skrämdes
Sedan så för detta namn,
Som för busens; — när det nämdes
Flög hon strax i Mammas famn.

Efter året, än en syster
Dock den lilla skälmen tar.
Selma blir då rädd och dyster,
Äger blott en syster qvar.
Nästa år den äfven tågar
Med en make, öm och kär,
Selma undrar djupt och frågar:
Hvad ändå väl Kärlek är?

Än et år, och jemt nu sväfvar
Wilhelms bild för hennes själ;
Hjertat vid hans ankomst bäfvar,
Slår så hårdt vid hans farväl:
Rösten darrar, kinden lågar,
Ögat dolda tårar bär,
Selma suckar djupt, — men frågar
Aldrig mer hvad Kärlek är.

Pl. 31.

Förslag til nya Banko-Sedlar.

Såsom inledning til förklaringen af denna Planche, torde vi först böra meddela et Utdrag af Banko-Utskottets Berättelse N:o 46, angående förberedande åtgärder i afseende på förbättring och förändring af Sedelmyntet til lämpligare och varagtigare beskaffenhet, sid. 62, så lydande:

»Ehuru Utskottet ännu icke kunnat, på sätt redan anfördt blifvit, til Rikets Ständer göra någon framställning, angående införandet af et förbättradt och mera lämpligt Sedelmynt, kan Utskottet emedlertid vitsorda, at hvad som i detta hänseende berott på Banko-Fullmägtiges omsorg och varit åt Herr Öfverste-Lieutenant *Gustaf Hjertas* särskilta omvårdnad anförtrodt, nemligen tilverkningen af et bättre sedelpapper och förfärdigandet af et *prydligare och för efterapning svårare Sedeltryck*, blifvit, vid Bankens Pappersbruk, samt af inhemska Vetenskaps- och Konst-idkare utfördt med en oförmodad framgång.«

At försvåra efterapning af Sedelmynt, har i alla länder, der sådant blifvit infördt, varit et hufvud-föremål för omtankan, och ingenstädes har man gått längre i upfinning at öka svårigheterne än i England och Norra Amerika, der Banko-sedlars yttre i hög grad förenat dessa svårigheter med et prydligt utseende. Af de försök som hos oss project-vis i den vägen blifvit gjorda, framlägga vi här et exempel på en 10 R:drs sedel, som nogsamt visar at ofvannämnde begge syftemål vunnits, och när nu härtil kommer, at sjelfva papperets tilverkning undergått en så betydlig, fördel-

A. No.

No.

Sveriges Rikes Ständers Bank
betalar vid uppvisandet

Riksdr TIO Banco

1830.

TIO

Den som denna Sedel efterapar eller förfalskar, skall varda hängd; men den som uptäcker Efteraparen, Förfalskaren eller Utpränglaren, undfår belöning enligt Kongl. Kungörelsen af den 8 Julii 1818.

10

Grav.d i Stål af C. A. Broling.

De valörer som Banko-Styrelsen föreslagit å dessa nya sedlar, äro: på 1, 3, 10, 25, 100 och 500 R:dr, likväl med olika tryck, format och färg på papperet.

Til Sjette Årgången af Magasin för Konst, Nyheter och Moder.

agtig förbättring, at det til de nya Bankosedlarne ämnade pappe- ret är fastare, segare och derjemte fyra gånger lättare än det hit- tils brukliga; så torde något hvar instämma i Utskottets yttrande: »at Herrar Banko-Fullmägtige ådagalagt et sällsynt nit at befrämja Bankens bästa, i förening med en ovanlig arbetsamhet i utförandet af sina updrag.«

Hvad nu sjelfva gravyren angår, som äfven kallas konst-gravyr, så sker den genom et machineri med så mångfaldiga variationer, at om gravören icke upteeknat den ordning hvari han ställt skrufvarne då han graverat en plåt, kan han sedermera icke sjelf eftergöra de figurer han der anbragt. Machineriet liknar i detta fall Kaleidoskopet, som visar figurer i oändelig myckenhet, men hvaraf ingen kan godtyckligt återkallas. Detta graveringssätt består äfven i tvenne olika slag: 1:o genom streckens fördjupning i en stål-plåt, då aftrycken tagas på en Koppar-press och 2:o genom streckens uphöjning (upstående), då de i likhet med vanliga bok-stilar tryckas på en bok-press. Närlagda 10 R:drs sedel hör til det förra slaget. — Uti N:o 9 af *Arkif för Hushållningen och Näringarne* af den 28 Febr. d. å. finnas prof af begge slagen, hvaraf denna plåt der varit begagnad til aftryck, och begge äro graverade af en ung Artist, Herr *C. A. Broling*, som ehuru det första försök i Sverige dermed är gjordt, i alla afseenden kan sättas i bredd med de bästa utländska i den vägen.

Slutligen anhålla vi at våra läsare täcktes jemnföra denna Banko-sedel med et Facsimile af en Banko-sedel af år 1666, den vi meddelat i Konst- och Nyhets-Magasinets 5:te Årgång 1823 Pl. 35.

Visiren.

En ung Sultan i fordna dagar,
Af Evas kön en nitisk vän,
Förglömde politik och styrelse och lagar
Och pligtens bud för kärleken.
Han ägde hundratals slafvinnor,
De skönaste som Asien sett;
I sin Seralj, hos dessa qvinnor,
Som skulle *Cato* sjelf förledt,

Hvad under om han glömde Staten,
Den tjugu-årige Magnaten?
Hans åldrige *Visir* var härmed ej tilfreds,
Och ofta ganska djerft Sultanen föreställde
At satt på lyckans högsta spets
Han borde nyttja tid och välde
Til Allmänt väl, ej blott i veka nöjens krets;
Och hur han pratade om pligterna och äran,
Historien och odödligt namn,
Bevekte han Sultan at lyssna til den läran
Och slita sig ur nöjets famn.
Men under det vår Prins med största nit regerar
Och *Achmet*, hans Visir, så nöjd
I tysthet redan triumferar,
Var i Seraljen sorg och ledsnad til sin höjd.
Det var ej lekar mer och löjen,
Som haft förut sitt tempel der,
Försvunna voro alla nöjen,
Och långsamt saknaden slafvinnans hjerta tär.
En dag *Sultan* i nåd besökte
Seraljens dystra ensamhet
(Numera hände det, som läsarn redan vet
Blott någon enda gång vid största ledighet),
De sköna gråtande sig för hans fötter krökte
Och sade med förtviflans röst:
»Hvad brott ha vi begått? O! värdes det förklara
»Hvad skäl, hvad orsak kan det vara
»Til denna liknöjdhet som krossar trogna bröst?
»Är det et fel at älska Er förmycke
»Så straffa detta enda brott
»Och gif oss döden! döden blott!«
Vid denna scène så ny, och i Sultanens tycke
Så rörande, så full af ömhet och behag,
Vår stackars furste var nog svag
At falla i den fina snaran
Och anförtro den sköna skaran,
At blott Visirens råd förmått
At hålla honom skiljd från dem och nöjets lott.
»Jag vill slå vad likväl,« så inföll en slafvinna,
Som knappast fyllde sexton år
Och skön som *Cypris* i sin vår,
»At denna gubben med sin stränghet ej förmår

»At stå emot en vacker qvinna;
»Sänd mig til honom, jag vill bli,
»Om ni så täckes, hans slafvinna,
»Jag skall nog bli hans Regentinna,
»Och snart skall Ni få le åt hans philosophi.«
Det roade Sultan; han biföll dess begäran,
Och gubben *Achmet* fick den äran
At som present ta mot *Zelie.*
Med finaste coquetteri
Förstod hon innan kort at föra
Visiren uti sina nät.
Han blef förtvifladt kär; så snart hon märkte det,
Beslöt hon leende at göra
Den stackars gubben mer förryckt;
Nu blef hon nyckfull, hård, och stod ej at beveka.
En dag då *Achmet* helt betryckt
På knä så ömt besvor den sköna at ej tveka,
Hon sade skrattande: »hvad Mannen ändå är
»Besynnerlig och egenkär!
»Han anser qvinnan född til slafveri och smärta,
»Och han gör ingenting at vinna hennes hjerta.
»Om Ni begär af mig, at jag
»Skall göra, säger Ni, Er *hela lefnads* lycka,
»Kan ni ej billigtvis förtycka
»Om jag begär at Ni skall lyda mig *en dag.*
»Om Ni förbinder Er, den lilla korta tiden
»At lyda mig, och göra hvad jag vill,
»Så hör jag Er för evigt til
»När dygnets timma är förliden.«
Den gamle lofvade i sin förtjusning allt,
Och tackar henne tusenfallt.
Nu sände hon et bud i tysthet til Sultanen
At nästa morgon enligt planen
Han borde gömma sig i *Achmets* Cabinett.
Zelie lät bära dit en sadel mycket prägtig
Och sade tvekande, men på et artigt sätt:
»Nåväl! nu få vi se om kärleken är mägtig,
»Och huru långt er artighet
»Och lydnad sträcker sig. Se här! jag tviflar icke;
»Det faller mig just in i detta ögonblicke
»At pröfva strax er undergifvenhet.

»Jag måste betsla Er, och sadla Er, och sedan
»Som ridhäst nyttja Er; Ni bär mig rundt omkring
»I detta slutna rum; det gör ju ingenting
»När ingen ser Er mer än jag.« — Så sagdt, och redan
På sina fyra ben han sagta gick i ring,
Den åldrige Visirn, som alla skulle vörda,
Och tåligt bar sin vackra börda.
Nu hvisslade *Zelis*. Då steg Sultanen fram
Och skrattar öfverljudt åt denna löjligheten;
Men *Achmet* utan minsta skam
Och lika lugn som efter vanligheten,
Strax svarade: »Nå väl! Ers Kunglig Höghet ser
»Hur klokt jag menade med Er,
»Då jag har varnat Er för kärlek och för qvinnor,
»I början äro de slafvinnor,
»Men sluta ej förr'n de bli våra herrskarinnor.
»Jag känner detta kön så väl
»Med dess förförelse, dess allmagt och dess nycker,
»Och mina råd bör', som jag tycker,
»Nu verka af ett dubbelt skäl
»Och få Erfarenhetens stämpel,
»Då jag besannar dem så här med mitt exempel.«

Ch . . .

Pl. 32.

Mode-Costymer för Damer.

Fig. 1. Italiensk halmhatt prydd med en plym liknände qvistar af en blommande Pil (*saule en plumes*). Klädning af Muslin-batist broderad med sitsergarn, (*brodée en cachemire*). Hvita handskar, grå kängor.

Fig. 2. Krusflors-hatt prydd med blommor och band. Klädning af côte-pali garnerad med silkesfransar. Pelerine med mellanstycken af tyll. Hvita handskar, svarta skor.

STOCKHOLM,
Tryckt hos Carl Deleen, 1829.

1.
2.

N:o IX.

Magasin
för Konst, Nyheter och Moder.

September Månad 1829.

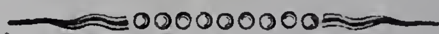
Pl. 33.

Decoration i anledning af Festen i Carlbergs Trädgård den 5 sistl. Aug.

Då antalet af Cadetter anmälte til Belönings-jettoners erhållande, detta år varit större än vanligt, hvilket fäst Konungens upmärksamhet, beslöt H. M. at, til betecknande af sin höga tilfredsställelse deröfver, låta i trädgården vid Carlberg tilställa en gouter för hela Corpsen. I anledning häraf öfverenskommo Cadetterne at gifva åt denna fest en större och allmänligare högtidlighet, hvarigenom den Kongl. Nåden än yttermera bevarades åt minnet.

Denna fest ägde rum den 5 sistl. Aug., och närlagda Planche utvisar det vackra och smakfulla sätt på hvilket det såkallade Templet i Carlbergs trädgård var för tilfället decoreradt, allt anordnadt och utfördt af Cadetterne sjelfva. På den öfverst svajande fanan sågs emblemet af Kongl. Krigs-Akademiens Sigill. Derunder, omgifven af troféer, sågs H. M. Konungens namn-chiffer: C 14 J på en sköld. Bland dessa troféer bör anmärkas, at mörsaren och kanonerne voro desamma som fordom tjent Carl XII til leksaker, och hvilka förvaras på Biblioteks-rummet å Carlberg. Något nedom Konungens sköld på Templets fris sågs til höger en sköld med H. M. Drottningens namn-chiffer: E B D; omgifven til höger af H. K. H. Kronprinsens med J F O och til venster af H. K. H. Kronprinsessans med J M E. Til venster om Konungens sköld och i lika höjd med de sistnämnde sågos de trenne Prinsarnas namnchiffer, nemligen öfverst: C L E (Carl Ludvik Eugène); til höger: F G O (Frans Gustaf Oscar), och til venster: O F (Oscar Fredrik). In i Templet var den der befintliga byst af Konung Carl X be-

kransad med lager, och öfver densamma anbragt en gloria af sablar. På de tvenne med granris beklädda colonner vid sidorna och något framför templet, som voro prydde med gevär och i kors hängande sablar, voro, på den högra, en sköld med Sveriges och på den venstra med Noriges vapen. Det inre af templet var om afton eclareradt med lampor, och det hela utifrån uplyst af mareschaller och Bengaliska eldar, hvilket sammanlagdt utgjorde en förträfflig effekt, som ännu mera förhöjdes genom dansen, efter gouten, på den gröna planen framför templet. H. M. Konungen täcktes Sjelf för en stund hedra tilfället med sin höga närvaro, med Dess uttryckligt förklarade vilja, at dansen icke måtte afbrytas. — Under gouten afsjöngos verser för den Kongl. Familjen och til Fäderneslandet, hvilka äfven voro författade af en Cadett.

Pl. 34.

Virk-mönster.

Den narrade Paschan.

Då *Pasvan Oglu* (känd för flera år tilbaka
Som grym och ytterst hård barbar)
I *Widdin* mägtig Pascha var,
Hans unga undersköna maka
Blef ganska illa sjuk en dag.
För Paschan hvilket dunderslag!
Uti sin oro lät han kalla
En christen Läkare, som var i rop hos alla;
Men denne ville ej et läkemedel ge
Förr än han fått patienten se,
Och Paschan som blef vred på en så djerf begäran,
Först stridde häftigt deremot,
Dock efter mycket prat och knot
Gaf vika slutligen. Vår doktor fick den äran
At föras in i Harems sköt,
Der han den sjuka såg, betäckt med dubbel slöja,
Som hennes skönhet inneslöt,
Och fick sig låta dermed nöja.

Brunrot

Blå-grått

Ljust Röd-gult

Brand-gult

Cochonille

Svart-brunt

Gräs-grönt

Mörkare d:o

Ljust Bronze-grönt

Mörkare d:o

Mörkast d:o

Svart

Men nu begärde han at känna pulsens slag;
Ny vrede, ny dispyt och hot från Paschans sida:
Vår Doktors envishet var fåfängt at bestrida
Och nöden äger ingen lag;
Til slut beviljades at han fick pulsen röra.
Den sköna räckte fram sin hand,
Men noga insvept i en shawl från Indiens strand.
Han genast fann at här var intet mer at göra,
At ren' han fordrat mer än nog,
Och at, om sjukdomen en farlig vändning tog,
Och möjligtvis den sjuka dog,
Han nästan kunde ta för gifvet
At han til straff fick mista lifvet.
Som han var bakslug nog och fin,
Tog han en högst betänklig mine;
(Den ger, som hvar man vet, ny vigt åt medicin);
Och Paschan i sin ångest frågar:
Hvad hopp han ger? — »Ty värr! jag vågar
»Ej tro, ej hoppas något godt;
»Det fins ett enda medel blott,
»En ört i Wallachi't som växer högst på bergen.«
Helt liknöjd nämnde han också,
At den var känd af ganska få,
Ty den var endast grön til färgen.
»At låta hemta den kan jag ej föreslå,
»Och känner ingen här man kunde lita på
»Vid detta kinkiga och svåra företaget.«
Der stod nu Paschan helt bestört,
Men hastigt gör han det förslaget
At Doktorn sjelf kan hemta denna ört,
Som ingen bättre kunde känna.
Vår Doktors afsigt var just denna,
Fastän han synes lika nöjd,
Och låtsar som han vore böjd,
Om blott han vågade, at neka;
Omsider lät han sig beveka. —
Rikt utstyrd med en prägtig häst,
Och reskost utaf vildt och viner,
Samt penningpungen fylld dernäst
Med blanka, vigtiga sekiner,
Til Wallachi't han vägen tog.
I sträckt galopp han öfver gränsen drog,
Gaf sig ej tid et ögonblick at dröja,
Och flydde til en verld der utan tvång och slöja,
Man fritt får se en vacker fru,
Och männerne ej äro så jaloux.

Ch . . .

Några Porträtter.

Efter Fransyskan.

Rotundan i Palais Royal är et allmänt samlingsställe, isynnerhet omkring middagstimmen, der man får se de flesta originaler. —— Se på den der unga herrn, som tyckes vara mycket ond under det han väntar på någon, och stampar med foten i hvarje ögonblick; det är en affärsman, hygglig yngling för öfrigt, men som har det felet at jemt och samt vilja ådraga sig allas blickar och upmärksamhet. Orsaken hvarföre han är i sådan rörelse, är at han tror det alla andra sysselsätta sig med honom. På promenaden talar han så högt, at de förbigående äro til hälften med i hans affärer; på spektaklet träter han med vaktmästarne, far genom corridorerne under det han svär på Directionen, och han skulle söka gräl med Sufflören samt icke vara nöjd förr, än flere personer frågat hvarandra om orsaken til den unga herrns vrede. Äter han på et värdshus, så klandrar han matlagningen, snäser uppassarne; ingenting är godt nog åt honom . . . . och likväl är det icke längesedan som han måste nöja sig med den enklaste husmanskost; men han har glömt denna tid, och han spelar nu en grand-seigneurs roll, kanske endast för at låta andra glömma den tiden. I sällskap räds man för honom; han vänder allt up och ned, i förmodan at vara aimable, och synes vara en man som är på sitt rätta ställe. Vill ni tala med honom på gatan, så har han aldrig tid at stanna. Han har tjuge rendez-vous för dagen, vet icke hur han skall medhinna allt, och känner sig icke må bra; men et ögonblick efteråt, ser ni honom spela billjard, eller äta middag med god aptit. Om han ämnade resa på landet, skulle han derom underrätta Allmänheten genom Tidningarne; blefve han sjuk, skulle Stats-obligationerne falla.

Denne lille femtiårige mannen som nu går förbi, liknar ingalunda vårt förra bullrande original. Se på hans sagtmodiga, välvilliga physionomi; hvilken enfaldig, skygg upsyn? Denne man har aldrig haft en egen vilja. Det är en för detta Kramhandlare; han är höflig emot en och hvar; han helsar lika ödmjukt på husdrängen som på husägaren; han har ännu aldrig bannat sin hushållerska, och äter icke sin frukost förr än det behagar henne. Om han på gatan knuffas af en förbigående, är det han som ber om förlåtelse; om på värdshuset hans hatt kastas på golfvet, tar han

Till den flygtiga Älskarinnan.

Romance med musik af Romagnesi.

Pl. 35.

Allegretto.

Du vånförmig ej hvad du varit, jag rycktmig ur mitt slafve- ri. din flygtighet jag har förfa- - rit, och jag skall äfven flygtig bli. Men hjertat denna plan fördömer, fastän förnuftet gillar den; jag mig af flygtighet be- rö- mer, och jag tikväl dig älskarän.

bis.

sjelf up den, under det han myser mot den person som vållat det. När han går på spektaklet är han alltid först vid portarne, men blir alltid den siste som kommer in, emedan han låter alla andra gå sig förbi. Han gråter när han hör tvenne träta med hvarandra, och vågar icke gå ut i blåsväder. Se hur han tiltalar den med hvilken han upgjort et möte och som låtit honom vänta på sig öfver en time . . . . han ber honom om förlåtelse at han kommit för bittida på stället.

Men hvem är den der herrn, redan kommen til åren, lång til växten, blek och med et melancholiskt utseende, hvars logslitna frack och utnötta hatt utmärka mer än blott hushållning. Han har promenerat här nära två timar; af goda skäl tar han icke fram sin klocka, men han ser på alla menniskor utan at någon tycks blifva honom varse . . . . . . Denne man har varit rik, lycklig, och då för tiden åt han alla dagar middag i Palais Royal; talrika vänner försummade aldrig at vara honom här til mötes på utsatt timme. Men nu har han ingenting? . . . . Han har förslöst sin förmögenhet på fruntimmer — som icke älskade honom, och med vänner — som icke känna igen honom. Nu går han af vana på detta ställe, som fordom såg honom i sin glans; han återfinner här nu endast sin förra matlust. De som känt honom i hans välmagtsdagar, aflägsna sig ifrån honom så långt de kunna, och den stackars karlen förtär et gorån han haft i fickan, för at ännu kunna säga: jag har ätit middag i Palais Royal.

Pl. 35.

Den flygtiga älskarinnan.

Romans med musik af Romagnesi.

Du är för mig ej hvad du varit,
Jag ryckt mig ur mitt slafveri.
Din flygtighet jag har förfarit
Och jag skall äfven flygtig bli. —
Men hjertat denna plan fördömmer,
Fastän förnuftet gillar den; .
Jag mig af flygtighet berömmer
Och jag likväl dig älskar än.

Jag såg en skönhet härom dagen
Som kunnat skilja mig från Dig,
Jag glömde bort, af den betagen,
Til hvilken grad Du plågat mig.
Den ljufva oro hon lät röja,
Var gynnande för Kärleken,
Hon ömsint var, och skön som Fröja,
Och jag likväl Dig älskar än!

När så af ödet är beslutet,
Allt motstånd af mig fåfängt är,
Mitt hjerta til ditt hjerta slutet,
Har inga vidare begär.
Jag skall ej mera mig beklaga,
Om Du ock flygtig blir igen;
Vid afventyr at Dig misshaga,
Jag *säga* skall: Du älskas än!

Grefvinnan Du Barri.

Såsom et bidrag til Historien om maitresse-väldet under Ludvik XV:s regering, meddela vi här några anecdoter ur 3:dje och 4:de Tomen af *Mémoires de M:me la Comtesse Du Barri*, hvilka nyligen utkommit i Paris, med tilkännagifvande at dylika memoirer äro at förvänta öfver M:me de Châteauroux och de Pampadour, hvarigenom taflan af denna Monarks regering, som utgjordes af trenne maitressers välde efter hvarandra, kan anses fullständig.

Grefvinnan Du Barri talar sjelf: » Under det min högtärade svåger, såsom trogen undersåte, upsökte nya förströelser åt Konungen, grubblade jag å min sida på utvägar at roa honom. Man omtalade för mig en för detta namnkunnig sångare vid Operan, som nu lefde stilla och indraget. Han var redan mycket gammal; men Ludvik XV hade fordom satt mycket värde på honom, och dessutom sades, at han ännu hade sin röst fullkomligt i behåll. Jag menar *Chassé*, hvilken, ehuru Adelsman, hade gifvit sig til theatern, dels för sitt nöje och dels af behof, ty han var fattig. Han hade med mycken framgång uprädt både som aktör och som sångare, och fruntimmernas dårskaper hade icke litet bidragit at öka hans rygtbarhet.

Chassé hade haft hvad man kallar bonne-fortuner, och den egna hedern at hafva varit orsak til en duell emellan tvenne fruntimmer. En Polska stridde om honom med en Fransyska uti Boulogner-skogen. Fransyskan blef blesserad. Efter hennes tilfrisknande satte man henne i et kloster, och Polskan fick en Kongl. befallning at lemna Frankrike. Under det upseende som denna händelse väckt i det allmänna, höll Chassé sig hemma, hvilande på en ligg-soffa, liksom et känslofullt fruntimmer som haft den olyckan at tvenne af hennes adoratörer duellerat för henne. På detta sätt emottog han deras besök som complimenterade honom öfver händelsen. Konungen lät genom Hertigen af Richelieu tilsäga honom, at han skulle uphöra med detta uptåg. Chassé svarade: »Säg Hans Majestät, at det är icke mitt fel, utan Försynens, som har gjort mig til den älskvärdaste man i hela Riket.« — Vet sacramentskade narr, svarade hastigt Hertigen, ni innehar endast tredje rummet: Konungen går framför er, och jag kommer efter Konungen.

Jag skref til Chassé och bad honom komma til mig för at sjunga vid en souper som jag ämnade gifva Konungen. Min förundran var icke ringa, då jag emottog följande biljett förseglad med et adligt vapen:

Fru Grefvinna!

Jag har emottagit er bjudning. Jag ber Er vara försäkrad om min ledsnad deröfver at icke kunna efterkomma er begäran. Adelsman och Musikaliska Akademiens pensionär, kan jag icke sjunga vid privata personers bord, utan at compromettera mig. Ni lärer gilla min åsigt vid dess nogare öfvervägande. Oaktadt min lifliga önskan at förtjena er ynnest, kan jag icke inställa mig utan en uttrycklig befallning af Konungen, som är min souveraina herre både i min egenskap som adelsman och som aktör. Om Hans Majestät vill höra mig, skall jag efterkomma hans befallning så snart han derom underrättar mig, lycklig at kunna bidraga så väl til hans som ert nöje.

Emottag &c &c ——.

Hertigen af Aiguillon var hos mig när jag fick detta bref. Han läste det och fann det högst impertinent. »Jag hoppas, sade han, at Ni icke vidare bryr er om detta original.« — Alldeles icke, svarade jag, tvertom; jag tål icke at man nekar mig hvad jag begär. Han måste komma. Jag lät kalla Hertigen de la Vrillière, och sade honom at han skulle skrifva en *lettre de cachet* til Aktören Chassé, på det han måtte vara beredd at sjunga följande dagen vid soupén som Konungen tänkte intaga hos Grefvinnan Du Barri. Brefvet skickades til Chassé, som försäkrade budet om sin lydnad. Han inställde sig hos mig följande afton. Det var en vacker gubbe, behagsjuk som en ung Abbé. Han var klädd i en dyrbar guldbroderad röd sammetsfrack med slipade kristall-knappar. Han hade en magnifik peruk på sig, som kunde trotsa sjelfva Herr de Sartines'. — Han sjöng. — Jag blef förtjust af hans ännu klara, säkra och välljudande röst. Konungen hörde honom med nöje. När han slutat, frågade Ludvik XV: »Hur gammal är Ni, Chassé; — »Ers Maj:t, jag är 76 år« — Ni är et underverk! Er röst har icke förändrat sig.« — Ers Maj:t, svarade Aktören med en viss stolthet, hela min person är som min röst.« — Jag gratulerar Er! sade Konungen; jag ville at jag kunde säga detsamma om mig.«

(Forts. e. a. g.)

Mode-Nyheter från Paris.

Et fruntimmer yttrar sig sålunda om Damernas nya hattar: *) »Man började at finna de Franska physionomierna mindre förskräckliga, som icke varit rädda at antaga de såkallade Engelska hattar *(capotes)*, hvilka nu äro så allmänt i bruk. Några dagar til, och vi skola säkert finna dem *förträffliga*, dessa hattar, dem man så många år kallat *förfärliga*. Sådant är modets verkan hos oss. Med ett ord, vi vänja oss dagligen til den grad at se våra kinder inneslutna i en trång hatt-skärm, at vi äro nära tro oss vara förtjusande i denna ultramarinska accoutrement. Händelsen är, at dessa hattar genom formens enkelhet och beqvämlighet, äga oberäkneliga fördelar, som dessutom tyckas hafva blifvit väl beräknade af Da-

*) Dessa hattar äro af et slags halmtyg, med en nästan 6 tums framstående skärm, som skyler kindbenen.

merna ifrån landsorterne, hvilka äro långt ifrån at i den vägen efterskänka något åt Damerna i Paris.

Några Damer bära under manchetterna små elastiska armband försedde med en nyckelring af matt arbetadt guld. Dessa skjutas up midt på armen under måltiden, at de oformligt vida ärmarne icke måtte släpa i faten som kringbjudas. — När bordet är serveradt, låter värdinnan bjuda åt Damerna en nåldyna full med knappnålar, äfven i ändamål at här och der hopfästa ärmarne, hvilket är oundgängligen nödvändigt om de icke skola doppa i maten.

Det nya modet för unga Herrar, at låta skägget växa under hela hakan och i förening med polisongerne, (se Mode-costymen fig. 3) har gifvit anledning til följande anekdot i Paris: »Föreståndarne af det Kongl. Menageriet grepo häromdagen en nutidens elegant med sitt moderna skägg. De togo den unga *fashionable* för en Apa af det stora slaget Orangutang kalladt. Den skäggige herrn nödgades upvisa sitt säkerhetskort, utom hvilket han eljest hade blifvit satt i bur.«

På en tid talas i den fashionabla verlden (det vill säga bland de unga eleganta Herrarne) likasom i den industriela, om icke annat än en ny upfinning, som säkert skall åstadkomma en fullkomlig revolution i systemet at kläda sig. Denna upfinning, som åsyftar at ersätta alla bomulls- och linnetyger, hvaraf man hitintils betjent sig til sommarvestar och pantalonger, små stöfletter och sommar- eller jagt-rockar, består i et tyg kalladt *crénoline,* hvartil namnet är taget af det fransyska ordet *crin de chevaux* (tagel), och det är verkligen förunderligt til hvad grad upfinnaren vetat begagna detta råämne. Man föreställe sig et tyg som har sidentygets glans, stadighet, finhet, lätthet och färgernas rikedom, och man har det oaktadt ännu endast et svagt begrepp om detta nya tyg, hvars varagtighet är tiläfventyrs dess ringaste förtjenst, och som utan tvifvel snart skall antagas af alla eleganter, fashionables, af personer som angifva goda tonen, isynnerhet af dem som älska at hålla kroppen i et friskt tilstånd, så fördelagtigt för helsan under sommarvärman.

Pl. 36.

Mode-Costymer för Damer och Herrar.

Fig. 1. Krusflors-hatt prydd med plymer i form af aigretter. Netelduks-klädning broderad med Geranium-qvistar. Hvita handskar och skor.

Fig. 2. Bart hår af Herr Croizats upfinning. Palatine eller såkallad Boa af flor. Broderad klädning af Organdi. Hvita handskar, svarta skor. — (Broderiet på båda dessa klädningar är oftast culört i åtskilliga färger).

Fig. 3. Hatt af silkesfelb. Hvit piqué-vest i samma snitt som en vanlig frack-krage. Frack utan tverfickor. Hvita pantalonger och stöflar. —

STOCKHOLM,
Tryckt hos Carl Deleen, 1829.

Pl.36.

3.

tte Årgången

tte Argángen.

N:o X.

Magasin
för Konst, Nyheter och Moder.
October Månad 1829.

Pl. 37.

Gustaf Wasa i Upsala Dom-Capitel.

XIII.

(Forts. fr. V:te Häftet Pl. 18).

Från den stund Mora Allmoge hade svurit Gustaf tro- och huldhet, upfattade han den stora planen at med kraft och förstånd utföra Fäderneslandets räddning. I Mars månad (1521) bröt Gustaf up med 400 man til Kopparberget eller Fahlun, och inom några dagar hade han samlat en här af 1500 man. Han begaf sig härifrån til Helsingland, der hans företag icke möttes af samma beredvillighet, men på hemvägen i Gestrikland gingo inbyggarne honom allmänt tilhanda. Under detta tåg hade emedlertid en Dansk här af 6000 man, dels til fot dels til häst, upbrutit til Dal-elfven och slagit läger vid Brunbäcks färja, der en vid Hedemora samlad styrka af 5000 Dalkarlar under Peder Svensons til Viderboda befäl ställde sig emot dem, hvilken inom några dagar vann öfver de Danske en fullkomlig seger på Sönnbo hed i Folkärna socken. Sedan Gustaf vid sin hemkomst med glädje förnummit denna första seger, samlade han hela sin styrka i Hedemora, underviste Dalkarlarne i krigskonsten och införde bland dem en sträng disciplin samt förklarade derefter offentligen Konungen krig, hvarefter han d. 29 April stod med sin här en half mil ifrån Westerås, der han genast af fienden angreps, som dock blef tilbakaslagen hvarefter staden intogs. Många som hittils stridt för Christiern öfvergingo efter denna framgång til den segerrika Svenska hären, och Gustaf såg sig derigenom iståndsatt at dela sin styrka åt flera håll. Til Nyköping, Orebro, Stegeborg och Hörningsholm sändes särskilta afdelningar för at bemägtiga sig dessa platser, hvilka til en del in-

togos med storm. En annan afdelning hade drifvit de Danske utur Upsala och intagit staden, dit äfven Gustaf efter några veckors förlopp anlände.

Herr Holmbergsson har til föremålet af sin composition valt det ögonblick då Gustaf i Upsala Dom-Capitel tiltalar Canikerne, hvilket hos Celsius sålunda beskrifves: » Han tilsporde dem, huru » de voro sinnade; förebrådde de Helige fäderne deras sällsamma » upförande emot Fäderneslandet. Det vore ännu i friskt minne, » hvad utländske Konungarne, igenom deras hop uträttat, och » hvad infödde Regenter af dem lidit. De som borde förmana och » underrätta andra om lydnad emot Öfverheten, hafva sjelfve all- » tid förföljt krönte hufvuden. Och voro således skyldige til all » den blodsutgjutelse, som i riket föröfvades. Det vore dem ej nog, » at underhålla sin fetma, af medborgarnes egendom, den de med » heligt sken, slagit under sig, at de ock skulle törsta efter deras » blod. De brukade Religionen til en täckmantel för sin girighet » och ärelystnad. De retade allmogen och upfylde landet med fal- » ska rygten. Presternes lust at täfla med den verldsliga Öfverhe- » ten, hade i alla tider gjordt rikets olycka. Man hade ju sett Bi- » skoppar förbyta chorkåpan uti harnesk, mössan i hjelm och staf- » ven i svärd. Carl Knutson och Sturarnas Krönikor boro derom » vittnesbörd. Skulle riket äga fred och blomstras, måste ju en så- » dan obillig myndighet stäckas, och de andeliga tillhållas, at ej » träda utom sina skrankor? De skulle nu ofördröjligen yttra sig, » om de ville, som Svenske män anstod, bidraga til tyrannens ut- » drifvande. I annat fall visste han väl hvad göras borde. ——— » Canikerne hade alldrig tilförene hört så mycken sanning. De » darrade vid hvart ord hjelten framförde, och budo ödmjukligen, » det dem måtte förunnas tilstånd, at rådföra sig hos sin Erke-Bi- » skop. De ville allvarligen föreställa honom saken, och trodde » det han skulle stå at öfvertala. «

Vi rätta här et misstag som influtit i Post- och Inrikes-Tidningen, och genom artikelns afskrifning derutur äfven i vårt Magasin sid. 35, angående Akademiens för de fria Konster yttrande den 16 Febr. om Herr Holmbergsons teckningar, nemligen: i ställe för orden »et häfte med 5 st. original-compositioner« bör stå: med öfver 50 st. original-compositioner.

Verdela Skytte;
Dotter af Riks Rådet
Friherre Johan Skytte
Gift med Landsh. Hans
Kyle, Det lärdaste Fruen
timmer på sin tid
då hon dog 20 år
gammal 1629.

Pl. 38.

Wendela Skytte.

Bland lärda eller vittra Svenska Fruntimmer, (af hvilka vi tid efter annan ämna meddela porträtterna) torde den för tvåhundra år sedan aflidna *Wendela Skytte* böra intaga första rummet. Ehuru man icke äger några arbeten efter henne, förmodeligen emedan hon dog i unga år, ansågs hon likväl på sin tid för det lärdaste fruntimmer i Sverige, och har derföre äfven allmänt erhållit tilnamnet: *den lärda.* Såsom skäl dertil anföres om henne, at hon förstod Grekiska samt talade Latin, Tyska och Fransyska.

Wendela Skytte var född d. 8 Dec. 1608 och dog d. 18 Aug. 1629 i Stralsund, men blef begrafven i Upsala Dom-Kyrka, i sin faders graf, Riks-Rådets Friherre Johan Bengtson Skytte; hennes mor var Maria Näf, af en Skottsk ätt. Hon blef gift den Maj 1626 med Landshöfdingen öfver Österbotten Hans Claesson Kyle til Frötuna.

Denna teckning är tagen efter et porträtt på Gripsholms slott med den derå befintliga inskrift. Bakpå porträttet lemnas den skriftliga underrättelsen, at det är skänkt til Gripsholm af H. E. En af Rikets Herrar m. m. Friherre Cederhjelm. — Originalet är 38 tum högt och 30 tum bredt. —

Längtan.

En huldrik Engel, sänd från Himlens salar,
Ifrån Allfadern, steg til Jorden ner;
Med stilla smärta om sitt hem hon talar,
Men vänligt dock igenom tårar ler.
Klart som den blåa æthern är dess öga,
Och mörkt som sorgens drägt dess rika hår;
Dess blick lyfts trånande emot det höga,
På bleka kinden sakna'n tecknad står.

En krans af liljor i dess lockar vriden,
Et vittne om dess höga ursprung bär;
Och dunkelblå, som den förflutna tiden,
Den hulda Engelns rika slöja är.

Och jordens barn de känna henne; alla
De någon gång ha lyssnat til dess röst;
Och *Längtan*, plägar man den hulda kalla,
Och hennes hemvist är i menskans bröst.

Et mellanting hon är af fröjd och smärta,
En blandning utaf minne och af hopp,
En åtrå efter sällhet i vårt hjerta
Som ej all jordens fröjd kan fylla opp!
Och då vårt lif, så rikt på sorgens skiften,
Sin mörka sida vänder emot oss;
Då skyndar Engeln vinkande vid griften,
Och tänder der det ljufva hoppets bloss.

Och talar se'n i sköna himla-toner,
Om gångna vänner, om sitt fosterland,
Om sällheten i högre regioner,
Om fången, frigjord utur sina band.
Och tyst och stilla lyssnar menskans hjerta,
Den hulda rösten känner hon igen,
Och själen ifrån lifvets qval och smärta
På *Längtans* vingar lyfts mot himmelen!

Elmina.

Redactionen, som sorgfälligt undviker gifva några domslut i vittra mål, kan likväl icke til den grad vara tystlåten at hon derigenom blefve orättvis, om hon icke tilerkände detta stycke en afgjord förtjenst, och ber den obekanta författarinnan härigenom emottaga förklaringen af sin lifliga erkänsla, den man gerna önskade ådagalägga på något annat sätt, om Författarinnan benäget vill gifva sig tilkänna.

Pl. 39.

Teckning af Grandville.

Uti 8:de Häftet sid. 58 lofvade vi meddelandet af en teckning ur et detta år i Paris utkommit verk: *Les métamorphoses du jour, par J. A. Grandville.* — I den ganska korta anmälan om arbetet

GRANDVILLE

med motto: *Quid rides? . . . . de te fabula. Horat. Sat.*, säger utgifvaren Hr Achille Comte bland annat: »at dessa metamorphoser äro behagliga, lärorika fabler, hvilka på samma gång utgöra en lefvande målning af våra sociala bruk, och satiren öfver våra inrättningar, eller fördomarna af alla slag, hvilka dagligen förblända vårt förstånd och trötta våra blickar. Öfvertygad, at sanningen kan saklöst sättas i omlopp och ställas under ögonen af sjelfva de personer den angriper, har metamorphosernas författare häcklat sina samtidas dårskaper, under det han åt de spelande, dem han satt på scenen, gifvit de sedvanor som de fått af naturen eller åtminstone af opinionen.«

Tecknaren har under hvarje planche satt en liten kort inskrift såsom en förklaring öfver ämnet, och den närlagdes underskrift är: *Académie de dessin.* — Vi torde en annan gång yttra oss mera öfver dessa teckningar, hvilket utrymmet nu icke medgifver.

En gammal Länstols lefvernesbeskrifning.

Efter Fransyskan.

Jag har så länge varit med i verlden, at det skulle falla sig svårt för mig at upge tiden när jag der första gången uppträdde. Allt hvad jag om min ungdom kan påminna mig är, at jag i et magasin utsattes til allmänt åskådande tillika med flere mina kamrater. Ingen af dem var, utan skryt, så täck som jag; mina armar och mina fötter voro formade på et alldeles nytt sätt; jag var lika så vackert som rikt beklädd, och gyldne sirater förhöjde mitt ståtliga utseende. Dessa förmåner tände hos mig det hopp at jag snart skulle väcka allas åtrå.

Det dröjde också inte länge, innan en karl, klädd i et prägtigt livré, med näsan i vädret, köpte och lät varsamt förflytta mig til et prydligt rum. Der lemnades jag flera dar alldeles ensam. Men en morgon inträdde samma karl och min fordna husbonde, som med samma sort tyg som mitt eget, draperade en väl arbetad säng. Sedan bortsopade han, med några lätta fjädrar, det på mig fallna dammet, och lemnade rummet, se'n han, tillika med betjenten, hade kastat en förnöjd blick på alltsammans.

Om aftonen följande dagen, uptändes ljusen af flere betjenter i samma livré. som redan var mig bekant, och kort derefter inträdde en ung skönhet. Några tårar smögo sig öfver hennes täcka ansigte; men oaktadt hennes synbara smärta, märkte jag på hennes läppar et ljuft småleende. Et äldre, vördnadsväckande fruntimmer, yttrade til henne några ord förestafvade af det ömmaste deltagande. Den unga flickan gaf inte akt på hvad som sades, och vände sig tankspridd til tvenne kammarjungfrur som skyndsamt klädde af henne. Sjelfva klädningen hängdes öfver mig, och betog mig all möjlighet at komma under fund med slutet af en scen som lofvade bli högst intressant. Det enda jag nu såg, var dörren. Det äldre frumtimret gick sin väg, en ung mansperson trädde in, och ljusen släcktes.

Morgonen derpå, qvitt de band hvarmed min nyfikenhet hade varit belagd, såg jag min nya ägarinna; hon betraktade mig med välvillig beundran, och betygade sin erkänsla för den unga mannen, som inte syntes mindre lycklig än hon. Vårdslöst hvilande på mig tog hon sedan emot en mängd af folk, och hennes fina lefnadsvett förtjuste hvar och en som besökte henne.

Sålunda tilbragte jag mina första lefnadsår allmänt aktad och tilfreds med min ställning i verlden; ty aldrig hvilade sig någon annan på mig än frun i huset.

Emedlertid märkte jag af hennes förändrade utseende at hon började bli sjuklig. Snart lemnade hon inte mera sängen, jag flyttades in i et kabinett, och kort derefter såg jag åter igen den karln som hade köpt mig. Han var då svartklädd och syntes ganska bedröfvad. En obekant tog mig på sina axlar, och jag vandrade genom dessa numera öfvergifna rum der jag hade varit så lycklig.

Man placerade mig framför et med papper och räkenskaper öfverlastadt bord. Detta väckte hos mig genast elaka aningar. En diger och fundersam herre vräkte sig på mig, utan at bevärdiga mig med en enda blick. En del af dagen tilbragte han vid sina böcker, och ofta kom man äfven til honom med grofva lärftspåsar som syntes mycket tunga; då gnuggade han händerna med glädjen i ögonen.

Men, sedan någon tid hade jag hos honom förmärkt en viss oro när han bröt sina bref. — En gång fick han et ganska stort; han öpnade det ifrigt, och anfölls genast af den gränslösaste för-

tviflan. Ursinnigt bultade han mina fattiga armar, steg up, och sparkade til mig så jag for lång väg. Lyckligtvis! körde några närvarande personer ut honom.

Nu förde man mig i en stor sal, der jag begapades af hvarjehanda slags folk, och utbjöds för en summa som på det högsta stötte min sjelfkänsla; men snart märkte jag at man insåg mitt värde, ty jag steg allt mer och mer i priset.

Den på hvars lott jag föll, lät flytta mig til et rikt dekoreradt ställe. Knappt begynte det mörkna, så släppte man ner en ofantlig gardin framför mig. Efter et ostördt lugn hela dagen igenom, följde et larm som väckte min förundran. Stora machiner sattes i rörelse, det taltes, det skreks; det var en verkligt förvånande blandning af stånd och verldsförhållanden. Artiga och belefvade ungherrar språkade med damer, som inte ogerna afhörde dem; men i en hast afstannade tumultet, de artiga diskurserna afbrötos, et fruntimmer satte sig, gardin drogs up, och genast skallade hela salen af handklappningar. Damen steg up, syntes förlägen, och gjorde en lätt böjning på hufvudet, medan herrar som suto midt emot, på nytt uttryckte sitt nöje genom oafbrutna bravo-rop.

Jag lemnades alltid åt personer af högre rang; men en dag kastade sig en karl i livré på mig. Jag väntade at et litet skärande ljud, som jag ibland hade hört, skulle tukta honom för hans näsvishet; men min sårade egenkärlek öfvergick snart til den högsta förundran, då jag tvertom hörde honom lika beklappas som den älskvärda damen. Denna ringa urskiljning hos den närvarande skaran förde mig då på den tanken: at nycker och ensidighet mera ledde dess omdömen än grundlig kännedom af saken.

Jag stannade länge på scenen; men fukt, och dam, och elak medfart bragte mig slutligen i et sådant lägervall, at jag såldes til en klädmäklare. Hos denne blef jag, förblandad med möbler som sårade mitt högmod, et rof för alla de oförrätter och de förödmjukelser som äro den fallna storhetens lott. En smutsig och uttröttad fotgångare, häfde sig på mig med hela sin tyngd, under min husbondes frånvaro; jag förolämpades på alla möjliga vis, och en gång på et sätt som grufligt smärtade mig. En karl stänkte alldeles ner mig under det han från en präktig kabriolet försmädligt sneglade på mig. Jag kände genast igen honom: det var den som blef så förtviflad. Kanske var det inte första gången som han, i et lysande åkdon, log åt pröfvade vänners missöden.

En morgon, då klädmäklaren som vanligt hade ställt mig utanföre sin bod, kastade en bättre karl ögonen på mig, drog på munnen, och köpte mig. Jag miste det slitna och nedsmutsade öfverdraget som hade delat mina olika öden, och fick et alldeles nytt af et mycket vackert tyg. Men huru plågsamt förundrad blef jag icke, när jag fann at det var den brudklädning hvari min första ägarinna hade förefallit mig så intagande! — Så fort jag var beklädd, blef jag satt på en vagn, och efter flera dars resa, befann jag mig i en smakfull salong.

En mängd fruntimmer ställde sig leende omkring mig, de tycktes finna mig mindre vacker än mina yngre kamrater, men som vanligtvis inte äga den kraftfulla kroppsbyggnad, det vördnadsbjudande utseende som karakterisera mina samtida. — Den jag tillhör gjorde mig likväl mer rättvisa, hon gaf mig hedersrummet: jag ställdes närmast spisen.

Der förflyta nu mina dar så mycket gladare, som ganska stormiga år föregått dem. Min ägarinna besitter, ehuru född långt efter den jag ännu saknar, alla dess älskvärda egenskaper. För det mesta tilbringar man aftonen kring et med grönt kläde betäckt bord, hvarpå guld- och silfvermynt rullar. Två midt emot hvarandra sittande personer kasta sins emellan med rödt och svart målade papperslappar, och fyra små hvita rundlars flyttning inverkar märkligt på fysionomierna.

Emedlertid har jag, med min verldskännedom, lätt insett at en gnista ironi ligger fördold under den smickrande upmärksamhet som man visar mig; man skämtar öfver min turnyr som inte mer är modern. Ack! fordom väckte jag afund och beundran! hvarföre förlöjliga åren det som var bra? De unga flickorna skratta åt min klädning, och denna klädning kan väcka intressanta betraktelser. Den äger ännu all sin fägring i behåll, och ändå är redan en lång, lång tid förfluten, se'n den som utgjorde dess förnämsta prydnad, slutat sin bana! Lyckliga dagar! ären förflutne och jag ensam är ännu öfrig, et åldrigt vittne til känslor som man nu skulle bele, då den som de lifvade inte framträdde i nuvarande tids drägt. —

— *st* —

Pl. 40.

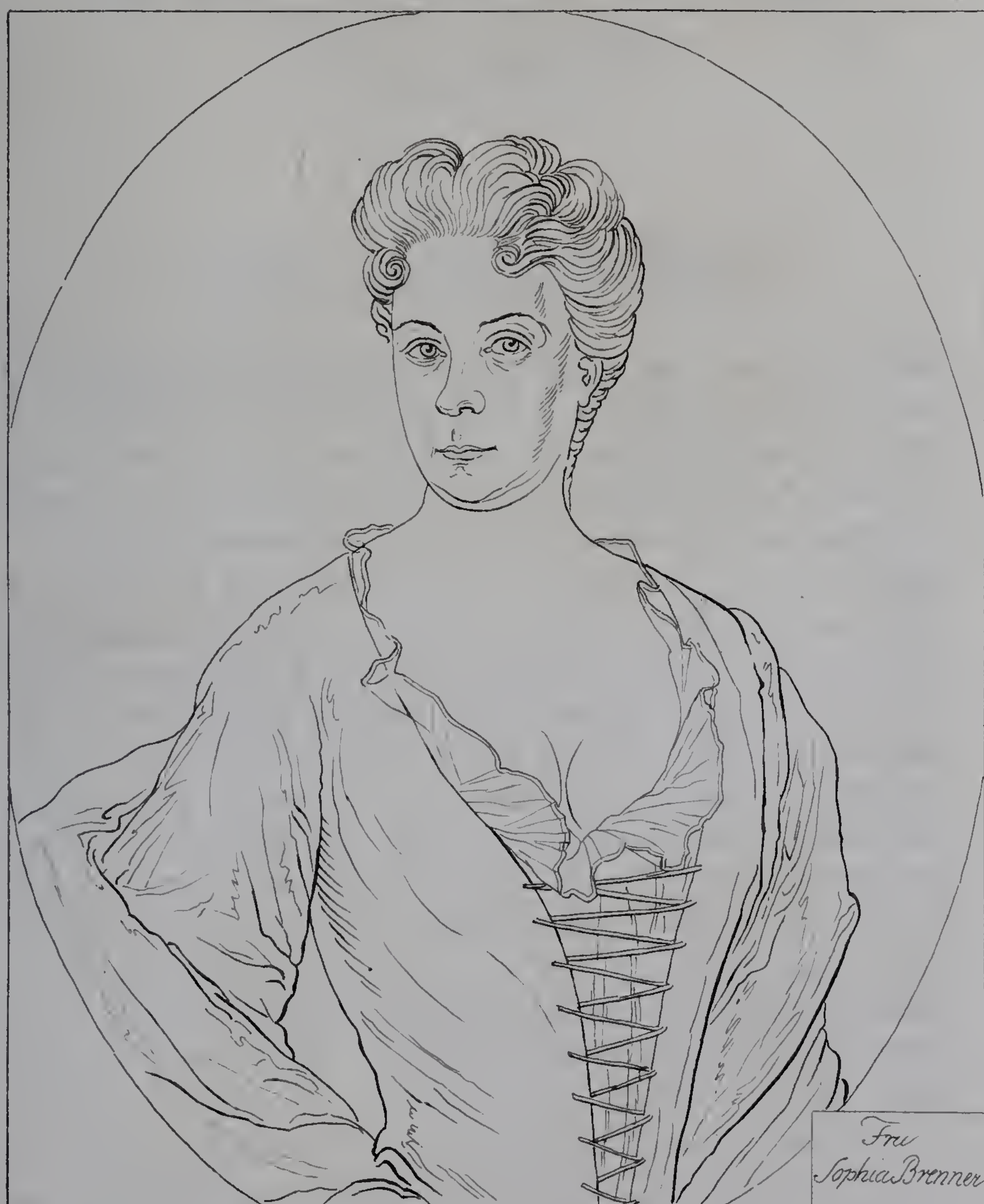
Mode-Costymer från Paris.

Fig. 1. *Mode-Costym för Damer.* En hatt hvars kulle är af blått Gros de Naples (här icke synlig på planchen), men skärmen af rishalm. Rock af broderad Organdi. Gula handskar, bruna kängor. —

Fig. 2. *Herrns' Costym.* Svart silkes-felp-hatt. Skjorta af randigt tyg. Vest af såkalladt *Caroline.* Bonjour-rock med sammetskrage. Piqué-pantalonger til skor med strumpor af rått silke. Skor med tvera täändar. —

STOCKHOLM
Tryckt hos Carl Deleen, 1829.

Fru
Sophia Brenner

N:o XI.

Magasin
för Konst, Nyheter och Moder.
November Månad 1829.

Pl. 41.

Sophia Elisabeth Brenner.

De säkraste och pålitligaste underrättelser om detta vittra Svenska Fruntimmer, tro vi oss meddela våra läsarinnor, genom et utdrag af den af henne sjelf författade lefvernesbeskrifning på tyska, som finnes införd framför andra delen af hennes Poetiska Dikter.

Sophia Elisabeth Brenner föddes i Stockholm d. 29 April 1659. Hennes far var handlanden Niclas Weber ifrån Tyskland och modren Christina Spoor. — Vid fyra års ålder gick hon i en skola, der hon bland 6 til 7 gossar var den enda flickan. Af medlidande för en mera tröglärd skolgosse, lärde hon sig latinska glosor för at hjelpa honom när han skulle uprepa sin lexa. Detta gaf anledning at hon sjelf fick lära latin, hvarmed hon sedermera allvarligare begynte i sitt tionde år, och dermed sedan fortfor af böjelse och smak för språket. — Vid aderton års ålder blef hon gift med Assessoren i Antiqvitets-Arkivet Elias Brenner, som sjelf på allt sätt understödde och upmuntrade hennes håg för vetenskaperne; hvadan han också, på hennes begäran, lät lära henne Italienska, Fransyska och Flamändska. — At hon under utöfningen af vittra arbeten, icke försummade sitt hushåll och icke åsidosatte de pligter en husfru, matmoder och maka åligga, synes af hennes egen okonstlade berättelse, hvarigenom man erfar, at hon haft 15 barn, hvaraf hon sjelf upammat de fem äldsta, och hvarmed hon fortfarit om icke physiska orsaker förhindrat henne derifrån. At hon kunnat medhinna vara hvad man kallar allt i alla inom sitt hus, förklarar hon derigenom: at hon ordentligen indelt sin tid, sällan åkt ut at promenera eller gått i sällskaper, icke tilbragt tiden hvar-

ken med kortspel eller andra onödiga förströelser, o. s. v. Om hon skrifvit vers, säger hon, hade det isynnerhet skett för att göra sin man til viljes, utom hvilkens enträgna begäran icke en enda rad deraf någonsin kommit i dagsljuset. Fru Brenner dog d. 14 Sept. 1730.

För at göra våra läsare något bekante med hennes skalde-förmåga, införa vi här några ställen utur *S. E. Brenners uti åtskillige språk, tider och tilfällen författade Poetiske Dikter;* första delen tryckt 1713 och andra delen 1732. De utgöras af andelige Poesier, öfver Kongl. Personer, Brudskrifter, Grafskrifter och förmängde (blandade) Dikter.

»Jungfrurs anständige Friare-Wahl, förestält då Kyrkoherden wid Fransöske Församlingen i Stockholm, Ehrewyrdige och Höglärde Magister Nicolaus Sternel, samt Edle och Wälborne Jungfru Margaretha Cederström, et Christeliget Äcktenskapz-Förbund ingingo på Gillberga Gård den 28 Maji 1702.

Man säyer almänt, och hwem wet
Om ej så wara kan?
At ej med qvinnan är besked
Om icke hon får man.
Der ta's af örter, djur och trän
Den wida werld omkring
Bewis, at Qvinfolk utan Män
Är ofullkomne ting.
Jag tror så med, dock finne wi
Af lång förfarenhet,
At de som illa gifte bli,
Det heller ogjort set.
Så tycks mig wara mödan wärt
Om uti sådant fall,
En Flicka någorlunda lärt
Hwad man hon wälja skal.
— — — — — — — —
— — — — — — — —

Här komma nu åtskillige föreskrifter och råd angående valet af en man, hvilka slutas sålunda:

Skal ej Ehrt giffte illa stå,
Ehrt ok Ehr bli för tungt,
Så lät den skrynkot, få en grå,
En ung bör älska ungt.
Nu Flickor nog för denna gång
Jag får min penna nött;
Ehr läxa blir Ehr alt för lång
Och jag der öfwer trött.«

Utur ett annat Skaldestycke: *Minne öfwer den förundranswärde stora Amerikanska Aloen hvilken uppå Tit. Nils Gyldenstolpes sätesgård Noor i Upland m. m. begynte blomstras i September 1708 m. m.* anföra vi följande:

»Op Sång-Gudinna! sök en ton
Som ganska ny på *Helicon*,
En ton at fägna med beske
Den första Swänska *Aloe*.
Ty fast din syster hvilken *Rom*
Har wördat för en heligdom,
Och den där sedan *Maro* skref
Alt mer och mera dyrkat blef,

Fast hon den förmån ägnar sig
At sjunga mera värdelig
Och at hon sådan Majestet
I bundne rader föra wet,
Som wisar, at hon så är din
Som *Rom* war werldens härskarin.
Men huru derom wara må
Där får en annan swara på;
Dock kan den ädla *Alce*
Oss härutinnan bifall ge,
At som hon i den Swenska mull
Sin höghet icke lagt omkull;
Men at hon den där lika käckt
Som annorstädz åt skyna sträckt,
Så tror jag at de Swenska ord
Om icke kjärnan är förgjord.
— — — — — — — —
— — — — — — — —

Som Skaldestycket är ganska långt, och här endast är fråga at göra läsaren bekant med fru Brenners versification, anföra vi blott slutet.

Jag slutar här; men om ännu
Hos *Aloen* de stjelkar sju
Wil lika som i förbehåld
Med talet något ha fördoldt,
Och om et Rikets rätta flor
Sju ÅLDER har, som mången tror,
Så gifwe Gud, at Swerge står,
I flor ännu sjuhundra åhr
Lik *Aloen*, och at ändå
Man GYLDENSTOLPAR hafwa må,
Som wärde til sin Konungz nåd,
Beqväme fins at wara Råd.

I anledning af den såkallade hundraårige Aloën (Agave Americana), som i Sverige först blommat på Noors sätesgård i Upland, och öfver hvilken Olof Rudbeck (sonen) utgaf et Skaldeqväde m. m. år 1718, vilja vi här nämna något om en annan Aloë som tvenne gånger (1776 och 1826) blommat i Sverige, nemligen den som finnes i Kalmare län, på Säteriet *Nygård* tillhörigt Gen. Adjutanten, Öfversten och Ridd. Friherre *Sixten Sparre.* Af tvenne lika stora exemplar der på stället begynte begge i Maj månad 1826 upskjuta sina stänglar och i början af September hade de vunnit en höjd af något mer än 25 fot; diametern vid bladfästet var en aln, vid blomspirans början 7 tum och vid dess förening fyra. Dessa Aloër ha det olika med den af fru Brenner besjungna på Noor, at denna sednare började derstädes först vid 92 års ålder at anskjuta stänglar, och fortfor dermed under tre års tid, då den fick tio stänglar, hvilka burit 5018 blommor; men at Aloën på Nygård blomstrat inom 50 år, hvaraf en af de medelstora grenar hade nedblåst; den ägde 300 blomkronor, hvaraf man kan antaga, at hvarje blomspira har omkring 7000 blommor.

Man har fordom trott at Aloën icke blommade förr än den upnått hundra år, hvarföre den äfven fått namn af den hundraåriga Aloë, men denna förmodan var origtig. I de varma länder-

ne, i Vestindien och södra Amerika blommar denna växt vid 6 til 8 års ålder; på Goda Hoppsudden vid tionde året o. s. v. I allmänhet inträffar dock dess blomning i nordliga Europa sällan före femtionde året, men dröjer ofta tils inemot det hundrade. — *)

Originalet til denna copia af fru Brenners porträtt finnes på Gripsholm, 1 aln 7½ tum högt och 1 aln 2 tum bredt, med den underrättelsen bakpå: at det är gifvet til Gripsholms slott af Friherrinnan Lovisa Charlotta Reuterholm, aflidne Presidenten och Comm. Baron Axel Christ. Reuterholms Enkefru.

Pl. 42.

Teckningar af Bellangé.

De förut meddelade stycken af denna skicklige tecknare hafva varit utförda i crayon-manér, och vi lemna nu här et par som äro tecknade med penna, för at öfvertyga konstälskaren, at Hr Bellangé vet med lika skicklighet föra sin penna som crayonen. Den säkerhet och raskhet med hvilken han föreställt den blinda tiggarn som ledes af en gosse, och den gamla invaliden som förmanar och tilrättavisar en liten näsvis flicka, hvars bror med mera upmärksamhet hör på den gamle, äro mästerligen utförda, och vittna om en värklig konstfärdighet i teckningen, hvaruti de nuvarande fransyske Konstnärer hunnit til en ovanlig höjd.

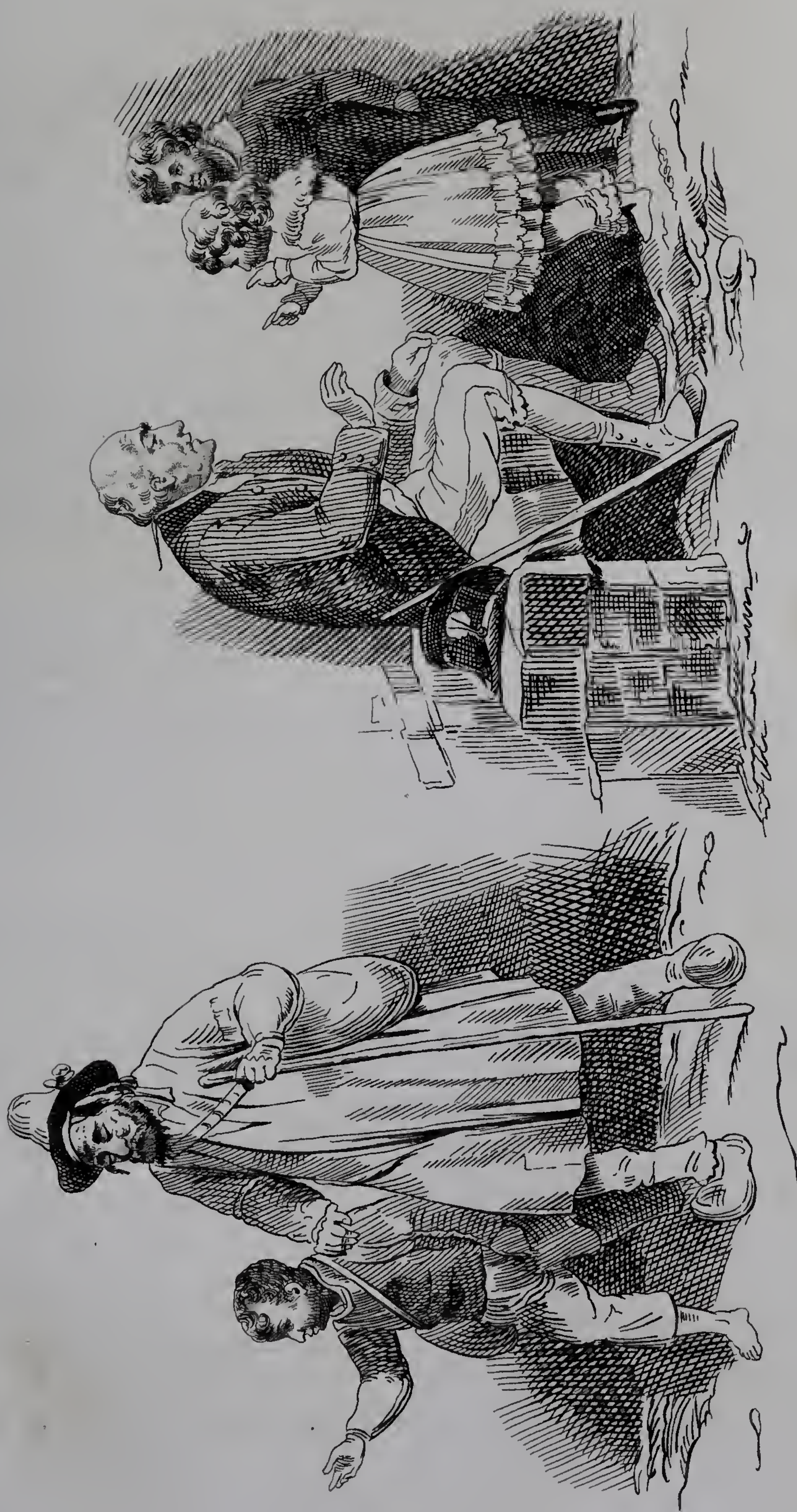
Fredrik och Clara.

Ballad.

Öfversättning.

Fredrik satt så nöjd hos *Clara*
Uti menlös ro,
Talte om sin kärlek bara,
Svor en evig tro.
Clara lofvade tilbaka
At en gång bli hans,
Hand i hand som Fredriks maka
Lifvet blir en dans.

*) Mera omständigt härom igenfås uti K. Vetenskaps-Akad. Års-berättelse för år 1827 sid. 294—308. —

Mildt bestrålas deras dager
Utaf hoppets bloss —
»Kärlekens och Hymens lagar
Snart förena oss!
Hastigt en befallning ljuder:
Kom och res med mig!
Jag som far, et band förbjuder
Som ej passar dig.«

Fredrik ilar ned til Clara
Tröstlös från sin borg —
»Ömma vän! jag måste fara.....
Snart jag dör af sorg.
Svärjom at ehvad som händer
Evigt trogna bli!
Innan kort jag återvänder,
Då förenas vi.

Skall en annan för dig ömma,
Bjuda dig sin hand,
Svara då: jag kan ej glömma
Hjertats första band.
Snart skall Fredrik komma åter
Til sin brud igen!
Och til denna dagen gråter
Clara jemt sin vän.

Men om innan denna stunden
Dödens kalla hand
Skördar en af oss; ej bunden
Mer af stoftets band
Må dess fria ande ila
Ömt til vännens bröst,
Vid dess sorgsna sköte hvila,
Hviska mod och tröst!«

Fredrik reste. — Mannens smärta
Går ju snart förbi,
Och et oerfaret hjerta
Lätt förfördt kan bli.
Clara syns ej — *Rose* berömmes,
Fängslar med en blick —
Rose är skön — och Clara glömmes,
Ed och tro förgick.

Då til Claras kunskap hinna
Dessa nya band,
Skref hon kort: »En älskarinna
Snart lär få din hand.
Den jag alla dar begråter
Kan bedra sin vän!
Clara döende förlåter
Den hon älskar än.«

Fredriks själ af sorg betagen
Suckar, tvekar än,
Men af Rose i villan dragen
Lugnas snart igen.
»Sorgen flyr om några dagar,
Tiden tar sin rätt —
Man förtviflar och man klagar,
Men ej dör så lätt.

Glädjens dyrbara secunder
Hasta snart förbi;
Flykte ifrån lifvets stunder
All melankoli!
Kom at ibland muntra dansar
Yra gladt med mig!
Prydd med nöjets friska kransar
Rose skall vänta dig!«

Fredrik flyger glad til balen
Sorgen är förglömd,
Söker omkring hela salen
Rose af masquen gömd.
Snart han tror bland hvimlet höra
Hennes röst och gång —
Villan gäckar blott hans öra
Natten tycks så lång.

»Flicka! skall jag dig ej finna?
Gäckar du min tro? —
Nej, se der min älskarinna
Klädd i Domino.
Denna alabaster-barmen
Skapt för kärleken;
Denna fina, runda armen
Känner jag igen.

Rose! jag flyger dig til möte,
Sökte du mig ej?
Tryck mig til ditt guda-sköte,
Valsa om med mej!
Du har lofvat — hvarför bida?
Valsen ljuder än —
Glad jag hvilar vid din sida
Sen' til morgonen.

Fula masque! du får ej skymma
Tjusande behag!
Undan! — Gud! hvad ser jag, grymma!
Det är Claras drag! «
Clara blodig än och mördad
För hans blickar står —
Ögats eld af döden skördad,
I dess barm et sår.

Dolken bär hon än i handen,
Bleknad är dess kind.
Fåfängt bådas morgonranden
Af en kulen vind,
Fåfängt middagssolen skickar
Gyldne strålar ner,
Clara än med sorgsna blickar
På sin Fredrik ser.

Vid sin bädd han henne finner
Vänta honom ren';
På dess bleka panna brinner
Blodrödt månens sken.
Om han trött af qval och smärta
Slumrar någon gång,
Ljuder ifrån Claras hjerta
Hemskt en suck så lång.

Alltid fästad vid hans sida
Sväfvar Claras hamn,
Til dess Fredrik uphört lida
Uti grafvens famn. —
Må för den som vågar bryta
Trogna hjertans ed,
Nöjet hastigt sig förbyta
Til det qval han led!

Ch . . .

Pl. 43.

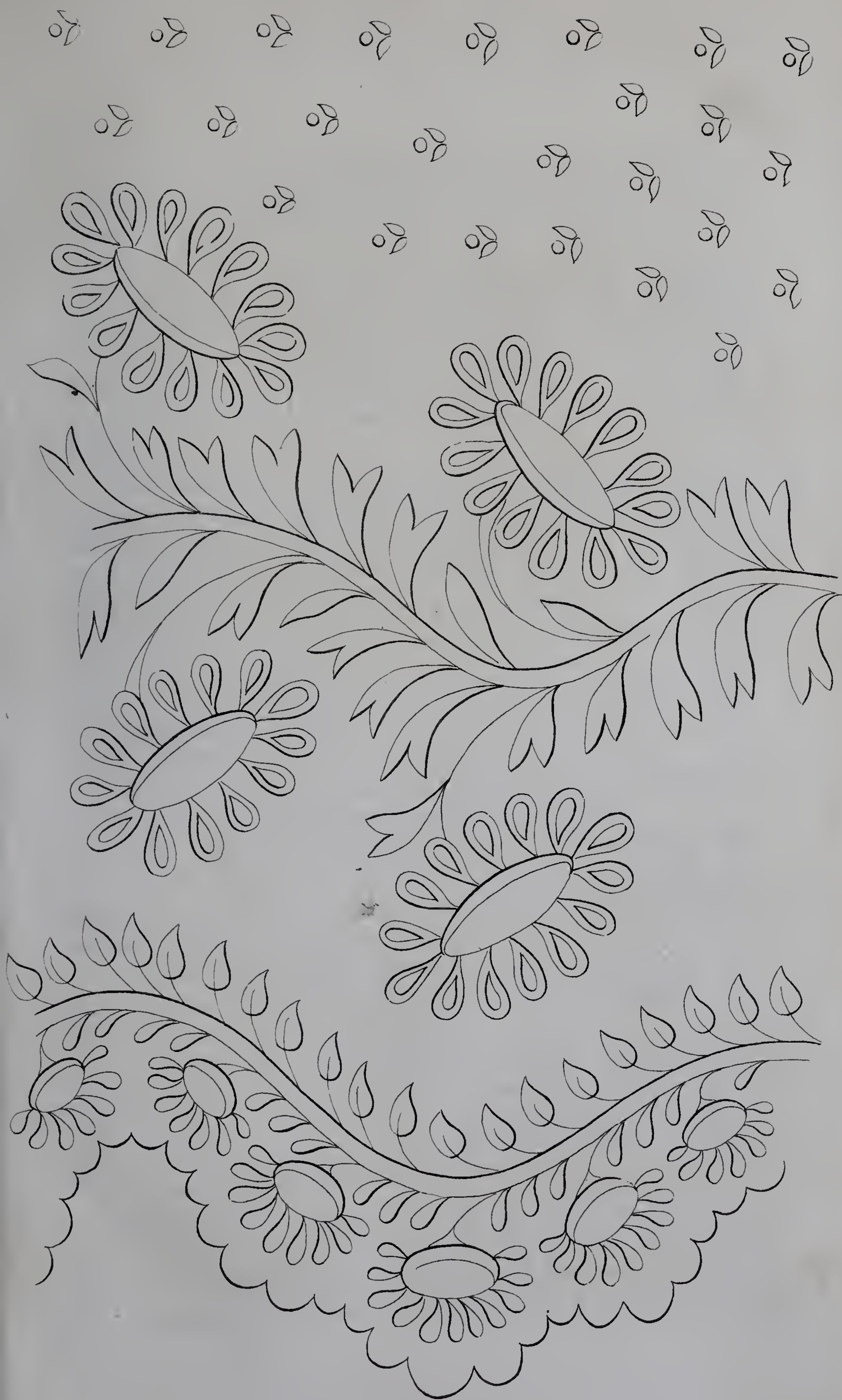
Et Sy-mönster.

Grefvinnan Du Barri.

Slut från N:o IX.

Det var icke allena Konungen som underkastade sig Grefvinnans vilja; sjelfve Ministrarne blygdes icke at påtaga sig detta förödmjukande ok. En vacker dag inbillar Grefvinnan Du Barri sig,

at Abbé Terray arbetade på hennes fall, och ville öfvertala Konungen at liera sig med en annan favorite. Hon skref följande bref til Abbén:

» Jag har at tala med er ganska allvarsamt, Hr Abbé, ja, gan-
» ska allvarsamt, och så snart som möjligt. Lemna tils vidare era
» affärer, Konungens så väl som andras; ni kan återtaga dem när
» vi förklarat oss med hvarandra, ty en förklaring är nödvändig.
» Hon måste bli tilfredsställande för oss båda: så mycket värre för
» den, hvars falskhet den kommer at updaga. God dag och god
» afton. «

Den upskrämde Ministern skyndar at foga sig efter en så angelägen inbjudning; han var icke vacker i hvardagslag; men när han denna dagen visade sig för Grefvinnan Du Barri, med sina högst förfärade ögon, med et bleknadt ansigte, föreföll han henne, säger hon, stygg som sjelfva fan. Han låtsade vara kall, hvilket han verkligen icke var, och han nalkades mycket kruserligt för at under vördnaden dölja den oro som pinade honom. Han ville göra complimenter, men Madame Du Barri gaf honom icke tid at fullfölja.

» Herr Abbé, sade hon til honom, hvad har ni för en syssla i Rikets tjenst? «

— Fru Grefvinna, svarade han stammande, jag är Skattmästare för Financerne *(Contróleur-général des finances).*

— Nå väl! jag, jag är Konungens af Frankrike maitresse. Det är min syssla, och jag tänker bibehålla mig dervid. Det är obehagligt för mig at man vill taga den ifrån mig, och isynnerhet at det är en vän som gör sig den mödan.

— Bevars! min nådiga Grefvinna, svaráde Abbén under det han försökte gifva saken en skämtsam vändning, jag bedyrar, at jag aldrig tänkt sticka ut Grefvinnan.

— Nej, nej! här är icke fråga om er, men om den der konan *(coquine)* som icke är bättre än ni, och som ni undervisar at spela mig et fult spratt. Men jag ämnar icke låta er i tysthet arbeta på min undergång; och emedan ni vill ha krig med mig, skall jag föra det uprigtigt och dugtigt med er.

Förklaringen oss emellan fortfor, när Konungen kom in. Skattmästaren gick sin väg, och Konungen, som såg hans förvirring, ville veta orsaken. Madame Du Barri berättade den utan förbehåll, och den stackars Monarken nödsakades nu å sin sida rättfär-

diga sig och bedyra at han aldrig tänkt på en otrohet för hvilken hans maitresse frugtade. Hvad Abbé Terray beträffade, så fick han förlåtelse genom de medel som stodo under hans disposition såsom Skattmästare, och Statskassan fick betala omkostningarne af denna förlikning.

Pl. 44.

Mode-Costymer för Damer och Barn.

Fig. 1. Rishalmshatt. Klädning af et slags netteldnk som kallas *mousseline foulard.* Pelerine af tyll. Gröna handskar och gulbruna kängor.

Fig. 2. En mössa *(bonnet)* af blonder prydd med blommor. En rock af gros de naples med upveck frammanföre. Hvita handskar, samt skor af samma tyg som rocken.

Den lilla Flickans Costym. Italiensk halmhatt. Klädning i form af en pelerine med dylika pantalonger. Gröna kängor.

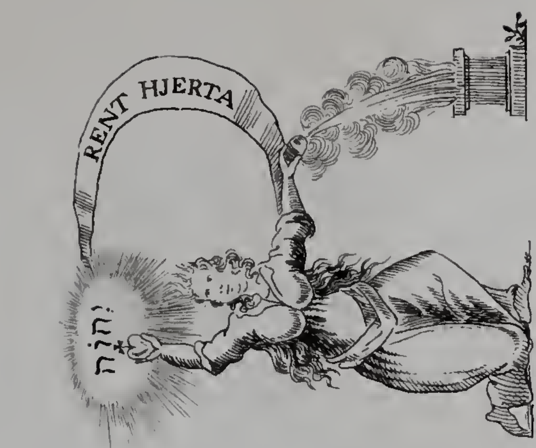

Anmälan.

Denna Tidningsskrift kommer äfven at utgifvas nästa år, efter samma plan som hittils och under samma förbindelsers noggranna upfyllande som detta verk nu redan allt sedan år 1818 oafbrutet utgifvits. Då det af Allmänheten är tilräckligt kändt, torde Redactionen af detsamma vänta sig den rättvisa, at det snarare förbättrats än försämrats, och at tryck- och pappers-slagen, oaktadt deras stegrade pris, alltjemt bibehållit sig lika goda, utan at höja första priset hvartil det för elfva år sedan utgafs. —

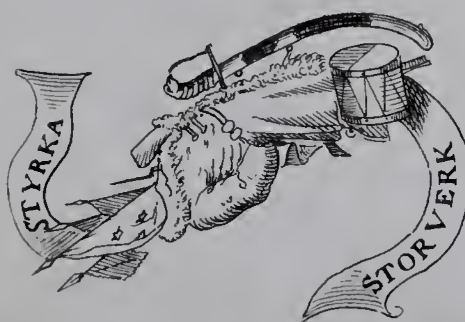
STOCKHOLM
Tryckt hos Carl Deleen, 1829.

1.
2.

RENT HJERTA
יהוה

ÄDELMOD
ÄRA

KRAFT

STYRKA
STORVERK

OÄNDLIGHET

N:o XII.

Magasin

för Konst, Nyheter och Moder.

December Månad 1829.

Pl. 45.

Den 1 December.

Vi skulle tro oss gå läsaren och hans fyndighet i förväg, om vi här ville genom en vidlöftig förklaring tilkännagifva ändamålet och syftningen med denna teckning af dessa fem bokstäfver, och dymedelst beröfva honom nöjet at genom egen utgrundning öfverraskas af dess tendens. Må det dock tillåtas oss i förbigående nämna: at ehuru hvarje bokstaf visserligen hvar för sig utgör en liten allegorisk bild, det hela dock är et slags anagrammiskt försök, at genom dessa bokstäfver uttrycka hvilken som är *Oss Kär*, och hvartil dagen föranledt, samt uti hvilkas sammansättning (med borttagande af tvenne små kronor) man tillika igenfinner det älskade föremål hvars egenskaper och dygder en dag skola intaga sitt rum i Sveriges häfder. —

Pl. 46.

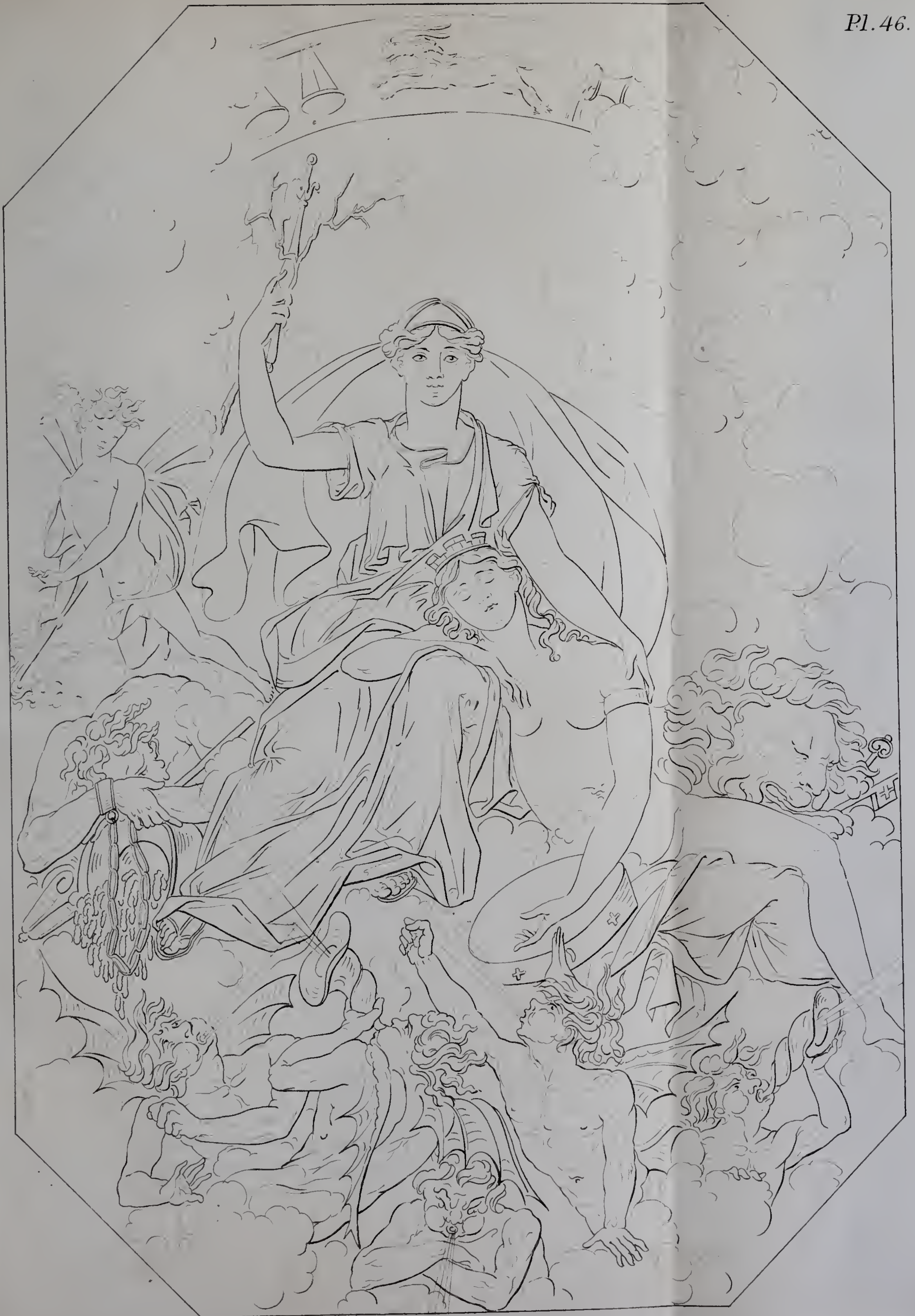
Vintern.

Den ovanligt tidiga vintern, som redan i slutet af October svängt sin spira öfver jorden, har genom sin nyhet i detta afseende, liksom påkallat Redactionens upmärksamhet, hon som har nyheten til sitt föremål, och detta så mycket hellre som hon dermed kunnat förena konstens fordringar, och i en väl utförd teckning göra Vinterns välde på et behagligt sätt åskådligt, genom närlagda Allegoriska Composition af Historiemålaren Hr Jacob Liljedahl, som be-

något meddelat den. Förklaringen deröfver torde upfattas på följande sätt:

Midt på taflan ses *Vintern* personifierad under bilden af en qvinna hållande i högra handen en spira jemte en qvist eller gren utan löf, för at beteckna, dels denna årstids välde eller magt, dels ock dess ofruktbarhet; hon hvilar venstra armen på *Jorden* som, äfven under bilden af et fruntimmer försedd med en murkrona på hufvudet, i sofvande ställning hvilar i Vinterns sköte. Jordens runda form är betecknad genom trumman (*tambourin*), på hvilken dess venstra arm hvilar. Hon är dessutom afbildad med utslaget hår och nästan naken, hvilket likaledes hänsyftar på jordens ofruktbarhet under nämnde årstid. — Det til venster om Jorden sofvande Lejonet, som i framtassarne håller tvenne nycklar, är en symbol af vegetations-kraften, hvilken om vintern är liksom i dvala eller innesluten, men vid vårens annalkande blir fri; i samma afseende synes til höger en personifierad föreställning af vattnet, en Flodgud, som sofvande lutar sig mot sin vattenurna, från hvilken istappar hänga; han är kedjad för at häntyda på det tvång som vintern utöfvar på detta eljest så rörliga element. Nederst i taflan ses Nordanvindarne som, blåsande i sina snäckor, antyda stormarnas hvinande, och med hotande åtbörder bortjaga värmen, framställd under skapnaden af en fjärilvingad Genius, hållande i högra handen en up- och nedvänd fackla. Öfverst är anbragt en del af Djurkretsen med Stenbockens stjernbild i midten, hvarmed betecknas vinter-solståndet, eller den tid af året solen är i detta tecken, då dagen är kortast och natten längst.

Smaken för Allegoriska compositioner har i allmänhet aftagit nästan sedan Rubens' tid, som onekligen är den som utfört de flesta med en större rikhaltighet och i en stor scala. Hos oss är Ehrenstrahl nästan den ende som efterlemnat flera större lyckligt utförda, och efter honom känna vi, med få undantag, ganska få Svenska Artister som odlat detta slag af bildande konst; för oss var det således et verkligt nöje at kunna meddela närlagda teckning til en allegorisk tafla om *Vinterns välde öfver Jorden*, den Hr Liljedahl nu har under händer at utföra i olja efter större dimension. —— Då denna conturteckning fullkomligt upfyller sitt ändamål: at ge et begrepp om arbetets æsthetiska värde — huru målaren tänkt sig ämnet — idéens eller tankans mer eller mindre betydelsefullhet

samt föremålens gruppering; så tveka vi icke at förklara: det denna composition äger et verkligt värde och at alla sakkännare skola lemna den et odeladt bifall, under et lifligt tilönskande, at Herr Liljedahl måtte fortfara i denna genre, i hvilken, ehuru svår, han tyckes lofva oss fulländade konstverk. —

Det bästa valet.

Genom en lycklig tilfällighet, har Redactionen fått sig tilsändt (ehuru från ganska olika håll,) nedanstående lekande, naiva versar, af den hos våra läsare så väl accrediterade namnteckningen *C. A. S.*, just samma postdag den allegoriska teckningen öfver vintern anlände, och aldrig kunde detta poetiska skämt få en mera passande plats i vårt Magasin, än genast efter en teckning föreställande vinterns välde, den författarinnan af verserne, utan at hafva sett teckningen, så glädtigt apostropherar i dessa rader:

Dock rase Nordan bäst han gitter.
Så länge jag i maklighet
Framför min gyllne brasa sitter,
Jag vinterns våld fördraga vet.

Bland rimmare et mode det blifvit
At välja hvar sin dyrkans mål;
En Fröja trogna offer gifvit,
En annan hyllat Bacchi bål;
För ärans glans en tredje brunnit,
En fjerde sjöng om vänskap blott,
Och sist i smickret många funnit
Ingifvelsernas gudalott.

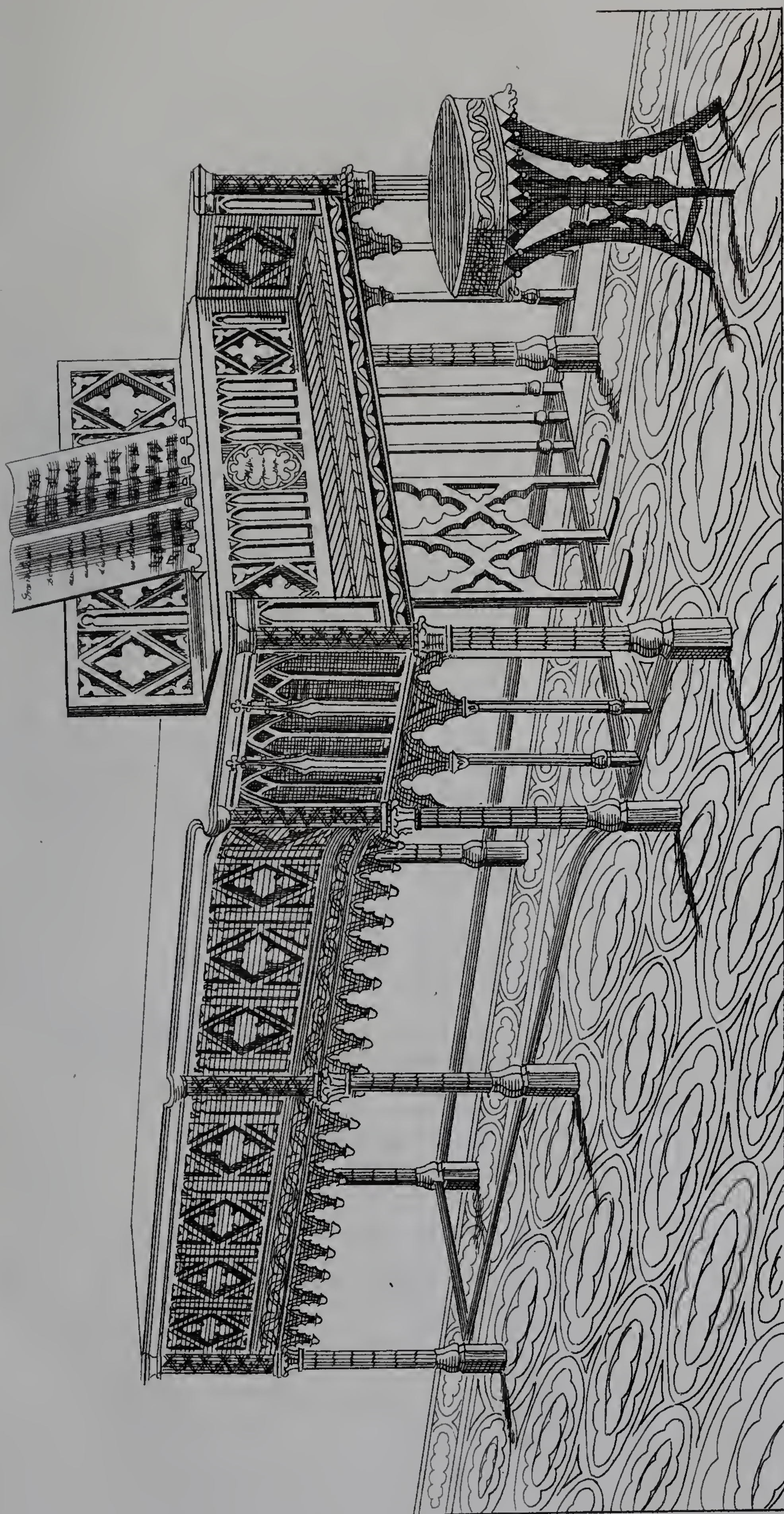
Jag ingens smak vill kritisera:
Parnassen många vägar har;
At skilda lynnen inspirera
Flerfaldig skepnad guden tar
I rimmets som i andans rike
Fins mångahanda gåfvors tal,
Men bland dem alla utan like
Är föremålet för mitt val.

Mitt ifrån smickrets fega hyckel
Mot hög och låg det lika är;
Det ej som rygtet fåfängt gyckel
Sin dyrkare til lön beskär;
Det sken det sprider, verkligt lyser:
Då ärans meteor förgår,
Och vänskapen til döds sig fryser,
Min älskling varm och stadigt står.
Han lif åt stela pulsar skänker
Men ej som drufvan yrsel ger,
Den purpur han på kinden stänker
För vintern rosens afbild ter;
Hans lugna eld i värde säger
Mer än det sprakbloss Astrild bär,
Då han den samma värma äger,
Men intet gift i famnen när.

Ja kärlek, nöje, vänskap, ära
Hvad äro de väl alla mer
Än flammor, som vårt lugn förtära
Och med detsamma brinna ner?
Af deras sköna gudalåga
Snart blotta askan öfrig är,
Och ingen prometheisk förmåga
Eld i de släckta kolen bär;
Då deremot min låga gerna
Kan hundra gånger brinna ner,
Ty snart på nytt likt qvällens stjerna
Dess röda flamma nytänd ler.

Hvem är som i den bild jag tecknat
Ej strax en eldad kaklugn ser?
Då sommarns korta glans förbleknat,
Dess kraft än sommarns värma ger;
Den sköna gäst från söderns parker,
Som på besök blott flygtigt ler,
Bland våra ljungbeväxta marker,
Och strax förbränd sig bort beger,
At vintern ensamt må regera
I all sin stolta värdighet
Af stormar, rimfrost, snö, med mera
Af dylik nordisk härlighet;
Dock rase nordan bäst han gitter!
Så länge jag i maklighet
Framför min gyllne brasa sitter,
Jag vinterns våld fördraga vet. —
Men se hur lågen bäst jag skrifver
Förkolnar. — Tyst med låfsången!
Jag bleck och penna öfvergifver,
At blåsa elden up igen.

C. A. S.

Pl. 47.

Et Flygel-Fortepiano i Göthisk stil.

En Grafskrift.

Insänd.

Uti Nylands Län och Hellsing Socken i Finland, finnes å Kyrkogården en stor granit-Grafsten, med följande inskrift i gyldene bokstäfver. — Insändaren har på stället gjort afskriften, och kan således ansvara för dess ägthet.

På ena sidan:

Här förvaras
Stoftet
af Söta Pappas
Framlidne Fältkammereraren
Herr Johannes Wäckströms
och Dess Broders
Auditeuren Wäckströms
Samt Systers
Doktorinnan Heselias
Beskedliga Fosterson
Lilla Jacob Allén
som Drunknade
d: 8:de Juni 1812

Sådana hörer Guds
Rike till. Marc. 10: 14.

På andra sidan:

Älskad
I Lifstiden
Saknad
Efter Döden
af Stora Pappa
Och Söta Mamma
som förlorade
Deras ålderdoms Tröst
Deras Menlösa Tidsfördriw
Deras Enda Sällskap
Deras uppricktigaste vän.

Till detta Goda Barnets
Åminnelse.

GRUNDLIG UNDERVISNING
FÖR
FRUNTIMMER
at förfärdiga alla slags
ARBETEN i PAPP,
til nytta eller tidsfördrif.
MED PLANCHER.

Under denna titel har nyligen et litet arbete utkommit, hvarom vi skynda at lemna våra läsarinnor underrättelse. — Af alla slags Fruntimmers handarbeten, som under en angenäm sysselsättning utveckla en behaglig händighet, är tiläfventyrs intet, som, jemnförelsevis til den korta tid som dertil åtgår, så tacksamt lönar mödan, som förfärdigandet af allahanda papp-arbeten, hvarföre detta också, ehuru til större delen, endast til tidsfördrif begagnadt, blifvit mera allmänt, man kunde nästan säga: blifvit på modet. En liten afhandling, som på et tydligt sätt underlättar tilfredsställandet af detta mode och undervisningen deri, torde således vara välkommen för Damerna, och då den är särskilt författad för dem, draga vi icke i betänkande at härigenom göra dem åtminstone bekanta med bokens innehåll, för at sätta dem i tilfälle sjelfva bedömma, i hvad ordning och på hvad sätt undervisningen meddelas:

I Afdelningen. Några geometriska hjelpmedel til lättnad vid grundteokningens upritande. — At rita en Cirkelring utan Instrument. — At rita en Oval utan Instrument. — Tvenne sätt at rita en Oval med cirkel. — At dela en linie i tvenne lika stora delar, hvarigenom med detsamma alltid göres en lodrät linie på en annan. — At göra parallela linier. — Om Vinklar och deras gradtal. — At göra en rät vinkel utan Instrument. — At göra fyrkanter. — At med lätthet göra hvilken liksidig mångkant som helst.— II Afdelningen. Om de erforderliga Verktyg. — En vanlig Bokbindare-knif. — En Vinkelhake. — En Cirkel. — Huggjern. — En svarfvad pinne. — Dubbelnål. — III Afdelningen. Om sättet at göra grundritningen til åtskilliga papparbeten. — Grundritningen til en aflång fyrkantig låda. — til en aflång fyrkantig korg. — til en femkantig korg hvars alla sidor äro lika. — til en aflång sexkantig korg. — til en sexkantig korg med höga och rundade bräddar. — til en sexkantig korg med låga rundade bräddar. — til en rund ask. — til en Kula eller Glob. — til en trekantig Pyramid hvars alla sidor äro lika. — til en trekantig spetsig Pyramid. — til en fyrkantig spetsig Pyramid. — IV Afdelningen. Om sammansättningen af olika papparbeten, och hvad som mera fordras dertil. — Papp. — Sammanlimning. — Vikning af pappet. — Sammanfogning. — Gångjern. — Knappar. — Handtag. — Yttre beklädningen. — Inre beklädningen. — Förgyllning. — Sammansättningen af en Kula eller Glob. — af runda askar, pennfoder eller Cylindrar. — af en genombruten korg eller med såkallade spjelar. — af Colonner och Tempel. — Anmärkning. — V. Afdelningen. Om Fernissande. — Olika sätt och deras förmåner.

3
2
1

Sluteligen kunna vi icke underlåta at äfven här införa sjelfva dedicationen

Til Henne.

Väl har en qvinna någon gång
Med snille ensamt oss berusat,
Och, utan skönhet, oss förtjusat,
Likt Sappho med en metrisk sång,
(Beräknad at vårt lugn förstöra),
Stämt känslorna til öfverdrift,
Och gjutit i vår själ et gift
Som mägtat oss til slafvar göra.

Må derför jag åt sanningen
Den enkla gärd allenast gifva:
At stilla dygder hos er blifva
Mer aktade; — at hyllningen
Åt hjertats godhet fyllest svarar
Mot snillets krans — och finna vi
I edra tankar harmoni
Med våra; då er seger varar! —

Men flera sätt gifs dock, min vän,
För henne at vårt kön behaga,
Och tvinga det at bojan draga
Af denna allmagt: Kärleken;
Så, at min tid ej skulle räcka
(Om äfven jag förmådde det),
At tolka hur i hennes fjät
Går segern at vårt högmod stäcka.—

Ännu för qvinnan gifs en rätt
Til dyrkan: när hon sig betjenar
Af hvarje småsak konsten länar,
At händigt visa oss et sätt
Til tidsfördrif, som blir et smycke,
När man som Ni, med färdighet
En nytta dermed para vet,
Som åt Er hembär allas tycke.

Af Honom.

Pl. 48.

Mode-Costymer för Damer.

Fig. 1. Krusflors-Beret prydd med strussfjädrar och sidensarsband. (Botten af denna Beret är platt och rundad som en karlhatt). Klädning af organdy med broderier. Pelerine af broderad tyll. Hvita handskar och skor. —

Fig 2. Hatt af Gros de Naples prydd med stora bandöglor. *Chemisette* med bröstkrås. (Med denna Chemisette menas icke annat än hvad vi kalla nattkappa med krås, det vill säga framdelen af en skjorta med veckadt kammarduks-krås, i likhet med hvad Herrarne nyttja.) Rock med upslag. Hvita handskar och gröna kängor.

Fig. 3. En hatt (såkallad *Capote)* af blonder med blommor och band.

Anmälan.

Denna Tidningsskrift kommer äfven at utgifvas nästa år, efter samma plan som hittils och under samma förbindelsers noggranna upfyllande, som detta verk nu redan allt sedan år 1818 oafbrutet utgifvits Då det af Allmänheten är tilräckligt kändt, torde Redactionen af detsamma vänta sig den rättvisa, at det snarare förbättrats än försämrats, och at tryck- och pappers-slagen, oaktadt deras stegrade pris, alltjemt bibehållit sig lika goda, utan at höja första priset hvartil det för elfva år sedan utgafs. —

INNEHÅLL AF SJETTE ÅRGÅNGEN.

STOCKHOLM
Tryckt hos Carl Deleen, 1829.

21 vols.

vol 6 : [2], 96 p. + 48 plates of
which 13 are hand-coloured
and 4 are folding

8vo. in 4's : A - M^4.

